

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΙΡΑΙΑ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΔΙΕΘΝΩΝ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**ΤΟ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟ ΤΗΣ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΕΜΠΟΡΙΑΣ ΚΑΙ
ΔΙΑΚΙΝΗΣΗΣ ΑΝΘΡΩΠΩΝ ΚΑΙ Η ΔΡΑΣΗ ΤΟΥ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥ
ΗΝΩΜΕΝΩΝ ΕΘΝΩΝ**

ΑΛΤΟΥΒΑ ΜΑΡΙΕΤΤΑ

ΜΘ22038

ΕΠΒΛΕΠΟΥΣΑ ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ: κα ΧΕΙΛΑ ΕΙΡΗΝΗ

ΠΕΙΡΑΙΑΣ, ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 2025

Το έργο που εκπονήθηκε και παρουσιάζεται στην υποβαλλόμενη διπλωματική εργασία είναι αποκλειστικά ατομικό δικό μου. Όποιες πληροφορίες και υλικό που περιέχονται έχουν αντληθεί από άλλες πηγές, έχουν καταλλήλως αναφερθεί στην παρούσα διπλωματική εργασία. Επιπλέον τελώ εν γνώσει ότι σε περίπτωση διαπίστωσης ότι δεν συντρέχουν όσα βεβαιώνονται από μέρους μου, μου αφαιρείται ανά πάσα στιγμή αμέσως ο τίτλος.

Αλτουβά Μαριέττα

Αφιερωμένο στην οικογένειά μου

Ευχαριστίες

Καταρχάς, θα ήθελα να ευχαριστήσω την οικογένειά μου, η οποία είναι πάντα στο πλευρό μου και με στηρίζει σε κάθε μου βήμα. Επιπρόσθετα, θα ήθελα να ευχαριστήσω τους καθηγητές του Μεταπτυχιακού Προγράμματος για την ευκαιρία να συμμετέχω στο πρόγραμμα και τις γνώσεις που απέκτησα χάρη σε αυτό.

Εν κατακλείδι, θα ήθελα ιδιαίτερα να ευχαριστήσω την καθηγήτρια του τμήματος και επιβλέπουσα της συγκεκριμένης διπλωματικής εργασίας, την κ. Χειλά Ειρήνη, για την πολύτιμη βοήθειά της και τις παρατηρήσεις της που συνέβαλλαν θετικά στην ολοκλήρωση της εργασίας.

Περιεχόμενα:

Ευχαριστίες	4
Περιεχόμενα:	5
Πίνακας Συντομογραφιών:.....	7
Περίληψη.....	9
Abstract	10
Μεθοδολογία	11
Πρόλογος.....	12
Α' Μέρος: Το φαινόμενο της Διεθνούς Εμπορίας και Διακίνησης Ανθρώπων: Μορφές, Αιτίες, Επιπτώσεις, Αντιλήψεις, Απειλή για τη Διεθνή Ασφάλεια	14
Κεφάλαιο 1: Ορισμός της Εμπορίας και Διακίνησης Ανθρώπων, Ιστορική Εξέλιξη Φαινομένου, Διαφορά Εμπορίας και Διακίνησης Ανθρώπων (Human Trafficking) και Παράνομη Μετανάστευσης (Migrant Smuggling).....	14
1.1: Μορφές Εμπορίας Ανθρώπων και Παράγοντες Άνθισης του Φαινομένου	17
1.2: Προφίλ Θυμάτων και Διακινητών, Δείκτες αναγνώρισης των Θυμάτων, Μύθοι κι Αντιλήψεις που δυσχεραίνουν στην καταπολέμηση του φαινομένου.....	23
1.3: Πώς η Διεθνής Διακίνηση κι Εμπορία Ανθρώπων απειλεί τη Διεθνή Ασφάλεια	29
Β' Μέρος: Η Δράση των Ηνωμένων Εθνών (ΟΗΕ) για την αντιμετώπιση της Διακίνησης και Εμπορίας Ανθρώπων.....	32
Κεφάλαιο 2: Η Δράση και ο ρόλος των Ηνωμένων Εθνών (ΟΗΕ), μέσα από Θεσμικές και Διεθνοπολιτικές πτυχές.....	32
2.2.1: Το Γραφείο των Ηνωμένων Εθνών για τα Ναρκωτικά και το Έγκλημα / United Nation's Office on Drugs and Crime (UNODC)	38
2.2.2: Ο Διεθνής Οργανισμός Μετανάστευσης/International Organization of Migration (IOM).....	52
2.2.3: Το Γραφείο των Ηνωμένων Εθνών για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα/ United Nations Office of the High Commissioner for Human Rights (OHCHR).....	58
2.3: Περιορισμοί που δυσχεραίνουν το έργο του Οργανισμού των Ηνωμένων Εθνών να καταπολεμήσει την Εμπορία Ανθρώπων:	71

Συμπεράσματα:	76
Βιβλιογραφία:	78
Διαδικτυακοί Ιστότοποι:	82

Πίνακας Συντομογραφιών:

OHE	Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών
ΜΚΟ	Μη Κερδοσκοπικές Οργανώσεις
UN	United Nations
UNODC	United Nations Office on Drugs and Crimes
OHCHR	United Nations Office of the High Commissioner on Human Rights
UNOHR	United Nations Office on Human Rights
UNHCR	United Nations High Commissioner for Refugees
UN TOC	United Nations Convention Against Transnational Crime
UNICEF	United Nations International Children's Economic Fund
UN.GIFT	United Nations Global Initiative to Fight Human Trafficking
UNDP	United Nation Development Fund
UNTS	United Nations Treaty Series
ICAT	The Inter-Agency Coordination Group Against Trafficking in Persons
TIP	Trafficking in Persons
ILO	International Labour Organization
IOM	International Organization of Migration
NGO	Non-Governmental Organizations
GMG	Global Migration Group
ECOSOC	United Nations Economic and Social Council
CCPCJ	United Nations Commission on Crime Prevention and Crime Justice
DPKO	United Nations Department of Peacekeeping Operations
ICPO	The International Criminal Police Organization (INTERPOL)

UNESCO	United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization
UNDP	United Nations Development Programme
UN WOMEN	United Nations Entity for Gender Equality and Empowerment of Women
UNICRI	United Nations Interregional Crime and Justice Research Institute
UNFPA	United Nations Fund for Population Activities
UNAIDS	United Nations Programme on HIV/AIDS
OSCE	Organization for Security and Co-operation in Europe
UNCTAD	United Nations Trade and Development
UNDESA	United Nations Department of Economic and Social Affairs
UNITAR	United Nations Institute for Training and Research
ECA	European Court of Auditors
ECE	United Nations Economic Commission for Europe
ECLAC	United Nations Economic Commission for Latin America and the Caribbean
ESCAP	United Nations Economic Commission for Asia and the Pacific
ESCWA	United Nations Economic Commission for Western Asia
WHO	World Health Organization
GFMD	Global Forum on Migration and Development
ICS-TIP	International Classification Standard for Administrative Data on Trafficking In Persons
ICAO	International Civil Aviation Organization
SCR	Security Council Report

Περίληψη

Το φαινόμενο της Εμπορίας και Διακίνησης Ανθρώπων υπονομεύει το ζήτημα της ανθρωπιστικής ασφάλειας παγκοσμίως μέσω της παραβίασης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων του ατόμου σε θέματα όπως η ελευθερία, η υγεία, η μετακίνηση, η εργασία. Η στρατολόγηση γυναικών, παιδιών και ανδρών γίνεται μέσω χρήσης βίας κι εξαναγκασμού, με αποτέλεσμα όλο και περισσότεροι να εργάζονται υπό άθλιες συνθήκες. Η αδυναμία των κρατικών φορέων να προστατέψουν τους πολίτες και τα δικαιώματά τους, γεννούν ανασφάλεια, αναταραχές, μεταναστευτικές ροές διεθνώς καθώς παρατηρείται ότι το φαινόμενο αυτό τρέφεται και εξελίσσεται με τις υπάρχουσες κοινωνικές, πολιτικές, οικονομικές μεταβολές. Αδιαμφισβήτητα, η έλλειψη νομοθεσίας και κοινής αντιμετώπισης διευκολύνει την άνθιση κι επέκτασή του ανά την υφήλιο, αποφέροντας πολλά κέρδη ενώ δεν έχει επικρατήσει αυστηρή ποινή για την καταστολή του. Ο Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών πάντοτε προσαρμοσμένος στις σύγχρονες συνθήκες όπου επικρατούν: πόλεμοι, κοινωνικές ανισότητες, ανεργία, φτώχεια παρατηρεί τη συνεχή εξέλιξη του φαινομένου και προκειμένου να το αναστείλει και να προστατέψει τους πολίτες και τα δικαιώματά τους και μετέπειτα να αποκαταστήσει τη διεθνή ασφάλεια, υιοθετεί μία πολύπλευρη στρατηγική στην δράση του μέσω διάφορων φορέων του, για την πρόληψη, αναστολή και ποινικοποίηση του φαινομένου με κύριο σκοπό την υιοθέτηση μίας ανθρωπιστικής προσέγγισης.

Λέξεις κλειδιά: Διακίνηση και Εμπορία ανθρώπων, παραβίαση δικαιωμάτων, Ανθρωπιστική Ασφάλεια, Ηνωμένα Έθνη, Οργανωμένο έγκλημα.

Abstract

The phenomenon of Human Trafficking undermines the issue of Humanitarian Security internationally through the violation of the human rights of the individual on issues such as freedom, health, movement, work. The recruitment of women, children and men is carried out through the use of force and coercion, with the result that more and more of them are working in deplorable conditions. The inability of state institutions to protect citizens and their rights generates insecurity, unrest and migratory flows internationally as it is observed that this phenomenon feeds and evolves with existing social, political and economic changes. Undoubtedly, the lack of legislation and common response facilitates its flourishing and expansion across the globe, yielding a lot of profits while no strict penalty for its suppression has prevailed. The United Nations has always adapted to the current conditions of war, social inequalities, unemployment and poverty and has observed the constant evolution of the phenomenon and, in order to prevent it and to protect its citizens and their rights, and subsequently to restore international security, has adopted a multifaceted strategy in its action through its various agencies to prevent, suspend and criminalize the phenomenon, with the main aim of adopting a humanitarian approach.

Key words: human trafficking, human rights, human security, United Nations, organized crime

Μεθοδολογία

Η διπλωματική εργασία έχει ως στόχο την εξέταση και την ευαισθητοποίηση για το φαινόμενο της Διεθνούς Εμπορίας και Διακίνησης Ανθρώπων (Human Trafficking) και τη δραστηριότητα του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών με σκοπό την πρόληψη και την καταπολέμησή του ενώ προσεγγίζει και τρόπους αποκατάστασης, περίθαλψης, προστασίας και επαναφοράς των θυμάτων στην κοινωνία.

Με τη συμβολή της διεθνούς βιβλιογραφίας κυρίως άρθρων και συγγραμμάτων στην ελληνική και αγγλική γλώσσα, που έχουν δημοσιευθεί τόσο από ακαδημαϊκούς όσο και από διεθνείς οργανισμούς όπως ο Διεθνής Οργανισμός Μετανάστευσης (IOM), Τα Γραφεία των Ηνωμένων Εθνών για τα Ναρκωτικά και το Έγκλημα (UNODC), ο Διεθνής Οργανισμός Εργασίας (ILO), το Συμβούλιο Ξένων Σχέσεων (Council of Foreign Affairs) κλπ, συλλέγονται στοιχεία από τις παραπάνω πηγές με στόχο να δοθεί στο πρώτο μέρος ο επίσημος ορισμός της Διακίνησης και Εμπορίας Ανθρώπων, η διαφορά μεταξύ διακίνησης και παράνομης μετανάστευσης που συχνά συγχέονται, οι μορφές διακίνησης, οι παράγοντες που την ευνοούν καθώς και ποιά κοινωνικά φαινόμενα συμβάλλουν στην επέκτασή του όπως η ανεργία, η φτώχεια, ο πόλεμος, οι πανδημίες κλπ.

Επιπρόσθετα, ως προς το δεύτερο μέρος θα δοθεί έμφαση στην κινητοποίηση της Διεθνούς Κοινότητας υπό το πρίσμα των Ηνωμένων Εθνών, διότι έχει έρθει στο προσκήνιο το ζήτημα της ανθρωπιστικής ασφάλειας και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, ενώ παράλληλα θα υπογραμμιστούν οι δραστηριότητες του Γραφείου των Ηνωμένων Εθνών για τα Ναρκωτικά και το Έγκλημα, του Διεθνή Οργανισμού Μετανάστευσης και του Γραφείου της Ύπατης Αρμοστείας των Ηνωμένων Εθνών για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα.

Εν κατακλείδι, θα καταγραφούν τα γενικά συμπεράσματα της εργασίας που προκύπτουν από την παραπάνω ανάλυση και κατανόηση του φαινομένου.

Πρόλογος

Η Εμπορία και Διακίνηση Ανθρώπων (Human Trafficking) είναι ένα πολύπλευρο και διαχρονικό φαινόμενο, το οποίο τα τελευταία χρόνια έχει αναπτυχθεί ραγδαία, ξεπερνά το εθνικό επίπεδο κι αποτελεί απειλή παγκοσμίως. Παραβιάζει τα ανθρώπινα δικαιώματα κι εντάσσεται στην κατηγορία των οργανωμένων εγκλημάτων. Η Τ. Κυριαζή αναφέρει ότι «μεταξύ των εγκληματικών πράξεων οι οποίες προτάθηκαν ως μορφές οργανωμένου εγκλήματος πέρα από τη σωματεμπορία ήταν: η διακίνηση ναρκωτικών, το ξέπλυμα βρώμικου χρήματος, η παραχάραξη νομισμάτων, οι πράξεις τρομοκρατίας, η παράνομη διακίνηση και κλοπή όπλων και εκρηκτικών υλών και μηχανισμών, η παράνομη διακίνηση και κλοπή οχημάτων και η διαφθορά δημοσίων υπαλλήλων»¹ (Κυριαζή, 2010). Υπολογίζεται στις μέρες μας ότι κατατάσσεται στην τρίτη μεγαλύτερη εγκληματική οργάνωση μετά τη διακίνηση ναρκωτικών και όπλων. Λόγω των μορφών εκμετάλλευσης των ατόμων έχει αποδοθεί στο φαινόμενο της σωματεμπορίας και ο όρος «Σύγχρονη Μορφή Δουλείας». Αποφέρει στους διακινητές μεγάλα κέρδη ετησίως ενώ παράλληλα η συνεχής επέκταση των κυκλωμάτων σε διάφορες χώρες του κόσμου καθιστά δυσχερές την εύρεση των υπαιτίων, τη σύλληψη και την τιμωρία τους (Καραδήμα Σίσσυ, 2009)².

Για την καταπολέμηση του φαινομένου έχουν γίνει προσπάθειες σε κρατικό, ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο, με σκοπό να ληφθούν μέτρα για την αντιμετώπισή του αλλά και στην καθιέρωση μίας κοινής ισχυρής νομοθεσίας τόσο για να τιμωρηθούν οι διακινητές όσο και για την προστασία των θυμάτων. Στη συγκεκριμένη διπλωματική εργασία, η προσοχή στρέφεται στις μορφές που συναντάται το φαινόμενο, τις πιθανές αιτίες που ευθύνονται για την ταχύτατη επέκτασή του, αλλά και για τους λόγους που δυσχεραίνουν όλα αυτά τα χρόνια τη δράση των κρατικών και διεθνών φορέων. Επίσης, θα επισημανθούν οι τρόποι με τους οποίους το φαινόμενο απειλεί τα ανθρώπινα δικαιώματα, την υγεία των πολιτών και την ανθρωπιστική ασφάλεια. Τέλος, θα καταγραφεί η ανησυχία και η επικείμενη δράση των Ηνωμένων Εθνών και κατά της εμπορίας ανθρώπων ιδιαίτερα θα εστιαστεί η συμβολή: 1) του Γραφείου των Ηνωμένων Εθνών για τα Ναρκωτικά και το Έγκλημα (UNODC) και 2) του Γραφείου της Ύπατης Αρμοστείας των Ηνωμένων Εθνών για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα (OHCHR) και 3) του Διεθνούς Οργανισμού Μετανάστευσης (IOM). Τα Ηνωμένα Έθνη, έχοντας θορυβηθεί για την τρέχουσα απειλή θα λάβει άμεσα και σύνθετα μέτρα, όπως θα ειπωθεί και στη συνέχεια, με το Πρωτόκολλο του Παλέρμο που στόχο έχει να ποινικοποιήσει τη διακίνηση κι εμπορία ανθρώπων, να καλέσει για διεθνή συνεργασία και να δράσει συστηματικά για την

¹ (Κυριαζή Τένια (2010). Εμπορία Ανθρώπων: Διεθνές και Ευρωπαϊκό Δίκαιο Προστασίας των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, Νομική Βιβλιοθήκη)

² (Καραδήμα Σίσσυ, Παπαντωνίου Ελένη, Χρυσομάλλης Χρήστος, Trafficking and Smuggling: Από τον ορισμό στην πράξη, Γραφείο Μελέτης και Αντιμετώπισης του Trafficking και Κέντρο Ελέγχου και Πρόληψης Νοσημάτων)

αποτελεσματική εξάλειψή του φαινομένου, με άξονα την πρόληψη, την ευαισθητοποίηση και να μέτρα προστασίας των πολιτών.

Α' Μέρος: Το φαινόμενο της Διεθνούς Εμπορίας και Διακίνησης Ανθρώπων: Μορφές, Αιτίες, Επιπτώσεις, Αντιλήψεις, Απειλή για τη Διεθνή Ασφάλεια

Κεφάλαιο 1: Ορισμός της Εμπορίας και Διακίνησης Ανθρώπων, Ιστορική Εξέλιξη Φαινομένου, Διαφορά Εμπορίας και Διακίνησης Ανθρώπων (Human Trafficking) και Παράνομης Μετανάστευσης (Migrant Smuggling)

Ορισμός του Φαινομένου

Κατά διαστήματα έχουν δοθεί διάφοροι ορισμοί που επιδιώκουν να προσεγγίσουν ολοκληρωτικά και σε βάθος το φαινόμενο της διακίνησης κι εμπορίας ανθρώπων, γνωστό ευρέως με τον όρο Human Trafficking. Ο πιο αποδεκτός ορισμός που συμπεριλαμβάνει όλες τις μορφές του φαινομένου είναι αυτός που εκφράστηκε το 2000, στο Παλέρμο, στο Πρωτόκολλο για την Πρόβλεψη, Καταστολή και Τιμωρία της Διακίνησης Προσώπων, ιδιαίτερα γυναικών και παιδιών που ολοκληρώνει τη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών κατά του Διεθνικού Οργανωμένου Εγκλήματος. Αναλυτικότερα ορίζεται ως εξής:

«Εμπορία Ανθρώπων συνιστά η στρατολόγηση, μεταφορά, απόκρυψη ή παραλαβή προσώπων με τη χρήση απειλής, βίας ή άλλων μέσων εξαναγκασμού, απαγωγής, απάτης, κατάχρησης εξουσίας, εκμετάλλευσης της ευάλωτης θέσης του θύματος, καθώς και η παροχή ή λήψης αμοιβής ώστε να επιτευχθεί η συναίνεση προσώπου που έχει εξουσία πάνω σε άλλο με εκμετάλλευση. Η εκμετάλλευση περιλαμβάνει τουλάχιστον την εκμετάλλευση πορνείας ή άλλες μορφές σεξουαλικής εκμετάλλευσης, την αναγκαστική εργασία ή παροχή υπηρεσιών, τη δουλεία ή παρόμοιες με αυτήν πρακτικές και την αφαίρεση οργάνων του σώματος»³.

Όπως τονίζει και το Γραφείο των Ηνωμένων Εθνών για τα Ναρκωτικά και το Έγκλημα, η Εμπορία και η Διακίνηση αποτελείται από τρεις παράγοντες:

³ Καθώς δεν υπάρχει επίσημος ελληνικός ορισμός, α τον ορισμό που έδωσε η Τ. Κυριαζή, Εμπορία Ανθρώπων: Διεθνές και Ευρωπαϊκό Δίκαιο Προστασίας των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, Νομική Βιβλιοθήκη,(σελίδα 3). Ο αγγλικός ορισμός όπως αναφέρεται στο Πρωτόκολλο του Παλέρμο είναι ως εξής: “Human Trafficking is the recruitment, transportation, transfer, harboring or receipt of people through force, fraud or deception, with the aim of exploiting them for profit. Men, women and children of all ages and from all backgrounds can become victims of this crime, which occurs in every region of the world. The traffickers often use violence or fraudulent employment agencies and fake promises of education and job opportunities to trick and coerce their victims”, (βλέπε www.unodc.org.)

1. Η **Πράξη (acts)** : της διακίνησης μέσω στρατολόγησης, μεταφοράς, μεταβίβαση, υπόθαλψη ή παραλαβή ατόμων.
2. **Τα Μέσα (means)** για τη διακίνηση: απειλή, χρήση βίας, εξαπάτηση, ο εξαναγκασμός, η κατάχρηση εξουσίας ή ευάλωτης θέσης ή η είσπραξη χρηματικού ποσού ή κίνητρο για να αποκτηθεί ο έλεγχος κάποιου προσώπου.
3. **Ο Σκοπός (purpose)**: ο οποίος είναι πάντα η εκμετάλλευση⁴.

Ιστορική Εξέλιξη Της Σωματεμπορίας:

Η Εμπορία και Διακίνηση Ανθρώπων δεν είναι ένα πρωτοεμφανιζόμενο φαινόμενο. Προϋπήρχε από την αρχαιότητα όμως η πρόοδος της κοινωνίας, οι τεχνολογικές ανακαλύψεις οδήγησαν στην ταχύτατη εξέλιξη και επέκταση του. Στις μέρες μας τα κυκλώματα διακίνησης ξεπερνούν τα κρατικά σύνορα και συναντώνται σε διεθνές επίπεδο. Η εμπορία και η διακίνηση εξελίχθηκε κι έγινε πιο σύνθετη.

Ωστόσο, ήδη από την αρχαιότητα στις τότε κοινωνίες ο θεσμός της δουλείας ήταν επιτρεπτός και αποδεκτός.⁵ Για παράδειγμα από την Αρχαία Ελλάδα, την Αρχαία Αίγυπτο, τη Ρωμαϊκή Αυτοκρατορία έως το Μεσαίωνα και την περίοδο της Αποικιοκρατίας (15^ο-16^ο αιώνα), οι μεγάλες αυτοκρατορίες αιχμαλώτιζαν κι υποδούλωναν τους ιθαγενείς των νέων αποικιών και τους εκμεταλλεύονταν για χειρωνακτικές εργασίες όπως για παράδειγμα στα ορυχεία χρυσού και άνθρακα, στις φυτείες ζαχαροκάλαμων και βαμβακιού, στα χωράφια, ακόμα και για την κατασκευή ανακτόρων και υποδομών. Οι σκλάβοι ήταν λοιπόν αιχμάλωτοι πολέμου, φυλακισμένοι ή κάτοικοι των περιοχών που είχαν καταλάβει οι αυτοκρατορίες (Βρετανία, Γαλλία, Ισπανία, Πορτογαλία) και κυρίως άτομα υποδουλωμένα λόγω χρώματος ή καταγωγής. Οι προαναφερθείσες χώρες λοιπόν είχαν δημιουργήσει ένα τρίγωνο μεταξύ Ευρώπης – Αφρικής – Αμερικής (λίγες περιπτώσεις προς την Ινδία κυρίως από την πλευρά της Βρετανίας) όπου μετέφεραν γυναίκες, άνδρες και παιδιά από τις υπάρχουσες αποικίες στις νέες και στις μητροπόλεις με σκοπό την εκμετάλλευσή τους. Το διατλαντικό δουλεμπόριο έφτασε στο απόγειο του.

Από τα τέλη του 19^{ου} αιώνα, ξεκινούν από την Ευρώπη να γίνονται εντατικές προσπάθειες για να καταργηθεί το δουλεμπόριο και να υπερασπιστούν οι ελευθερίες και τα δικαιώματα του ατόμου. Έννοιες που είχαν αναφερθεί από το Διαφωτισμό αλλά πλέον υπήρξαν οργανωμένες

⁴Αναλυτικότερα, http://www.unodc.org/unodc/en/humantrafficking/faqs.html#What_is_human_trafficking

⁵ Magdoff Harry (2008). Αποικιοκρατία: Η Ευρωπαϊκή επέκταση μετά το 1763, Εκδόσεις Μελάρι

προσπάθειες υπεράσπισής τους. Όπως αναφέρει ο Magdoff, Οι Βρετανοί δεν ήταν οι πρώτοι που κατάργησαν το δουλεμπόριο. Η Δανία το είχε καταργήσει νωρίτερα το 1792 (Magdoff, 2008). Αξίζει να σημειωθεί ο μεγάλος εμφύλιος που στιγμάτισε την Αμερική μεταξύ Βόρειων και Νότιων, όπου το Βόρειο τμήμα ήταν υπέρ της κατάργησης ενώ το Νότιο κατά διότι την περίοδο εκείνη οι φυτείες ζαχαροκάλαμου, καπνού και βαμβακιού ήταν πηγή μεγάλων εισοδημάτων για τους γαιοκτήμονες και το δουλεμπόριο αποτελούσε κύρια πηγή εργατικό δυναμικό με μηδενικό κόστος καθώς δεν υπήρχε μισθός στους εργαζόμενους. Η δουλεία καταργήθηκε στην Αμερική από τον Αβραάμ Λίνκολν το 1865 (το διάταγμα ψηφίστηκε το 1864 αλλά εφαρμόστηκε ένα χρόνο μετά), στις Γαλλικές Αποικίες το 1848 ενώ στις Βρετανικές Αποικίες το 1807. Ο Magdoff (2008) σημειώνει ότι κι άλλες χώρες όπως η Ολλανδία και η Σουηδία είχαν ψηφίσει νόμους κατά του δουλεμπορίου. Εντούτοις όπως ήταν φυσικό παρά τις νομοθεσίες που το καθιστούσαν παράνομο, το δουλεμπόριο ήταν μία επικερδής επιχείρηση κι όσο η ζήτηση μεγάλωνε, με ως συνέπεια και τα κέρδη, οι δουλέμποροι έβρισκαν άλλους τρόπους διακίνησης (Magdoff, 2008).

Μετά τον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο καταργήθηκε επίσημα το καθεστώς της δουλείας και συγκεκριμένα το 1926, με την Κοινωνία των Εθνών και τη Διεθνή Σύμβαση που υπογράφηκε από 38 χώρες. Ο Magdoff (2008), υπογραμμίζει ότι μετά και τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο, την οικονομική κρίση που ακολούθησε, την αντίσταση των αποικιακών χωρών, ήταν πολύ δύσκολος ο έλεγχος των αποικιακών κτήσεων, οι ευρωπαϊκές χώρες ήταν εξαντλημένες από τους πολέμους και τις εσωτερικές διαμάχες και συνεπώς οι αποικίες ήταν βάρος κι όχι πλεονέκτημα πια. Έτσι, αφέθηκαν ελεύθερες και μαζί με τους αποίκους, αφέθηκαν και οι σκλάβοι. Στα μετέπειτα χρόνια ο Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών (ΟΗΕ) είχε αναλάβει τις διαδικασίες για την οριστική εξάλειψη της δουλείας και την προστασία των ανθρώπινων δικαιωμάτων. Δυστυχώς, τα τελευταία χρόνια το ζήτημα της δουλείας επανέρχεται δριμύτερο καθώς το φαινόμενο εξελίσσεται με ραγδαίους ρυθμούς, είναι πιο σύνθετο, πιο οργανωμένο και οι υπαίτιοι των κυκλωμάτων δύσκολο να εντοπιστούν και να διωχθούν. Αποτελεί μεγάλο κίνδυνο παγκοσμίας για τους πολίτες της υφηλίου.

Διαφοροποίηση των όρων Σωματεμπορίας (Human Trafficking) και Διέλευση Παράνομων Μεταναστών (Migrant Smuggling)

Η Εμπορία και Διακίνηση Ανθρώπων και η Διέλευση Παράνομων Μεταναστών είναι δύο όροι που εκ πρώτης όψεως συχνά συγχέονται. Εντούτοις παρατηρούνται κάποιες διαφορές (UNODC, 2009)⁶. Καταρχάς, η εμπορία και διακίνηση ανθρώπων, αν και μπορεί, δεν απαιτεί πάντα μετακίνηση. Επίσης, ο διακινητής χρησιμοποιεί συχνά βία, απάτη, απειλή, εξαναγκασμό ώστε να αναγκάσει το θύμα να εργαστεί ή να συμμετέχει σε κάποια δραστηριότητα. Μέχρι προσφάτως δεν ήταν απαραίτητη η μετακίνηση, αλλά τα τελευταία χρόνια η επέκταση των δικτύων σε διαφορετικές χώρες και ηπειρούς την καθιστά δυνατή (Καραδήμα Σίσσυ, 2009).

⁶ UNODC, 2009, Anti-Human Trafficking manual for criminal justice practitioners: Module 1: Definitions of trafficking in persons and smuggling of migrants, pages 12-13.

Στον αντίποδα, η διέλευση των παράνομων μεταναστών απαιτεί μετακίνηση και απαραίτητα μιλάμε για την καταπάτηση συνόρων μίας άλλης χώρας. Οι διακινητές προσπαθούν με διάφορους τρόπους να μεταφέρουν παράνομους μετανάστες από τη μία χώρα στην άλλη, χωρίς έγγραφα ή δικαιολογητικά και χωρίς να ακολουθούν τις νομοθεσίες της εκάστοτε χώρας, ζητώντας φυσικά από τους μετανάστες να καταβάλλουν ένα μεγάλο χρηματικό ποσό για την υπηρεσία αυτή. Στη διέλευση των παράνομων ιδιαίτερη σημασία έχει η συναίνεση για το πέρασμα των συνόρων καθώς και πως δίνουν οι ίδιοι χρήματα ώστε να καλύψουν τη μεταφορά τους. Φυσικά, πρέπει να σημειωθεί ότι ένα μεγάλο μέρος των ανθρώπων αυτών μπορεί να πέσουν θύματα διακίνησης αν εξαπατηθούν από τους διακινητές ή στην περίπτωση που δεν έχουν να αποπληρώσουν το χρηματικό ποσό, συμφωνούν να εργαστούν για τους διακινητές σε χωράφια, ορυχεία, εργαστήρια ή να συμμετέχουν σε παράνομες δραστηριότητες όπως διακίνηση ναρκωτικών έως ότου να καλύψουν τη διαφορά με την εργασία τους (Καραδήμα Σίσου, 2009).

1.1: Μορφές Εμπορίας Ανθρώπων και Παράγοντες Άνθισης του Φαινομένου

Ο Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών αναγνωρίζει τις παρακάτω κατηγορίες ως μορφές :

1. **Σεξουαλική εκμετάλλευση (sex trafficking):** Ο Παγκόσμιος οργανισμός Μετανάστευσης (ILO) εντάσσει την σεξουαλική εκμετάλλευση ως μία μορφή καταναγκαστικής εργασίας. Ωστόσο, τα Ηνωμένα Έθνη την καθιστούν μεμονωμένη κατηγορία. Η συγκεκριμένη μορφή σωματεμπορίας σκοπεύει στον εξαναγκασμό του ατόμου σε σεξουαλικές πράξεις με χρηματικό ή άλλο αντάλλαγμα⁷(A21 Campaign, 2015). Αποτελεί λοιπόν την πιο γνωστή μορφή διακίνησης, της οποίας τα θύματα της οποίας είναι κυρίως γυναίκες και κορίτσια, όμως δεν πρέπει να εξαιρούνται οι άνδρες και τα μικρά αγόρια. Το Γραφείο των Ηνωμένων Εθνών για το Έγκλημα αναφέρει ότι μεταξύ όσων πέφτουν θύματα εμπορίας για σεξουαλική εκμετάλλευση, οι γυναίκες και τα παιδιά αποτελούν το 96% των θυμάτων (UNODC, 2016). Τα άτομα αυτά προέρχονται από φτωχά κοινωνικά στρώματα, ή έπεσαν θύμα απάτης ή εξαναγκασμού κι οδηγήθηκαν στην πορνεία. Τα θύματα ελέγχονται από άτομα ή οργανώσεις, που τα εκπορνεύουν με σκοπό το κέρδος. Τα παράνομα δίκτυα πορνείας έχουν εξαπλωθεί παράνομα διεθνώς ενώ μετά την πανδημία της covid-19 αυξήθηκε και η διαδικτυακή πορνογραφία.
2. **Καταναγκαστική Εργασία (force labor):** Η εξαναγκαστική εργασία είναι η δεύτερη πιο διαδεδομένη μορφή διακίνησης. Το Γραφείο των Ηνωμένων Εθνών για τα Ναρκωτικά και το Έγκλημα σημειώνει ότι από τα θύματα εμπορίας για καταναγκαστική εργασία, το 63% είναι άνδρες (UNODC, 2016). Ορίζεται ως κάθε είδους εργασία ή υπηρεσία που αποσπάται μέσω εξαναγκασμού από οποιοδήποτε άτομο υπό συνθήκες βίας ή υπό την απειλή βίας είτε φυσικής είτε ψυχικής (A21 Campaign, 2015). Οι Bigio και Vogelstein (Bigio, 2021), αναφέρουν ότι άτομα και των δύο φύλων και οποιαδήποτε ηλικίας μπορούν να πέσουν

⁷ <https://somatemporia.wordpress.com/2015/06/15/hello-world/>

θύματα, ενώ γύρω στα 4 εκατομμύρια παιδιά διεθνώς εργάζονται κάτω από άθλιες συνθήκες. Οι πιο συνηθισμένες είναι η παράνομη εργασία σε ορυχεία, στις καλλιέργειες, σε εργοστάσια, στην οικοδομή, ως οικιακοί βοηθοί, σε υπηρεσίες καθαριότητας, σε εστιατόρια, για τη φροντίδα ηλικιωμένων ή ατόμων με αναπηρία κλπ. Πολλές εγκληματικές οργανώσεις τους χρησιμοποιούν και για την διακίνηση παράνομων ουσιών. Φυσικά τα άτομα αυτά είναι παράνομοι μετανάστες, άτομα από φτωχά κοινωνικά στρώματα, ή με χρέη που δεν μπορούν να αποπληρώσουν. Καταφεύγουν στην παράνομη εργασία και για να επιβιώσουν και να εγκατασταθούν στην ξένη χώρα, αλλά επειδή δεν έχουν επίσημα έγγραφα, υπάρχει ο φόβος της απέλασης. Κατά την περίοδο της κρίσης το 2008 και φυσικά μετά την πανδημία της Covid-19, πολλοί άνθρωποι έχασαν την εργασία τους ή λόγω του αναγκαστικού εγκλεισμού, πολλοί παγκοσμίως ήταν οι εκείνοι που δεν μπορούσαν να αποπληρώσουν τα χρέη τους. Ως αποτέλεσμα, ένας μεγάλος αριθμός πολιτών που είχε οφειλές, μετατράπηκε ως « σύγχρονοι δούλοι» των δανειστών τους (εργάζονταν απεριόριστες ώρες, κάτω από άθλιες συνθήκες με σκοπό να αποπληρώσουν τα χρέη). Η νέα αυτή μορφή πήρε μεγάλες διαστάσεις και της αποδόθηκε ο όρος **Δουλεία για Χρέη (Debt Bondage)** (UNODC & United Nations Office on Drugs and Crime, Legislative Guide for the Protocol to Prevent, Suppress and Punish Trafficking in Persons, Especially Women and Children, 2020)⁸.

3. **Στρατολόγηση ανδρών και παιδιών (men and children soldiers):** Κατατάσσεται ως μορφή καταναγκαστικής εργασίας. Σε περιοχές όπου επικρατούν πόλεμοι, εμφύλιοι, ή κυριαρχούν παράνομες, εγκληματικές ή τρομοκρατικές ομάδες, παρατηρείται η στρατολόγηση ανδρών και κυρίως παιδιών (παιδιά στρατιώτες), κάτω των 18 ετών, κορίτσια κάποιες φορές αλλά πιο σήνηθες αγόρια για να επανδρώσουν τις ομάδες ή το στρατό τους. Παράλληλα, χρησιμοποιούνται ως μάγειρες, κατάσκοποι και για να απασχολούν ιδιωτικά τους στρατιώτες. Το φαινόμενο αυτό είναι ιδιαίτερα γνωστό σε περιοχές της Αφρικής και της Μέσης Ανατολής.⁹
4. **Παράνομοι - Αναγκαστικοί Γάμοι (Illegal Marriages):** Το Γραφείο των Ηνωμένων Εθνών για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα, ορίζει ως Αναγκαστικό Γάμο (forced marriage), τον γάμο που πραγματοποιείται χωρίς την ολόκληρη, ελεύθερη και ενημερωμένη συναίνεση, ενός από των δύο μελών, ενώ ως προς την ηλικία το άτομο πρέπει να είναι κάτω των 18 ετών. Οι Bigio και Vogelstein (Bigio and Vogelstein, The Security Implications of Human Trafficking, 2019) σημειώνουν ότι παγκοσμίως 15,4 εκατομμύρια άνθρωποι έχουν οδηγηθεί σε παράνομο γάμο.

⁸ United Nations Office on Drugs and Crime, 2020, Legislations Guide for the Protocol to Prevent, Suppress and Punish Trafficking in Persons, Especially Women and Children , United Nations, Vienna, σελίδα 37 και United Nations Office on Drugs and Crime: Anti-Human trafficking manual for justice practitioners, Module 4:Control methods on Trafficking in Persons, 2009, United Nations, Vienna, σελίδα 8.

⁹ United Nations Office on Drugs and Crime: Countering Trafficking in Persons in Conflict Situations, Thematic Paper, 2018, United Nations, Vienna.

Πιο σύνηθες είναι ο γάμος κοριτσιών ηλικίας κάτω των 15 ετών, κυρίως σε περιοχές της Αφρικής, της Μέσης Ανατολής και της Ινδίας. Τα κορίτσια αναγκάζονται σε οικιακή εργασία, στην ανατροφή παιδιών ενώ δέχονται σωματική και συναισθηματική κακοποίηση. Οι λόγοι που οδηγούν τα κορίτσια αυτά σε παράνομο γάμο και στην παύση των σπουδών ή στην εύρεση εργασίας, είναι κυρίως τα χρέη της οικογένειας που αποπληρώνονται με τον γάμο και κυρίως με την προίκα των κοριτσιών, για συνεργασία μεταξύ των οικογενειών κλπ. Τα Ηνωμένα Έθνη δημοσίευσαν το 2020, ότι η πανδημία οδήγησε σε παράνομους γάμους 13 εκατομμύρια παιδιά, ενώ στη Σιέρρα Λεόνε, το Ενωμένο Επαναστατικό Μέτωπο, απήγαγε γυναίκες και κορίτσια και τα ανάγκασε σε γάμο με στρατιώτες του μετώπου, ώστε να τις υποχρεώσουν να περιποιούνται και καλύπτουν τις επιθυμίες τους. Άλλη μία περίπτωση με αυτή της Σιέρα Λεόνε, είναι αυτοαποκαλούμενο Ισλαμικό κράτος όπου απαγάγει γυναίκες και κορίτσια και τις καθιστά «συζύγους» των πιστών στρατιωτών.

5. **Παράνομες Υιοθεσίες (Child Laundering):** Σύμφωνα με την Επιτροπή των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Παιδιών, η Παράνομη Υιοθεσία εντάσσεται κι αυτή ως μορφή διακίνηση κι εμπορίας βρέφους ή παιδιού. Η πώληση του παιδιού πραγματοποιείται με παράνομα μέσα όπως η απαγωγή, η απάτη με χρήση παραποιημένων εγγράφων, με μη συναίνεση των βιολογικών γονέων ή με απειλή προς αυτούς, για αποπληρωμή χρεών ή γενικότερα ως πηγή εσόδων. Είναι συχνότερες σε φτωχές ή χαμηλού κοινωνικά επιπέδου οικογένειες και ιδιαίτερα σε χώρες της Αφρικής και της Ασίας. Επιπρόσθετα, η παράνομη υιοθεσία παραβιάζει τα δικαιώματα του παιδιού, καθώς και του γονέα που του αφαιρείται το δικαίωμα ανατροφής του παιδιού.
6. **Εμπορία Οργάνων (Organ Trafficking):** Ως Εμπορία Οργάνων ορίζεται η αφαίρεση τμημάτων οργάνων, ιστών ή κυττάρων του σώματος ενός ζώντος από διακινητές, χωρίς την συγκατάθεση του ατόμου, ή μέσω απάτης, εξαναγκασμού ή βίας με σκοπό την εμπορία τους (A21 Campaign, 2015). Έχουν παρατηρηθεί περιπτώσεις όπου παράνομοι μετανάστες από Αφρική ή Λατινική Αμερική αναγκάστηκαν να πουλήσουν κάποιο όργανο με σκοπό να εξασφαλιστεί ασφαλές πέρασμα για τη χώρα υποδοχής, ενώ πολλές είναι και οι καταγγελίες όπου στρατιώτες εξτρεμιστικών οργανώσεων αφαιρούν όργανα από πολίτες με σκοπό να περιθάλψουν δικούς τους τραυματισμένους στρατιώτες. Η εμπορία οργάνων είναι μία μεγάλη επικερδής επιχείρηση, με τις τιμές να αυξάνονται ραγδαία. Η ζήτηση από πιθανούς αγοραστές μπορεί να οδηγήσει την τιμή ενός νεφρού στα 80.000 δολάρια, ενώ η τιμή μίας καρδιάς στα 290.000 δολάρια (Bigio and Vogelstein, The Security Implications of Human Trafficking, 2019). Επιπλέον, οι άνδρες αποτελούν συχνότερα στόχο της εμπορίας οργάνων 82% (UNODC, Global Report on Trafficking in Persons, 2016). Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι δεν υπάρχει σε κρατικό ή διεθνές επίπεδο μία ισχυρή νομοθεσία για την καταπολέμηση του φαινομένου, την τιμωρία των υπαιτιών και την προστασία των θυμάτων
7. **Επαιτεία και Πλημμελήματα (Begging and petty crime):** Συνήθως συναντάμε μικρά παιδιά ασυνόδευτα ή παιδιά ρομά ή μεταναστών, παράνομους μετανάστες, άτομα

εξαρτώμενα από ουσίες ακόμα και ηλικιωμένους να ζητιανεύουν σε δημόσιους χώρους και στα μέσα μεταφοράς. Συνήθως ή ζητούν χρήματα προφασιζόμενοι την πείνα ή κρατούν τα μωρά τους, ή πωλούν μικρά αντικείμενα πχ στυλό, χαρτομάντηλα. Σε πολλές περιπτώσεις αν είναι μέλη ή εκβιάζονται από μέλη παράνομων οργανώσεων–συμμοριών, πωλούν και ουσίες παράνομες, ναρκωτικά πχ κάνναβη, κοκαΐνη κλπ. Συχνά τα άτομα αυτά πράττουν πλημμελήματα πχ κλοπές σε δημόσιους χώρους ή στα μέσα¹⁰. Επιπλέον, τα μέλη των εγκληματικών οργανώσεων μπορούν να προβούν στον ακρωτηριασμό μελών του σώματος τους πχ χέρια, πόδια, ή τους τυφλώνουν, προκειμένου να προκαλέσουν τον οίκτο των περαστικών και να κερδοσκοπήσουν.

Παράγοντες που συμβάλλουν στην άνθιση της διακίνησης κι εμπορίας ανθρώπων

Σύμφωνα με τη Louise Shelley (Shelley, 2010)¹¹, οι πολιτικές, οικονομικές, περιβαλλοντικές κρίσεις, τόσο στο ενδοκρατικό όσο και στο παγκόσμιο επίπεδο μπορούν να αποτελέσουν παράγοντες άνθισης του φαινομένου. Συγκεκριμένα:

1. **Οικονομικοί Παράγοντες:** Όπως συνέβη και με την οικονομική κρίση του 2008, παρατηρήθηκε διεθνώς ότι τα άτομα με μικρό και μεσαίο εισόδημα αντιμετώπιζαν όλο και μεγαλύτερες δυσκολίες στην αποπληρωμή των χρεών τους, ενώ δυσκολεύονταν και στην απόκτηση αναγκαίων καθημερινών αγαθών. Το γεγονός αυτό είχε ως αποτέλεσμα ένα μεγάλο ποσοστό ανθρώπων να οδηγηθεί στην εξαθλίωση, στην πείνα, στο περιθώριο. Συνεπώς, η φτώχεια και η άνιση οικονομική ανάπτυξη μπορεί να οδηγήσουν το άτομο προκειμένου να επιβιώσει σε παράνομες δραστηριότητες ή να εξαπατηθεί πιο εύκολα από διακινητές, οι οποίοι θα του υποσχεθούν μία εύκολη λύση στο πρόβλημά του. Λόγω ότι βρίσκεται σε μία δυσχερή θέση το άτομο αυτό είναι πιο εύκολο να στρατολογηθεί από τους διακινητές.
2. **Πολιτικοί Παράγοντες:** Σε χώρες με απολυταρχικά καθεστώτα ή σε χώρες με εμφυλίους, επικρατεί βία, λογοκρισία, διαφθορά, εκδίωξη/φυλάκιση/θανάτωση ατόμων διαφορετικής υπηκοότητας, φυλής και ατόμων του πνεύματος πχ δημοσιογράφοι, ακαδημαϊκοί, φοιτητές κλπ καθώς πιστεύουν ότι μπορούν να πυροδοτήσουν εξεγέρσεις κατά του υπάρχοντος πολιτεύματος. Παράλληλα, συναντάται νοθεία στις εκλογές και η αυθαίρετη χρήση του στρατού ώστε να κατανέυσουν και να επιβληθούν στο λαό. Οι κάτοικοι ή οι μειονότητες των περιοχών αυτών επιλέγουν να διαφύγουν στις γειτονικές χώρες προκειμένου να επιβιώσουν οι ίδιοι και οι οικογένειές τους. Έχει παρατηρηθεί ότι στις αντίστοιχες χώρες τα σύνορα παραμένουν κλειστά και για να εμποδίσουν το λαό να φύγει αλλά και να σταματήσει

¹⁰ United Nations Office on Drugs and Crime, 2020, Legislations Guide for the Protocol to Prevent, Suppress and Punish Trafficking in Persons, Especially Women and Children , United Nations, Vienna, σελίδα 42.

¹¹ Shelley Louise, 2010, Human Trafficking: A Global Perspective, Cambridge University Press, New York.(www.cambridge.org/9780521113816)

τον ερχομό πολιτών άλλων χωρών. Γι' αυτό το λόγο όσο επιδιώκουν να διαφύγουν είτε ζητούν πολιτικό άσυλο από γειτονική χώρα ή κυρίως η πλειοψηφία επιδιώκει να περάσει τα σύνορα με παράνομο τρόπο, το οποίο τους καθιστά εύκολη λεία των διακινητών.

3. **Διαφθορά:** Η διαφθορά των κρατικών και μη κερδοσκοπικών οργανισμών έχουν ουσιαστικό, ίσως κυρίαρχο ρόλο στην εξάπλωση της σωματεμπορίας και στη δυσκολία εξάλειψής της. Συγκεκριμένα, η Ποθουλάκη (Ποθουλάκη,2019) επισημαίνει ότι με την εμπλοκή των κρατικών αρχών, την ευθύνη της διαιώνισης επωμίζονται και τα ίδια τα κράτη καθώς δεν εφαρμόζουν επαρκώς την υφιστάμενη νομοθεσία. Ειδικά σε χώρες όπου το εμπόριο παιδιών συνιστά τρόπο προσέλκυσης τουριστών και ως εκ τούτου οικονομικό όφελος. Το κράτος γίνεται συνειδητά συνένοχος¹². Η Κυριαζή¹³ προσθέτει ότι υπάρχουν περιπτώσεις αστυνομικών, εισαγγελέων, δικαστών και τελωνειακών που συμμετείχαν σε πράξεις σωματεμπορίας έναντι χρηματικού οφέλους παραλείπουν να εκτελέσουν τα καθήκοντά τους ως προς την έρευνα και τη δίωξη υπόπτων σωματεμπορίας. Από την κατηγορία των κρατικών υπαλλήλων όπως η ίδια επισημαίνει, δεν εξαιρείται και το προσωπικό των διπλωματικών και προξενικών αρχών που όντας αρμόδιο για την παροχή αδειών εισόδου διαδραματίζει ένα ρόλο στη μεταφορά των θυμάτων, ενώ αξιοσημείωτη αποτελεί η προσοχή που στρέφεται γύρω από τις έρευνες που στρέφονται γύρω τις δράσεις των ειρηνευτικών δυνάμεων μέσω των διεθνών οργανισμών ως συμμετέχοντες σε οργανώσεις που προωθούν την σωματεμπορία μέσω της σεξουαλικής εκμετάλλευσης (Κυριαζή Τένια, 2010). Ως προς το τελευταίο οι Bigio και Vogelstein αναφέρουν ότι η σωματεμπορία που διαπράττεται κι επιτρέπεται από τα σώματα ασφαλείας και τις ειρηνευτικές δυνάμεις υποβιβάζουν την ακεραιότητα των διεθνών θεσμών που έχουν ως βασικό γνώμονα την εδραίωση της ειρήνης και της σταθερότητας, παρεμποδίζοντας την ικανότητά τους να διενεργήσουν ουσιαστικές αποστολές (Bigio and Vogelstein, The Security Implications of Human Trafficking, 2019).
4. **Κοινωνικοί Παράγοντες:** Η ανεργία, οι άθλιες συνθήκες διαβίωσης, η έλλειψη συστήματος παιδείας και υγείας, η καταδίωξη, φυλάκιση, ή δολοφονία ατόμων ΛΟΑΤΚΙ ή από θρησκευτικές, φυλετικές μειονότητες, οι αύξηση των εγκληματιών και η απουσία ασφάλειας οδηγούν τους πολίτες να προσφύγουν σε πιο ασφαλείς χώρες με θεμιτά ή αθέμιτα μέσα. Επιπλέον, σε περιπτώσεις όπου το ποσοστό των εγκληματικών ομάδων ή των περιοχών όπου διακινούνται ουσίες έχει αυξηθεί, οι κάτοικοι είναι πολύ εύκολο να πέσουν θύματα απαγωγής και διακίνησης από τις οργανώσεις αυτές. Αξίζει να σημειωθεί ότι οι άστεγοι, οι τοξικομανείς, τα άτομα από άσυλα ή κρατικά ιδρύματα πχ πρόνοια είναι πιο εύκολο να προσεγγισθούν και να διακινηθούν.

¹² Αντωνία Ποθουλάκη, Trafficking: ΕΣΩΤΕΡΙΚΕΣ «ΠΟΡΕΙΕΣ» ΣΕ ΕΚΤΟΣ ΝΟΜΟΥ «ΔΙΑΔΡΟΜΕΣ», 2019, Πεδίο, Αθήνα

¹³ Τένια Κυριαζή, Εμπορία Ανθρώπων: Διεθνές και Ευρωπαϊκό Δίκαιο Προστασίας των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, 2010, Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα. Βλ. σελίδες 173 και 222.

5. **Παγκοσμιοποίηση:** Σύμφωνα με την Freida M’Cormack (M’Cormack, 2011), η αύξηση των αναγκών και της ζήτησης διεθνώς, οδήγησαν στην ταχύτετη μεταφορά αγαθών, υπηρεσιών σε όλη την υφήλιο. Παράλληλα, αυξήθηκε η επιθυμία των καταναλωτών για γρήγορα και φθηνά αγαθά. Εκμεταλλεόμενοι την αύξηση της ζήτησης¹⁴ και των ποσοστών ανεργίας, μεγάλες εταιρείες βιομηχανίας, γαιοκτήμονες κλπ εκμεταλλεύονται την διακίνηση ανθρώπων ώστε να έχουν φθινό ελεγχόμενο, μη ασφαλισμένο εργατικό δυναμικό. Οι εργαζόμενοι δουλεύουν κάτω από άθλιες συνθήκες, καθημερινά, πάρα πολλές ώρες, χωρίς ξεκούραση, με ελάχιστο φαγητό και νερό. Γι’ αυτό και αποδίδεται κι ο όρος «σύγχρονη δουλεία».
6. **Πόλεμοι:** σε περιοχές όπου επικρατούν πόλεμοι, είναι πιο εύκολο άνδρες, γυναίκες και παιδιά να πέσουν θύματα διακινητών στην προσπάθειά τους να διαφύγουν από τη χώρα και να σωθούν. Στη συγκεκριμένη περίπτωση, οι γυναίκες και τα παιδιά πέφτουν θύματα βιασμού και διακινούνται για σωματεμπορία ενώ οι άνδρες για καταναγκαστικά έργα. Αξιοσημείωτο είναι και το γεγονός ότι πολλά παιδιά διακινούνται ως στρατιώτες στον επικείμενο πόλεμο. Ενδεικτικά Παραδείγματα είναι ο πόλεμος μεταξύ Ρωσίας – Ουκρανίας και η αστάθεια στη Μέση Ανατολή, ιδιαίτερα μετά το ξέσπασμα του πολέμου μεταξύ Ισραήλ-Παλαιστίνης.
7. **Φυσικές καταστροφές:** Σύμφωνα με την Maria Gabriella Boria (Boria, 2016)¹⁵, η διακίνηση ανθρώπων συνδέεται άμεσα και με την περιβαλλοντική αλλαγή. Εξαιτίας της κλιματικής αλλαγής έχουν αυξηθεί φαινόμενα όπως σεισμοί, τσουνάμια, πλημμύρες, ξηρασία, φωτιές, ανεμοστρόβιλοι, τα οποία έχουν οδηγήσει στην απώλεια ανθρώπινων ζώων και σε καταστροφές τόσο υλικές πχ υποδομών, σπιτιών, όσο και σε καλλιέργειες. Ως συνέπεια, αυξάνεται το ποσοστό των αστέγων, των ανέργων, η πείνα καθιστά τους πολίτες ευάλωτους. Συνεπώς αυξάνονται τα μεταναστευτικά ρεύματα προς τις πιο πλούσιες χώρες. Οι διακινητές στρατολογούν και επιλέγουν τα θύματα τους λόγω της ευάλωτης θέσης τους και τους προσελκύουν με ψευδείς υποσχέσεις.
8. **Πανδημίες και η περίπτωση της Covid-19:** Οι πανδημίες ανέκαθεν αποτελούσαν λόγο μετακίνησης των διάφορων πληθυσμιακών ομάδων προκειμένου να προστατευθούν. Από την χολέρα, την πανώλη, έως την ισπανική γρίπη του 1918, τον Έμπολα στην Αφρική το 2014, τον ιό Ζίκα το 2015 έως την πανδημία της Covid-19, βλέπουμε πόσο επηρεάζουν τον πληθυσμό των χωρών αλλά και τις μετακινήσεις πολιτών και αγαθών. Η πανδημία που είχε τη μεγαλύτερη έκταση και επηρέασε την υφήλιο ήταν αυτή της Covid-19 η οποία οδήγησε σε κλείσιμο συνόρων, εγκλεισμό των πολιτών στα σπίτια τους, διαταραχές σε διάφορους τομείς της οικονομίας πχ γεωργία, κτηνοτροφία, βιομηχανία, υπηρεσίες καθώς δεν

¹⁴ Alice Yick Flanagan, Human Trafficking and Exploitation, 2022, σελίδα 37. (Βλ. www.netce.com)

¹⁵ Boria Maria Gabriella, Human Trafficking and Natural Disaster: An Empirical Analysis, Boston College Electronic Thesis or Dissertation, 2016, Boston College University Libraries.

επιτρεπόταν η κίνηση αγαθών, υπηρεσιών και προσώπων και διακόπηκαν οι εισαγωγές. Ως αποτέλεσμα, όπως αναφέρει το Συμβούλιο Ξένων Σχέσεων (Council of Foreign Affairs) η διακίνηση ανθρώπων αυξήθηκε ραγδαία. Με ανακοίνωση από το Γραφείο των Ηνωμένων Εθνών για τα Ναρκωτικά και το Έγκλημα, οι διακινητές εκμεταλλεύτηκαν όσους επλήγησαν λόγω της πανδημίας και της οικονομικής κρίσης που ακολούθησε. Η COVID-19 επηρεάζει την ικανότητα των κρατικών αρχών και των μη κυβερνητικών οργανώσεων να παρέχουν βασικές υπηρεσίες στα θύματα αυτού του εγκλήματος. Το πιο σημαντικό είναι ότι η πανδημία έχει επιδεινώσει και φέρει στο προσκήνιο τις συστημικές και βαθιά ριζωμένες οικονομικές και κοινωνικές ανισότητες που συγκαταλέγονται στις βασικές αιτίες της εμπορίας και διακίνησης ανθρώπων (UNODC, https://www.unodc.org/documents/Advocacy-Section/HTMSS_Thematic_Brief_on_COVID-19.pdf). Ο Παγκόσμιος Οργανισμός Εργασίας δημοσίευσε ότι 2,7 δισεκατομμύρια εργαζόμενοι επηρεάστηκαν με τον εγκλεισμό (lockdown). Επιπρόσθετα όπως αναφέρει το άρθρο “The evolution of Human Trafficking during the Covid-19”, από το Συμβούλιο Ξένων Σχέσεων (Christina Bain, 2020), πολλά παιδιά με το θάνατο των γονιών τους, βρέθηκαν σε κίνδυνο να απαχθούν και να διακινηθούν από διακινητές. Εξίσου αναφέρεται ότι πολλοί λόγω της πανδημίας δεν μπόρεσαν να αποπληρώσουν τα χρέη τους και οδηγήθηκαν στο δρόμο, άλλοι έπεσαν θύματα εργασιακής εκμετάλλευσης. Παράλληλα, στο στόχαστρο βρέθηκαν παιδιά και έφηβοι. Εξαιτίας των κλειστών σχολείων πολλά παιδιά και νέοι έμειναν στο σπίτι και περνούσαν τις ώρες τους στο διαδίκτυο. Σε πολλές περιπτώσεις αναφέρθηκε ότι οι γονείς δεν επιβλέπανε τις συνομιλίες και τις ιστοσελίδες που επισκέπτονταν τα παιδιά. Ένα μεγάλο ποσοστό εξαπατήθηκε από ενήλικες που μέσω των κοινωνικών εφαρμογών όπως facebook, Instagram, Tik-Tok όπου έστελναν προσωπικές τους φωτογραφίες, οι οποίες στη συνέχεια δημοσιεύονταν στον «Σκοτεινό διαδίκτυο», δηλαδή ιστοσελίδες με πορνογραφικό υλικό. Η πανδημία οδήγησε σε παρατεταμένες περιόδους ανεργίας, σε οικονομική αστάθεια που διαιώνισαν τον κύκλο της φτώχειας και καθίστησαν τα άτομα έρμια διακινητών και εξαρτημένα σε άτυπες μορφές εργασίας.

1.2: Προφίλ Θυμάτων και Διακινητών, Δείκτες αναγνώρισης των Θυμάτων, Μύθοι και Αντιλήψεις που δυσχεραίνουν στην καταπολέμηση του φαινομένου

Όπως αναφέρεται από το Υπουργείο Εξωτερικών των ΗΠΑ (US Department of State)¹⁶, τα θύματα εμπορίας μπορεί να ανήκουν σ’ οποιαδήποτε ηλικία, φυλή, εθνότητα, σεξουαλικό προσανατολισμό, υπηκοότητα, πολιτισμικό-θρησκευτικό υπόβαθρο, κοινωνικοοικονομική τάξη κι εκπαίδευση. Δεν υπάρχει κάποιο συγκεκριμένο προφίλ ατόμου το οποίο παραπέμπει σε θύμα (A21 Campaign, 2015), μπορεί να είναι άτομα άστεγα, εξαρτημένα από ουσίες, παράνομοι μετανάστες, από φυλετικές/εθνικές μειονότητες, πρόσφυγες πολέμων, ασυνόδευτα παιδιά, παιδιά από ιδρύματα πχ Πρόνοια, άτομα ΛΟΑΤΚΙ και θύματα ενδοοικογενειακής βίας.

¹⁶ US Department of State, About Human Trafficking, Βλ. <https://www.state.gov/humantrafficking-about-human-trafficking/>

Συγκεκριμένα το Γραφείο των Ηνωμένων Εθνών για τα Ναρκωτικά και το Έγκλημα (UNODC, Global Report On trafficking in Persons, 2020) μέσω στατιστικών που σύλλεξε, κατηγοριοποίησε ποιά άτομα πέφτουν συχνότερα θύματα. Αναλυτικότερα, κατέληξε ότι το 51% είναι άτομα με οικονομικές δυσκολίες, 20% είναι μικρά παιδιά από δυσλειτουργικές οικογένειες, 13% ο σύντροφος ήταν ο διακινητής, 10% των θυμάτων αντιμετώπιζε κάποια νοητική, νευρολογική ή συμπεριφοριστική διαταραχή, το 9% ήταν παιδιά χωρίς γονεϊκή φροντίδα, 6% είχε ελάχιστη εκπαίδευση και δεν γνώριζε κάποια ξένη γλώσσα και τέλος το 3% είχε κινητική αναπηρία.

Παράλληλα, ως προς το προφίλ των διακινητών, μπορεί να είναι άγνωστοι αλλά και γνωστοί του θύματος δηλαδή κάποιο μέλος της οικογένειας ή φίλος. Η διακίνηση είναι μία επικερδής επιχείρηση με αποτέλεσμα οι διακινητές να μη διστάζουν να εκμεταλλεύονται άτομα που βρίσκονται σε ανάγκη, είναι σε ευάλωτη θέση ή αναζητούν κάτι καλύτερο για εκείνους και την οικογένειά τους. Μέσω της διακίνησης των ανθρώπων αυτών, κερδίζουν χρήματα και βελτιώνουν τις συνθήκες ζωής τους χωρίς να σκέφτονται τι συνέπειες έχει αυτό για τους συνανθρώπους τους (U.S Department of State)¹⁷.

Στο σημείο αυτό αξίζει να αναφερθούν οι **Δείκτες Αναγνώρισης (Indicators) των Θυμάτων** όπως αναφέρονται από το Γραφείο των Ηνωμένων Εθνών για τα Ναρκωτικά και το Έγκλημα¹⁸ (UNODC, Anti-human trafficking manual for criminal justice practitioners Module 2: Indicators of trafficking in persons, 2009) είναι ένα εργαλείο που χρησιμοποιείται από τις αστυνομικές, συνοριοφύλακες, λιμενικές αρχές μίας χώρας, από μη κερδοσκοπικές οργανώσεις και από απλούς ενημερωμένους πολίτες με σκοπό να αναγνωρίσουν, εντοπίσουν και να διασώσουν πιθανά θύματα διακίνησης. Συγκεκριμένα τα άτομα που έχουν πέσει θύματα εμπορίας μπορεί:

- Να πιστεύουν ότι πρέπει να εργαστούν παρά τη θέλησή τους,
- Να μην μπορούν να εγκαταλείψουν το εργασιακό τους περιβάλλον,
- Να δείχνουν σημάδια ότι οι κινήσεις τους ελέγχονται,
- Να αισθάνονται ότι δεν μπορούν να φύγουν,
- Να δείχνουν φόβο ή άγχος,
- Να υφίστανται βία ή απειλές βίας εναντίον τους ή εναντίον των μελών της οικογένειάς τους και των αγαπημένων τους προσώπων,

¹⁷ US Department of State, About Human Trafficking, Βλ. <https://www.state.gov/humantrafficking-about-human-trafficking/>

¹⁸ UNODC, 2009, Anti-Human trafficking manual for criminal justice practitioners Module 2: Indicators of trafficking in persons, United Nations, Vienna, σελίδες 5-14.

- Να υφίστανται τραυματισμούς που φαίνεται να είναι αποτέλεσμα επίθεσης,
- να υποφέρουν από τραυματισμούς ή βλάβες χαρακτηριστικές ορισμένων θέσεων εργασίας ή μέτρων ελέγχου,
- να υποφέρουν από τραυματισμούς που φαίνεται να είναι αποτέλεσμα της εφαρμογής μέτρων ελέγχου,
- να μην εμπιστεύονται τις αρχές,
- να απειλούνται ότι θα παραδοθούν στις αρχές,
- να φοβούνται να αποκαλύψουν τη μεταναστευτική τους κατάσταση - Να μην έχουν στην κατοχή τους τα διαβατήριά τους ή άλλα ταξιδιωτικά έγγραφα ή έγγραφα ταυτότητας, να μην έχουν τα διαβατήριά τους ή τα ταξιδιωτικά τους έγγραφα, καθώς τα έγγραφα αυτά βρίσκονται στην κατοχή κάποιου άλλου ή να έχουν πλαστά έγγραφα ταυτότητας ή ταξιδιωτικά έγγραφα,
- να βρίσκονται ή να συνδέονται με χώρο που ενδέχεται να χρησιμοποιείται για την εκμετάλλευση ανθρώπων,
- να μην γνωρίζουν την τοπική γλώσσα, να μην γνωρίζουν τη διεύθυνση κατοικίας ή εργασίας τους, να επιτρέπουν σε άλλους να μιλούν γι' αυτούς όταν τους απευθύνονται άμεσα, να ενεργούν σαν να έχουν λάβει οδηγίες από κάποιον άλλο,
- να εξαναγκάζονται να εργάζονται υπό συγκεκριμένες συνθήκες,
- να τιμωρούνται πειθαρχικά,
- να μην είναι σε θέση να διαπραγματευτούν τους όρους εργασίας - να λαμβάνουν μικρή ή καθόλου αμοιβή ή να μην έχουν πρόσβαση στα κέρδη τους,
- να εργάζονται υπερβολικά πολλές ώρες για μεγάλα χρονικά διαστήματα καθώς και να μην έχουν καθόλου ρεπό,
- να ζουν σε φτωχά ή υποβαθμισμένα καταλύματα και να μην έχουν πρόσβαση σε ιατρική περίθαλψη,
- να έχουν περιορισμένη ή καθόλου κοινωνική αλληλεπίδραση. Να έχουν περιορισμένη επαφή με τις οικογένειές τους ή με άτομα εκτός του άμεσου περιβάλλοντός τους. Δεν μπορούν να επικοινωνήσουν ελεύθερα με άλλους,
- να έχουν την εντύπωση ότι είναι δέσμιοι χρέους, δηλαδή να αισθάνονται ότι βρίσκονται σε κατάσταση εξάρτησης,

- να προέρχονται από τόπο που είναι γνωστό ότι αποτελεί πηγή εμπορίας ανθρώπων,
- να έχουν πληρωθεί τα έξοδα μεταφοράς τους στη χώρα προορισμού από τους διαμεσολαβητές, τους οποίους πρέπει να ξεπληρώσουν δουλεύοντας ή παρέχοντας υπηρεσίες στον τόπο προορισμού,
- να έχουν ενεργήσει βάσει ψευδών υποσχέσεων.

Οι δείκτες αυτοί δεν είναι όλοι παρόντες σε καταστάσεις εμπορίας και διακίνησης ανθρώπων. Μπορεί κάποιοι να μην ανταποκρίνονται σε κάποιες μορφές πχ διαφορά σεξουαλικής εκμετάλλευσης και επαιτείας. Όμως αποτελούν σημαντικά στοιχεία εντοπισμού ενδεχόμενου θύματος.

Στη συνέχεια, έχει αναφερθεί ότι λόγω των διαστάσεων της Σωματεμπορίας, έχουν επικρατήσει διάφορες ασάφειες και λανθασμένες αντιλήψεις που προβάλλονται μέσω των δικτύων κοινωνικής δικτύωσης και των μέσων ενημέρωσης, επισκιάζοντας με αυτόν τον τρόπο την κατανόηση και κατ' επέκταση την καταπολέμησή της. Με βάση τη Μη Κερδοσκοπική Οργάνωση *Polaris*, η οποία συνεργάζεται στενά με την Εθνική Γραμμή Πληροφόρησης για τη Διακίνηση Ανθρώπων στις ΗΠΑ, μέσα από μαρτυρίες και καταθέσεις θυμάτων εντόπισε και κατέγραψε κάποιους από αυτούς τους μύθους και επιδίωξε να τους καταρρίψει με την παράθεση επιπλέον πληροφοριών (PolarisProject, 2024).

- 1) Η Διακίνηση ανθρώπων είναι πάντα ή συχνά ένα βίαιο έγκλημα. Ο πιο διαδεδομένος μύθος είναι ότι η διακίνηση συχνά περιλαμβάνει απαγωγή ή μέσω βίας να υποχρεώσεις κάποιον να συμμετέχει σε μία κατάσταση. Στην πραγματικότητα, οι περισσότεροι διακινητές χρησιμοποιούν ψυχολογικά μέσα λόγου χάριν απάτη, συναισθηματικό έλεγχο για να τα χειραγωγήσουν και να παρέχουν είτε σεξουαλική είτε καταναγκαστική εργασία.
- 2) Η εμπορία και η διακίνηση αφορά μόνο τη σεξουαλική εκμετάλλευση: Όπως προαναφέρθηκε και στον ορισμό, η διακίνηση είναι πολυσύνθετο φαινόμενο και συναντάται με διάφορες μορφές πχ σεξουαλική εκμετάλλευση, εργασιακή εκμετάλλευση, αφαίρεση κι εμπορία οργάνων κλπ.
- 3) Οι διακινητές στοχεύουν και στρατολογούν άγνωστα άτομα: Από μαρτυρίες έχει καταγραφεί ότι μεγάλο ποσοστό θυμάτων διακινήθηκε ή πουλήθηκε από μέλη της οικογένειάς τους, με βασικούς δρώντες τους γονείς και βασικά τον πατέρα, ύστερα τα αδέρφια των θυμάτων. Αξίζει να σημειωθεί ότι σημαντικός αριθμός θυμάτων είχε διακινηθεί από συντρόφους και συζύγους.
- 4) Μόνο όσοι είναι παράνομοι μετανάστες και όσοι δεν έχουν έγγραφα πέφτουν θύματα διακίνησης: Τα θύματα μπορεί ή και όχι να είναι πολίτες της χώρας που διαμένουν, μόλις στρατολογηθούν από τους διακινητές, τους αφαιρείται και αμέσως καταστρέφεται

οποιοδήποτε έγγραφο έχουν πάνω τους πχ ταυτότητα, διαβατήριο, δίπλωμα οδήγησης, έγγραφα εισόδου στη χώρα- visa, με σκοπό να μην μπορούν να ταυτοποιηθούν από τις Αρχές.

- 5) Μόνο γυναίκες και κορίτσια πέφτουν θύματα σεξουαλικής εκμετάλλευσης: Αν και οι γυναίκες και τα κορίτσια είναι πιο σύνηθες να στρατολογηθούν, μπορούν και άντρες και πιο ιδιαίτερα μικρά αγόρια να διακινηθούν. Ωστόσο, ευάλωτα αποτελούν και τα άτομα της ΛΟΑΤΚΙ+ κοινότητας.
- 6) Η διακίνηση μπορεί να γίνει σε κλάδους με παράνομη δραστηριότητα: Λόγω της πολυμορφίας της είναι δυνατόν να παρατηρηθεί σε βιομηχανίες, εργοστάσια, φυτείες, εστιατόρια κλπ.
- 7) Η διακίνηση απαιτεί μετακίνηση του θύματος: Δεν πρέπει να συγχέεται η διακίνηση με την παράνομη μετακίνηση (Human Smuggling or illegal border crossing). Τα θύματα μπορούν να διακινηθούν στην πόλη τους, στη γειτονιά τους και στο ίδιο τους το σπίτι. Η διακίνηση δεν είναι απαραίτητη εκτός μόνο αν το δίκτυο της εγκληματικής οργάνωσης ενεργεί και εκτός τα κρατικά σύνορα.
- 8) Αν το άτομο συναινέσει, πάλι θα θεωρηθεί διακίνηση: Στη σωματεμπορία δεν υπάρχει η δυνατότητα συναίνεσης. Στον ορισμό των Ηνωμένων Εθνών λέγεται ότι το θύμα οδηγήθηκε στην δραστηριότητα μετά από απειλή, βία, εξαναγκασμό.
- 9) Τα άτομα που διακινήθηκαν δεν μπορούν να ξεφύγουν γιατί είναι αιχμάλωτα και σε κακή σωματική κατάσταση: Αυτό είναι εν μέρη σωστό. Τα άτομα πολλές φορές κακοποιούνται σε μεγάλο βαθμό, μπορεί να έχουν υποστεί κακώσεις, να έχουν σπάσει κάποιο μέλος του σώματος τους και να δυσκολεύει την διαφυγή τους ή ακόμα και να κρατούνται αιχμάλωτοι σε κάποιο δωμάτιο ή κελί. Παρόλα αυτά επικρατούν κι άλλοι λόγοι που περιπλέκουν την έξοδό τους. Πρώτον, όπως έχει ήδη αναφερθεί οι διακινητές χρησιμοποιούν ψυχολογικά μέσα για να ελέγχουν το θύμα τους, γεγονός που το ίδιο το άτομο διαστρεβλώνει την κατάσταση στην οποία βρίσκεται και δεν κατανοεί ότι έχει διακινηθεί. Δεύτερον, δεν έχουν κάποιο ασφαλές μέρος για να διαφύγουν και θεωρούν ότι θα τους παρακολουθούν πάντα κι ο κίνδυνος θα ελλοχεύει. Τρίτον, το αίσθημα ντροπής, ανασφάλειας, φόβου εμποδίζει την κρίση τους και τους αδρανοποιεί. Τέταρτον, οι διακινητές έχουν καταστήσει σαφές ότι αν αντισταθούν ή προσπαθήσουν να διαφύγουν θα υπάρχουν αντίποινα και σε αυτούς και στην ίδια τους την οικογένεια.
- 10) Η καταναγκαστική εργασία είναι κύριο πρόβλημα μόνο στις αναπτυσσόμενες χώρες. Η εργασιακή εκμετάλλευση συναντάται τόσο σε αναπτυσσόμενες χώρες πχ ΗΠΑ, Ευρώπη όσο και σε υποανάπτυκτες χώρες πχ της Ινδίας, της Μέσης Ανατολής, της Ασίας, της Αφρικής. Όσο πιο μεγάλη είναι η ζήτηση και συνεπώς το κέρδος, οι μεγάλες επιχειρήσεις επιζητούν φθηνό εργατικό προσωπικό και υλικά για τα αγαθά που προσφέρουν. Η άνιση κατανομή του

πλούτου, η αύξηση των τιμών, οι οικονομικές κρίσεις, οδήγησαν στην άνοση κοινωνική κατάταξη του πληθυσμού, δυσκόλεψε τη διαβίωση πολλών ανθρώπων και βρήκαν διέξοδο στην αναζήτηση εργασίας ακόμα (κάτω από άθλιες συνθήκες, χωρίς ασφάλεια και με χαμηλό εισόδημα) σε τοξικά εργασιακά περιβάλλοντα.

- 11) Η εμπορική σεξουαλική εκμετάλλευση είναι πάντοτε διακίνηση: Με βάση τον Οργανισμό Ηνωμένων Εθνών (ΟΗΕ) αν η εμπορική σεξουαλική δραστηριότητα αφορά παιδιά, τότε νομικά θεωρείται διακίνηση. Αντίστοιχα, αν το άτομο εκδίδεται χωρίς συναίνεση, κάτω από απειλές, εξαπάτηση και εξαναγκασμό, τότε είναι θύμα διακίνησης και ο θύτης τιμωρείται ποινικά.
- 12) Τα θύματα διακίνησης πάντοτε χρειάζονται βοήθεια για να ξεφύγουν: Κάθε περίπτωση διακίνησης είναι διαφορετική και κάθε θύμα έχει βιώσει διαφορετικές καταστάσεις. Αν το άτομο χειραγωγείται ψυχολογικά, ίσως όπως είπαμε και παραπάνω να μην είναι σε θέση να κατανοήσει τι το συμβαίνει, να κατηγοριοποιήσει τον εαυτό του ως θύμα και να ζητήσει βοήθεια. Επίσης, ο φόβος, η ντροπή το αδρανοποιούν το άτομο και ως αποτέλεσμα κρατά μία παθητική θέση σε ό,τι του συμβαίνει.

Επιπρόσθετα, ο Dumienski Zbigniew (Dumienski, 2012) θέτει το ζήτημα της συναίνεσης αλλά και το πώς τα μέσα μαζικής ενημέρωσης με τον τρόπο που παρουσιάζουν το φαινόμενο σκορπούν το πανικό και παραπληροφορούν. Πράγματι η σωματεμπορία είναι ένα φαινόμενο που έχει εξαπλωθεί παγκοσμίως. Όμως προβλήθηκε συχνά στα μέσα ενημέρωσης η αντίληψη ότι κάθε μορφή εμπορικής σεξουαλικής δραστηριότητας είναι μορφή διακίνησης. Ο Dumienski δίνει έμφαση στο γεγονός ότι για να διακριθεί οποιαδήποτε δραστηριότητα ως παράνομη και προϊόν διακίνησης πρέπει να μην υπάρχει συναίνεση και το άτομο να έχει εξαπατηθεί, εξαναγκαστεί ή απειληθεί. Οποιαδήποτε άλλη μορφή δεν εντάσσεται στο φαινόμενο της σωματεμπορίας. Για να αιτιολογήσει την άποψη αυτή χρησιμοποιεί την περίπτωση της Τιμόρ και Λέστερ στην Ασία, όπου στρατιώτες κατηγορήθηκαν ότι διακινούσαν και κακοποιούσαν γυναίκες της περιοχής ενώ μετά από έρευνα διαπιστώθηκε ότι πολλές είχαν με τη θέλησή τους συνάψει σχέσεις μαζί τους.

Η Sarah VanOrder (VanOrder, 2022) εντάσσεται κατά της αναφοράς του φαινομένου στα μέσα ενημέρωσης καθώς παραποιούν τα ποσοστά ώστε να σπείρουν τον πανικό στο κοινό ενώ εστιάζουν μόνο στις περιπτώσεις γύρω από σεξουαλικά εγκλήματα στα οποία εμπλέκονται γυναίκες ιθαγενείς της Κεντρικής Αμερικής ή παράνομες μετανάστριες από τη λατινική Αμερική που διακινήθηκαν στα σύνορα, θίγοντας ως βασικό κριτήριο το χρώμα και την καταγωγή των θυμάτων. Τέλος, η Vijayarasa (Vijayarasa, 2016) σημειώνει ότι μεγάλο μέρος των ακαδημαϊκών, τα μέσα ενημέρωσης, η λογοτεχνία, ο κινηματογράφος προωθούν ακόμα την ιδέα ότι μόνο τα θύματα που είναι αναλφάβητα, απονήρευτα κι αφελή, από φτωχές οικογένειες, τα απαγάγουν και τα αναγκάζουν σε σεξουαλική εργασία. Η μονοδιάστατη απεικόνιση του φαινομένου και παραπληροφορεί το κοινό και μειώνει την επέκταση του ίδιου του φαινομένου. Επιπλέον, η ίδια

αντιτίθεται στις εκπομπές που χρησιμοποιούν ηθοποιούς για την ενημέρωση του κοινού για το φαινόμενο, καθώς δεν είναι πλήρως ενημερωμένοι, ενώ εστιάζουν μόνο στην σεξουαλική εκμετάλλευση κι όχι στην εργασία ή στις άλλες μορφές που επικρατούν καθώς δεν θεωρούνται τόσο ειδεχθείς.

1.3: Πώς η Διεθνής Διακίνηση κι Εμπορία Ανθρώπων απειλεί τη Διεθνή Ασφάλεια

Οι επιπτώσεις της Εμπορίας και Διακίνησης Ανθρώπων διαπερνούν τα άτομα, τις κοινότητες, τα έθνη αφήνοντας βαθιές και παράπλευρες απώλειες. Οι ραγδαίες εξελίξεις του 21ου αιώνα, όπως αναφέρθηκαν παραπάνω, οδήγησαν στην εξάπλωση του φαινομένου σε όλη την υφήλιο. Ο όρος **Διεθνή Ασφάλεια (International Security)** αναφέρεται στα μέτρα και τις στρατηγικές που λαμβάνουν τα κράτη και οι Διεθνείς Οργανισμοί για την εξασφάλιση της αμοιβαίας επιβίωσης και ασφάλειας. Επεκτείνεται πέρα από τις παραδοσιακές στρατιωτικές ανησυχίες όπως το δίλημμα ασφαλείας και η εθνική κυριαρχία και εισαγάγει και κλάδους όπως: η περιβαλλοντική ασφάλεια, η οικονομική, η ανθρωπιστική, η κοινωνική κλπ. Παρακάτω θα διατυπωθούν οι τρόποι με τους οποίους η εμπορία ανθρώπων επηρεάζει κάποιους από τους κλάδους της Διεθνής Ασφάλειας.

Καταρχάς, ως προς την **Στρατιωτική Ασφάλεια (Military Security)**, η οποία αφορά την αλληλεπίδραση των επιθετικών και αμυντικών δυνατοτήτων των κρατών και των αντιλήψεών τους για τις στρατιωτικές προθέσεις των άλλων (Browning, 2013), επηρεάζεται άμεσα από την εμπορία καθώς επιδεινώνει την αστάθεια σ' εμπόλεμες ζώνες και σε χώρες όπου επικρατούν οι παρακρατικές οργανώσεις και τα οργανωμένα εγκληματικά δίκτυα. Οι οργανωμένες εγκληματικές ομάδες στρατολογούν επίσης και πολίτες με σκοπό να τους εκμεταλλευτούν σε διάφορες μορφές όπως σεξουαλική εκμετάλλευση, καταναγκαστική εργασία κλπ και να κερδοσκοπήσουν. Τα μέλη των παράνομων δικτύων στρατολογούν συνεχώς νεαρά άτομα και παιδιά για να επανδρωθούν δημιουργώντας αναταραχή στο εσωτερικό της χώρας και η αδυναμία του εθνικού στρατού να τα περιορίσει απειλεί την εθνική άμυνα τη δημόσια τάξη και σταθερότητα. Η περίπτωση αυτή είναι πιο έντονη σε χώρες της Αφρικής, της Μέσης Ανατολής και της Λατινικής Αμερικής.

Επιπρόσθετα, επηρεάζει στενά την **Πολιτική Ασφάλεια (Political Security)**, η οποία αναφέρεται στην ανάγκη διατήρησης της οργανωτικής σταθερότητας των κρατών, των κυβερνητικών τους συστημάτων και των ιδεολογιών τους που τους προσδίδουν νομιμοποίηση (Browning, 2013). Η εμπορία και διακίνηση ανθρώπων όπως επισημαίνει η Jonsson (Jonsson, 2012), αμφισβητεί το κράτος μέσω της υπονόμευσης των συνόρων του, της κυριαρχίας του, των αξιών που υπηρετεί, της αυτονομίας και της ικανότητάς του να προστατεύει τους πολίτες του. Επιπλέον, όπως αναφέρθηκε το φαινόμενο ακμάζει σε κράτη όπου ο νόμος, η δημόσια τάξη, οι κρατικές υπηρεσίες είναι ελλιπείς ή δεν υφίστανται, συνεπώς τα άτομα βρίσκονται εκτεθειμένα στους διακινητές. Η διακίνηση και εμπορία, με βάση τη Shelley (Shelley, 2010), απειλεί με τη σειρά της, τις δημοκρατικές αξίες, την ισότητα των πολιτών, τη διαφάνεια, επιτυγχάνει στην

εσωτερική διάσπαση του κράτους (αναπτυγμένων, αναπτυσσόμενων, δημοκρατικών ή και απολυταρχικών κρατών). Συνεπώς, η εμπορία και η διακίνηση υπονομεύει τους κρατικούς θεσμούς και την νομιμότητα των κυβερνήσεων (Browning, 2013). Όπως σημειώθηκε και στα αίτια, η συμμετοχή των κρατικών οργάνων (βουλευτές, δικαστές, αστυνομικοί, συνοριοφύλακες κλπ) και η διαφθορά συγκαλύπτουν και ευνοούν τη δράση των δικτύων εμπορίας. Όλα αυτά έχουν ως αποτέλεσμα, την έλλειψη εμπιστοσύνης των πολιτών στις Αρχές και στο ίδιο το κράτος, στην έλλειψη αξιοπιστίας και διαφάνειας. Η διαφθορά διαβρώνει τις κρατικές δομές, οδηγεί σ' αποδυνάμωση των συστημάτων επιβολής του νόμου δυσχεραίνοντας την καταπολέμησή της. Η κρατική αδυναμία, η διάβρωση του κράτους δικαίου, σε συνδυασμό με την αυξανόμενη βία και ανησυχία καθιστά τους πολίτες ευάλωτους και ελλοχεύει ο κίνδυνος εμφυλίου λόγω εσωτερικής αστάθειας.

Παράλληλα, ως προς την **Οικονομική Ασφάλεια (Economic Security)**: που αφορά την εξασφάλιση βιώσιμης πρόσβασης στους πόρους, τη χρηματοδότηση και τις αγορές στις οποίες βασίζεται η ευημερία και η ισχύς των κρατών και συνολικά της παγκόσμιας οικονομίας (Browning, 2013). Η εμπορία και η διακίνηση ανθρώπων δημιουργεί μία οικονομία και μία αγορά που εκμεταλλεύεται τις αδυναμίες και τις ανάγκες των ανθρώπων που αγωνίζονται για την επιβίωση τους. Ιδιαίτερα μετά την πανδημία της Covid-19, επικράτησε ανεργία και οικονομική αστάθεια. Οι άνθρωποι προκειμένου να ανταπεξέλθουν στην καθημερινότητά τους εξαναγκάστηκαν να βρουν παράνομα απασχόληση σε χαμηλόμισθες εργασίες. Το γεγονός αυτό προκάλεσε τη μείωση του ανθρώπινου κεφαλαίου και μετέπειτα στην απώλεια της παραγωγικότητας και της οικονομικής ανάπτυξης του κράτους. Αξίζει να σημειωθεί ότι τα κέρδη των διακινητών από την εμπορία χρηματοδοτούν άλλες παράνομες δραστηριότητες όπως αυτές της διακίνησης όπλων και ναρκωτικών ή τη στήριξη τρομοκρατικών οργανώσεων ενισχύοντας τα ποσοστά βίας, εγκληματικότητας και διαταράσσοντας την κοινωνική συνοχή. Τέλος, η υγειονομική περίθαλψη των θυμάτων, η νομική τους εκπροσώπηση, τα σώματα ασφαλείας για την πάταξη του εγκλήματος χρηματοδοτούνται κονδύλια (που προορίζονταν για άλλες κρατικές υπηρεσίες) από τόσο κρατικά όσο και διεθνή ταμεία, με αποτέλεσμα να επιβαρύνουν τον κρατικό και διεθνή προϋπολογισμό (EU, 2020).

Ως προς την **Ανθρωπιστική Ασφάλεια (Human Security)**, η Jonsson, ορίζει την κατάσταση κατά την οποία τα άτομα προστατεύονται από κινδύνους που απειλούν τη ζωή, την ελευθερία και την αξιοπρέπεια τους. Το κράτος έχει ως αυτοσκοπό την προστασία του πολίτη ώστε να εκτελεί τα πολιτικά, κοινωνικά και οικονομικά του καθήκοντα. Επιπλέον, έχει ως ουσιαστικό στόχο την εγγύηση ενός κράτους δικαίου, την τήρηση της κοινωνικής τάξης, την παροχή ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης και εκπαίδευσης στους πολίτες του (Jonsson, 2012). Όπως αναφέρεται από το Υπουργείο Εσωτερικής Ασφάλειας των Ηνωμένων Πολιτειών (The United States Department of Homeland Security), η εμπορία ανθρώπων στερεί από εκατομμύρια ανθρώπους παγκοσμίως την ελευθερία τους και θίγει την αξιοπρέπειά τους. Θεωρείται ως η πιο σημαντική και πιεστική ανθρωπιστική κρίση της σύγχρονης εποχής.

Στο σημείο αυτό είναι απαραίτητο να επισημανθούν οι επιπτώσεις της διακίνησης στο ίδιο το άτομο. Λόγω της χρόνιας κακοποίησης και των άθλιων συνθηκών διαβίωσης, οι πληγές είναι φυσικά σωματικές και ψυχολογικές. Σύμφωνα με πηγές του Γραφείου των Ηνωμένων Εθνών για τα Ναρκωτικά και το Έγκλημα (UNODC, 2009), οι διακινητές καταστρέφουν οποιοδήποτε έγγραφο ταυτοποίησης του θύματος (ταυτότητα, διαβατήριο, πιστοποιητικά) θέτοντας δύσκολο την αναγνώριση του θύματος από τις αρχές. Τα χρήματα από την εργασία του δεν του προσφέρονται και ζουν κάτω από άθλιες συνθήκες, κάτω από ένα συνεχές κλίμα βίας και εκφοβισμού.

Για να είναι υποταγμένα τα άτομα στους διακινητές και να αποφεύγονται τυχόν αντιδράσεις ή προσπάθειες για να ξεφύγουν, τα θύματα υπόκεινται συχνά σε ξυλοδαρμούς, εξευτελισμούς, βιασμούς, στερούνται τροφή, νερό και ύπνο ενώ σε πολλές περιπτώσεις για να εξασφαλιστεί η παθητικότητά τους, τους παρέχονται ουσίες πχ ναρκωτικά, αλκοόλ, φάρμακα ώστε να βρίσκονται σε καταστολή. Εκτός λοιπόν από τις διάφορες μορφές βίας που δέχονται, συχνά οι διακινητές απειλούν τα θύματα ότι αν δεν συμμορφωθούν κι ακολουθήσουν τις διαταγές τους θα βλάψουν ή θα σκοτώσουν μέλη της οικογένειάς τους. Σε άλλες περιπτώσεις, έχει καταγραφεί ότι εκτελούν σε κοινή θέα κάποια άτομα ώστε οι υπόλοιποι να συμμορφωθούν με το απεχθές αυτό έγκλημα. Παράλληλα, λόγω της βαριάς εργασίας ή τα βασανιστήρια πολλά θύματα αποκτούν μυοσκελετικά προβλήματα ενώ άτομα που τα εκμεταλλεύονται σεξουαλικά υποφέρουν από σεξουαλικά μεταδιδόμενα νοσήματα πχ AIDS κλπ.

Ομοίως, ως προς το ψυχολογικό κομμάτι, η συνεχής ανασφάλεια, ο φόβος, το άγχος, η έντονη αίσθηση του θανάτου, ο πόνος, οι επαναλαμβανόμενοι ξυλοδαρμοί, βιασμοί, οι απειλές, τείνουν το άτομο στην κατάθλιψη, υποφέρει από μετατραυματικό στρες, τα οποία σε συνδυασμό με τη ντροπή και το κοινωνικό στίγμα δυσχεραίνουν την προσαρμογή του ατόμου και την ένταξή του στην κοινωνία και στην καθημερινότητά του, με αποτέλεσμα να αυξάνονται οι αυτοτραυματικές και αυτοκτονικές συμπεριφορές (UNODC, Anti-Human trafficking manual for criminal justice practitioners Module 3: Psychological reactions of victims of trafficking on Persons, 2009).

Η Ανθρωπιστική ασφάλεια λοιπόν είναι συνδεδεμένη με την Εμπορία και τη Διακίνηση. Όσο περισσότερο επικρατούν οι πόλεμοι, οι κοινωνικές ανισότητες, οι συγκρούσεις τόσο περισσότερο θα «τρέφεται» και θα αναπτύσσεται το φαινόμενο θέτοντας σε κίνδυνο τη ζωή εκατομμυρίων ανθρώπων, οι οποίοι θα ζουν και θα εργάζονται, κάτω από άθλιες συνθήκες και έχοντας υποστεί πολλά βασανιστήρια. Σταδιακά η ανθρώπινη ύπαρξη θα χάσει τη σημασία της, την αξιοπρέπειά της και θα θεωρείται ένα προϊόν, ένα αντικείμενο προς πώληση, για το λόγο αυτό πρέπει να στραφεί η προσοχή στην εξάλειψή της σωματεμπορίας. Με την κατανόηση της αλληλένδετης φύσης αυτών των κατηγοριών ασφαλείας με την εμπορία και διακίνηση ανθρώπων, ο Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών επιδιώκει την καθιέρωση στρατηγικών για την προστασία των ατόμων, των κρατών και της διεθνούς ασφαλείας.

Β' Μέρος: Η Δράση των Ηνωμένων Εθνών (ΟΗΕ) για την αντιμετώπιση της Διακίνησης και Εμπορίας Ανθρώπων

Κεφάλαιο 2: Η Δράση και ο ρόλος των Ηνωμένων Εθνών (ΟΗΕ), μέσα από Θεσμικές και Διεθνοπολιτικές πτυχές

Ο Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών από την ίδρυση του αποσκοπούσε στην κατάργηση της δουλείας, των βασανιστηρίων και γενικότερα των ανισοτήτων με σκοπό να υπερασπιστεί το άτομο και τα δικαιώματά του. Επιδίωκε την οικονομική ανάπτυξη των χωρών, την ίδρυση δημοκρατικών καθεστώτων, ενός κράτους δικαίου, την παροχή ασφάλειας με την αντιμετώπιση του οργανωμένου εγκλήματος, της τρομοκρατίας, την αποκατάσταση της ευημερίας και της ειρήνης με την επίλυση των διαφωνιών μεταξύ των χωρών και την άρση των ένοπλων συγκρούσεων. Ένα από τα θέματα στα οποία έστρεψε το ενδιαφέρον του ήταν και η διακίνηση και εμπορία ανθρώπων. Την περιέλαβε στα οργανωμένα εγκλήματα, στόχευε στην ποινική καταστολή της με μία διεθνή κοινή νομοθεσία ενώ αποσκοπούσε και στην προστασία και περίθαλψη των θυμάτων. Δυστυχώς με το πέρασμα των χρόνων οι πολιτικές, κοινωνικές και οικονομικές μεταβολές που σημειώθηκαν οδήγησαν στην όξυνση του φαινομένου, το οποίο εκμεταλλεύομενο παράγοντες όπως η φτώχεια, η ανεργία, η πανδημία της Covid-19, οι κλιματικές αλλαγές και καταστροφές, η επισιτιστική κρίση, οι νέοι πόλεμοι και εμφύλιες συρράξεις που παρατηρήθηκαν σε χώρες όπως: το Αφγανιστάν, τη Συρία, το Ιράκ, τη Νιγηρία, το Σουδάν και πρόσφατα στην Ουκρανία, την Παλαιστίνη, ανάγκασαν εκατομμύρια ανθρώπους να μεταναστέψουν για να επιβιώσουν (όχι πάντα με νόμιμο τρόπο) και για εύρεση καλύτερης ποιότητας ζωής. Όμως, το γεγονός αυτό σε συνδυασμό και με την τεχνολογία, είχε ως αποτέλεσμα την οργάνωση των εγκληματικών ομάδων, οι οποίοι ευνοούμενοι την κατάσταση των ανθρώπων αυτών, τους προσέγγιζαν, τους εκμεταλλεύονταν μέσω βίας κι απειλών με σκοπό πάντα το κέρδος. Η εμπορία και διακίνηση άκμασε σε τέτοιο βαθμό που ξεπέρασε κάθε προηγούμενο το 2023, δεσμεύοντας 49,6 εκατομμύρια ανθρώπους παγκοσμίως εκ των οποίων τα 12 εκατομμύρια ήταν παιδιά.

Ο Οργανισμός των Ηνωμένων Εθνών έχει θορυβηθεί και επιζητά την συνεργασία διεθνών, κρατικών και περιφερειακών φορέων. Λόγω των συνεχόμενων κοινωνικών και πολιτικών μεταβολών κάθε μέρα εκατομμύρια άνθρωποι στρατολογούνται, άτομα όλων των ηλικιών, εθνικοτήτων και κοινωνικών στρωμάτων. Επίσης, επιζητά την προστασία των βρεφών και των μικρών παιδιών. Τίθεται θέμα ανθρωπιστικής ασφάλειας καθώς ο οποιοσδήποτε μπορεί να πέσει θύμα απαγωγής και να στρατολογηθεί. Υπονομεύονται τα δικαιώματα του ατόμου, ενώ υποβαθμίζεται και το ίδιο ως οντότητα. Αν δεν επιλυθεί και δεν τιμωρηθούν οι διακινητές, κινδυνεύει η δημόσια ασφάλεια, θα ξεσπάσουν περισσότερες συγκρούσεις που θα αμβλύνουν

περισσότερο την κατάσταση και τελικά θα επικρατήσει η παρανομία και εκατομμύρια άνθρωποι, θα πέφτουν θύματα εκμετάλλευσης, θα βασανίζονται και θα εκτελούνται στο βωμό του κέρδους.

Προκειμένου να προστατέψει τα θύματα, να αποτρέψει τη διακίνησή τους και να τιμωρήσει τους υπαίτιους οδηγήθηκε σταδιακά και ύστερα από διάφορες διατάξεις στη δημιουργία ενός κανονιστικού πλαισίου ώστε να καταπολεμήσει φυσικά το οργανωμένο έγκλημα αλλά και ειδικότερα τη σωματεμπορία. Ουσιαστικά τόσο σε εθνικό όσο και υπερεθνικό επίπεδο δεν υπήρχε, όπως προαναφέρθηκε, μία νομοθεσία ισχυρή και κοινή αλλά και μία πολιτική αντιμετώπισης και δράσης αναγνωρισμένη κι υιοθετημένη από όλα τα κράτη, για να ποινικοποιηθεί η διακίνηση και να τιμωρηθούν νομικά οι δράστες. Παράλληλα, προσοχή ήθελαν να δοθεί και στα άτομα που υπέστησαν τόσες κακουχίες αλλά και μέσω κοινών πολιτικών να συμβάλλουν στην ομαλή ένταξή τους στο κοινωνικό περιβάλλον. Παρακάτω θα καταγραφούν οι πρώτες συνθήκες των Ηνωμένων Εθνών για την καταπολέμηση της διακίνησης ανθρώπων έως το 2000 όπου και υπογράφηκε η τελική σύμβαση, γνωστή ως Πρωτόκολλο του Παλέρμo.

Κεφάλαιο 2.1: Θεσμικές Συμβάσεις του Οργανισμού των Ηνωμένων Εθνών και το Διεθνές Πλαίσιο Δράσης για την Εφαρμογή του Πρωτοκόλλου για την Καταπολέμηση της Εμπορίας Προσώπων (International Framework for Action) του ΟΗΕ

1. **Διεθνής Σύμβαση για την Καταστολή του Εμπορίου Λευκής Σαρκός, 1904:** Ήταν η πρώτη σύμβαση για την προστασία γυναικών από τη σωματεμπορία. Χαρακτηριστικό της εποχής ήταν η «ηθική ακεραιότητα» των λευκών γυναικών¹⁹, ωστόσο δεν αναφέρθηκε σε κανένα κείμενο κάποια τιμωρία για τους δράστες (Τσακλάγκανου,2001). Άλλο ένα αρνητικό στοιχείο της συμβάσεων είναι ότι προστάτευε μόνο τις λευκές γυναίκες²⁰, κάτι που ενθάρρυνε τους διακινητές (σε συνδυασμό με τον έντονο ρατσισμό και το αίσθημα ανωτερότητας της λευκής φυλής της περιόδου αυτής) να διακινούν γυναίκες και κορίτσια διαφορετικού χρώματος και φυλής (Λουλέ, 2019). Το 1910, η Κοινωνία των Εθνών, οδηγήθηκε στη Διεθνή Συνθήκη για την Καταστολή της Διακίνησης Λευκής Σαρκός, η οποία είχε εντάξει την ποινικοποίηση των διακινητών και η οποία είχε επικυρωθεί από 13 κράτη.
2. **Σύμβαση για την Καταστολή της Διακίνησης Γυναικών και Παιδιών (1921):** Στη συγκεκριμένη σύμβαση που επικυρώθηκε από την Κοινωνία των Εθνών, στράφηκε η προσοχή όχι μόνο στις γυναίκες αλλά και στα παιδιά που έπεφταν θύμα διακίνησης.

19 Γεωργία Τσακλάγκανου, 2001, Διεθνική Σωματεμπορία-Trafficking, Κέντρο Ερευνών για Θέματα Ισότητας (Κ.Ε.Θ.Ι), Αθήνα.

20 Ευαγγελία Ν. Λουλέ, 2019, Διπλωματική Εργασία: «Η εμπορία ανθρώπων στα διεθνή συμβατικά κείμενα και στο ελληνικό δίκαιο. Ζητήματα ουσιαστικού δικαίου», Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, Νομική Σχολή, Αθήνα.

3. **Σύμβαση για την Καταστολή της Διακίνησης Ενηλίκων Γυναικών (1933)**: Σταματά από την Κοινωνία των Εθνών η διάκριση των γυναικών που διακινούνται με βάση το χρώμα του δέρματός τους και τη φυλή τους. Καλεί όλα τα μέλη που υπέγραψαν να προχωρήσουν στη δίωξη και τιμωρία των δραστών. Η Τσακλάγκανου δίνει έμφαση στην κίνηση αυτή, επειδή διαχωρίζει την εγχώρια πορνεία με τη διεθνή σωματεμπορία, αλλά ακόμα δεν εστιάζει και στις συνθήκες διαβίωσης των θυμάτων(Τσακλάγκανου, 2001).
4. **Σύμβαση περί Καταστολής της Εμπορίας Προσώπων και της Εκμεταλλεύσεως της Πορνείας των Άλλων (1949)**: Μία δεύτερη απόπειρα πραγματοποιήθηκε το 1949, με τη Σύμβαση περί καταστολής της Εμπορίας Προσώπων και της Εκμεταλλεύσεως της Πορνείας των Άλλων. Να δοθεί έμφαση στο γεγονός ότι ήταν η πρώτη διεθνής σύμβαση που υπογράφηκε από τον ΟΗΕ. Παρόλα αυτά αν και αναγνωρίζει την εμπορία ανθρώπων δεν υπάρχει κάποιο διάταγμα που να υποχρεώνει τα συμβαλλόμενα κράτη να θεσπίσουν νομοθεσία. Επιπλέον, όπως αναγράφεται στην Σύμβαση ότι η εμπορία θίγει την ανθρώπινη αξιοπρέπεια και χαρακτηρίζεται ως «κακό παρεπόμενο της πορνείας». Η Τσακλάγκανου εκθέτει τα αρνητικά στοιχεία της σύμβασης διότι αναφέρεται μόνο στην πορνεία και στη μαστροπεία ενώ δεν εντάσσει στα κείμενά της καμία άλλη μορφή εμπορίας πχ εμπορία οργάνων, καταναγκαστική εργασία. Παράλληλα, δεν ποινικοποιεί την πορνεία αλλά τις πράξεις γύρω από αυτήν. Καταγράφει ότι η συνθήκη δεν αντιμετωπίζει τις γυναίκες ως οντότητες και δεν τους αποδίδει δικαιώματα, να μην προβλέπεται η παραβίασή τους και να μην λαμβάνονται μέτρα προστασίας ή αρωγής των θυμάτων (Τσακλάγκανου, 2001). Τέλος, αν και η Σύμβαση επιβάλλει ετήσια αναφορά προς τον Γραμματέα του ΟΗΕ όπου θα ενημερώνεται για την εφαρμογή της στα κράτη μέλη, ελάχιστα κράτησαν την υποχρέωσή τους.
5. **Το Πρωτόκολλο του Παλέρμιο (2000)**: Η Σύμβαση υπεγράφη το Δεκέμβρη του 2000 στο Παλέρμιο της Ιταλίας. Αποτελεί μέρος της **Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών κατά του Υπερεθνικού Οργανωμένου Εγκλήματος (United Nations Convention Against Transnational Organized Crime)**²¹. Η Σύμβαση εντάσσει ως οργανωμένο έγκλημα τη διακίνηση ναρκωτικών, το ξέπλυμα βρώμικου χρήματος, την παραχάραξη νομισμάτων, τη διακίνηση όπλων και εκρηκτικών υλών και μηχανισμών, τη διακίνηση κι εμπορία

²¹ Η Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών κατά του διεθνικού οργανωμένου εγκλήματος, η οποία εγκρίθηκε με την απόφαση 55/25 της Γενικής Συνέλευσης της 15ης Νοεμβρίου 2000, αποτελεί το κύριο διεθνές μέσο για την καταπολέμηση του διεθνικού οργανωμένου εγκλήματος και τέθηκε σε ισχύ στις 29 Σεπτεμβρίου 2003. Η Σύμβαση συμπληρώνεται περαιτέρω από τρία Πρωτόκολλα, τα οποία στοχεύουν σε συγκεκριμένους τομείς και εκφάνσεις του οργανωμένου εγκλήματος: το Πρωτόκολλο για την πρόληψη, καταστολή και τιμωρία της εμπορίας προσώπων, ιδίως γυναικών και παιδιών, το Πρωτόκολλο Κατά της Λαθραίας Διακίνησης Μεταναστών από Ξηράς, Θάλασσας και Αέρος και το Πρωτόκολλο Κατά της Παράνομης Κατασκευής και Εμπορίας Πυροβόλων Όπλων, Μερών και Συστατικών τους και Πυρομαχικών (Βλ. <https://www.unodc.org/unodc/en/organized-crime/intro/UNTOC.html>).

προσώπων, την τρομοκρατία, την κλοπή και διακίνηση παράνομων οχημάτων και τη διαφθορά δημοσίων υπαλλήλων (Κυριαζή,2010). Καίριας σημασίας λοιπόν αποτελεί το «**Πρωτόκολλο για την Αποτροπή, την Καταστολή και την Τιμωρία της Παράνομης Διακίνησης Προσώπων με Σκοπό τη Σεξουαλική και Οικονομική Εκμετάλλευση, Ιδιαίτερα των Γυναικών και των Παιδιών**», ευρύτερα γνωστό ως Πρωτόκολλο του Πατέρμο που εστιάζει σε μία κοινή, ισχυρή θεσμική νομοθεσία, επιβαλλόμενη σε όλα τα κράτη μέλη. Επιδιώκει σε κρατικό, ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο τη συνεργασία για τη δίωξη και ποινικοποίηση του εγκλήματος. Το Πρωτόκολλο ολοκληρώθηκε το Νοέμβριο του 2000 και τέθηκε σε ισχύ το 2003. Αποτελεί το πρώτο νομικά δεσμευτικό κείμενο που καλύπτει όλες τις πτυχές της διακίνησης ανθρώπων (ΔΙΟΤΙΜΑ, 2022).

Περιλαμβάνει διατάξεις²² για την προστασία και αρωγή των θυμάτων και των δικαιωμάτων τους, διατάξεις ουσιαστικού ποινικού δικαίου (αρ.10-15,20,24,26) και διατάξεις που αφορούν στη δικαστική συνδρομή κι άλλες μορφές διεθνούς συνεργασίας. Συναντώνται σαφείς κι αυστηρές υποχρεώσεις προς τα συμβαλλόμενα μέλη (πχ ποινικοποίηση συμμετεχόντων σε οργανωμένο έγκλημα, επιβολή ποινών στους δράστες) όσο και ρυθμίσεις που ενθαρρύνουν τα κράτη να υιοθετήσουν προτεινόμενα μέτρα, τονίζοντας τον προτρεπτικό χαρακτήρα αυτών των διατάξεων (πχ λήψη μέτρων για αντιμετώπιση της διαφθοράς, ή ως προς τα μέτρα συνεργασίας των δικαστικών αρχών) Οι «χαλαρές» διατάξεις της Σύμβασης δεν είναι αυτοδύναμης εφαρμογής αλλά προϋποθέτει τη λήψη νομοθετικών και εκτελεστικών μέτρων στο εσωτερικό των συμβαλλόμενων κρατών²³ δηλαδή των εθνικών νομοσχεδίων (Κυριαζή, 2010). Ωστόσο, το Πρωτόκολλο λοιπόν ορίζει το φαινόμενο της διακίνησης κι εμπορίας, επιζητά την ασφάλεια των θυμάτων και τη δίωξη των δραστών, όμως δεν δίνει σαφές οδηγίες ως προς τα μέτρα που πρέπει να λάβουν τα κράτη μέλη στην εσωτερική νομοθεσία τους, για παράδειγμα αν θα υπάρχει διαφορετική αντιμετώπιση των λαθρομεταναστών και των θυμάτων διακίνησης, αν θα πρέπει να χορηγηθεί κάποιο έγγραφο διαμονής στη χώρα στα θύματα (Τσακλάγκανου, 2001).

Το Διεθνές Πλαίσιο Δράσης για την Εφαρμογή του Πρωτοκόλλου για την Καταπολέμηση της Εμπορίας Προσώπων (International Framework for Action) του ΟΗΕ

Ο Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών επιχειρεί με το Πρωτόκολλο να εξαλείψει τη σωματεμπορία μέσω ενός κοινού κανονιστικού πλαισίου. Σε συνεργασία με διάφορους φορείς όπως το Γραφείο των Ηνωμένων Εθνών για τα Ναρκωτικά και το Έγκλημα (UNODC), ο Παγκόσμιος Οργανισμός Μετανάστευσης (IOM), το Συμβούλιο της Ευρώπης (Council of Europe), το Γραφείο του Ύπατου Αρμοστή των Ηνωμένων Εθνών για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα (OHCHR), το Ταμείο

²² Για τις Συνθήκες και τις διατάξεις των Ηνωμένων Εθνών παρατίθεται η ιστοσελίδα: United Nations Treaty Collection <https://treaties.un.org/Pages/LON.aspx?clang=en> .

²³ Αξίζει να διευκρινιστεί ότι μόνο τα κράτη που έχουν επικυρώσει τη Σύμβαση μπορούν να γίνουν συμβαλλόμενα στα δύο συμπληρωματικά Πρωτόκολλα. (Κυριαζή, 2010)

Ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών για τις Γυναίκες (UNIFEM), το Ταμείο των Ηνωμένων Εθνών για τα Παιδιά (UNICEF), Διεθνής Οργανισμός Εργασίας (ILO) και ο Οργανισμός για την Ασφάλεια και τη Συνεργασία στην Ευρώπη (OSCE), εκδόθηκε ένα τεχνικό εγχειρίδιο με τίτλο «**Διεθνές Πλαίσιο Δράσης για την Εφαρμογή του Πρωτοκόλλου για την Καταπολέμηση της Εμπορίας Προσώπων**» (International Framework for Action to Implement the Trafficking in Persons Protocol)²⁴ με πρακτικές εφαρμογές, το οποίο σκοπεύει να παρέχει πληροφορίες για να ενημερώσει τα συμβαλλόμενα μέλη για τη σωματεμπορία και να συμβάλλει στην εφαρμογή του Πρωτοκόλλου του Παλέρμω μέσω της θέσπισης μέτρων καταπολέμησης της σωματεμπορίας με γνώμονα τη συνεργασία και τον συντονισμό (unodc, 2009). Συμπεριλαμβάνει τρία μέρη:

1.Γνώση και Έρευνα (knowledge and research): Η γνώση και η έρευνα σε μία συγκεκριμένη χώρα ή περιοχή, σε συνδυασμό με προηγούμενες μαρτυρίες και δράσεις, συμβάλλουν στην κατανόηση των αποτυχιών προηγούμενων στρατηγικών, στον εντοπισμό νέων δικτύων διακίνησης και στην εύρεση των νέων μέσων που αυτά χρησιμοποιούν. Γίνεται αντιληπτή η εικόνα του εγκλήματος και της παραβίασης των δικαιωμάτων. Παρατηρήθηκε ότι κάποιες χώρες ακολουθούσαν ένα συγκεκριμένο τρόπο δράσης με αποτέλεσμα να δίνουν τη δυνατότητα στους διακινητές να ελιχθούν ενώ βρέθηκαν και περιπτώσεις όπου η προσοχή ήταν εστιασμένη σε μία διάσταση του εγκλήματος πχ σεξουαλική εκμετάλλευση και δεν αντιμετωπιζόταν όπως η καταναγκαστική εργασία. Συνεπώς η γνώση και η έρευνα βοηθάει στην ενίσχυση των διεθνών και εθνικών πολιτικών δράσης καθώς συλλέγονται πληροφορίες για το φύλο, την ηλικία, την εθνικότητα των θυμάτων και εντοπίζονται κοινά μοτίβα ως προς τον τρόπο δράσης (modus operandi) των διακινητών (περιοχές στις οποίες δρουν, δρόμους, μέσα που χρησιμοποιούν κλπ).

2.Δημιουργία Ικανοτήτων και Εξέλιξη (Capacity-building and Development): Αποτελεί αδιαμφισβήτητο γεγονός ότι κάθε κράτος έχει το δικό του τρόπο δράσης και μέσα για να πατάξει ένα έγκλημα και να τιμωρήσει τους ενόχους. Εντούτοις, τα κράτη με τη βοήθεια διεθνών οργανισμών οφείλουν να εξελίσσουν την τεχνολογία που χρησιμοποιούν πχ εντοπισμός κυκλωμάτων, αλλά και μέσω συνεχών εκπαιδεύσεων να ενημερώνονται τα σώματα ασφαλείας για τις διαστάσεις της σωματεμπορίας, ώστε να λαμβάνουν κατάλληλα μέτρα οι δικαστικοί, οι αρχές, οι υπηρεσίες μετανάστευσης κλπ στην πρόληψη κι αντιμετώπισή της διακίνησης.

3.Παρακολούθηση και Αξιολόγηση (Monitoring and evaluation): Με την επαναλαμβανόμενη παρακολούθηση και καταγραφή, γίνεται κατανοητό ποια δικαιώματα καταπατώνται αλλά και τις ανάγκες των ατόμων που έχουν διασωθεί. Τα θεσμικά νομοθετικά πλαίσια συχνά έχουν κενά ως προς τον τρόπο δράσης των δικαστικών αρχών ως προς τους εγκληματίες (για το βαθμό του εγκλήματος, τα χρόνια φυλάκισης) αλλά και προς τα θύματα (θεωρούνται παράνομοι μετανάστες ή θύματα διακίνησης; Πρέπει να επαναπατριστούν ή θα παραμείνουν στη χώρα

²⁴ United Nations Office on Drugs and Crime, 2009, International Framework to Implement the Trafficking in Persons Protocol, United Nations, Vienna, σελίδες 1,5-7.

κλπ). Συνεπώς η παρακολούθηση οδηγεί στην θέσπιση νόμων που προστατεύει το άτομο και τα δικαιώματά του ενώ είναι αυστηρό ως προς τις ποινές. Αξιοσημείωτο είναι ότι η καταγραφή πληροφοριών για τον τρόπο δράσης ενός κυκλώματος εντός και εκτός συνόρων, συμβάλλει στη συνεργασία εθνικών με διεθνών οργανισμών που στόχο θα έχει τη συνεργασία και πιο γρήγορη καταπολέμηση του δικτύου διακίνησης (United Nations Office on Drugs and Crime, 2012).

Στο πλαίσιο αυτό, οι προκλήσεις που συχνά θα συναντήσουν και παρέχεται ένας οδηγός αρχών που πρέπει να τηρούν συχνά οι εμπλεκόμενοι. Καταρχάς, κύριο μέλημα είναι ο σεβασμός στον άνθρωπο και στα ανθρώπινα δικαιώματα και για το λόγο αυτό οφείλουν να δείξουν κατανόηση, αλληλεγγύη και χρόνο στα θύματα ενώ είναι δεδομένη η προστασία, η περίθαλψη και η αποκατάστασή τους. Επιπρόσθετα, δεν πρέπει να υπάρχουν ξενοφοβικές στάσεις, ρατσιστικές ή διακρίσεις ως προς την όψη, το χρώμα, τη θρησκεία, την εθνικότητα του θύματος. Υπάρχει κοινή προσέγγιση σε άντρες, γυναίκες και παιδιά.

Η Δράση των Ηνωμένων Εθνών (σε συνεργασία με διεθνείς οργανισμούς, την Ευρώπη και τις εθνικές κυβερνήσεις) επικεντρώνεται σε 5 στάδια:²⁵ στη δίωξη (prosecution), στην προστασία (protection), στην αποτροπή (prevention), στην εθνική συνεργασία και συντονισμό (national cooperation and coordination) και στη διεθνή συνεργασία και συντονισμό (international cooperation and coordination), (unodc, 2009). Αναλυτικότερα:

1. Η **Δίωξη**: σε πολλές χώρες δεν έχει θεσπιστεί μία συγκεκριμένη νομοθεσία που να καταδικάζει τη διακίνηση ανθρώπων ενώ υπάρχουν και χώρες που αν και καταδιώκουν τους διακινητές δεν έχουν αυστηρές ποινές ή δεν έχουν συμπεριλάβει όλες τις μορφές της. Στόχος είναι η εφαρμογή του Πρωτοκόλλου για τη Διακίνηση Ανθρώπων με τη θέσπιση νόμων που θα καταδικάζει τους υπαιτίους ανάλογα με τη σοβαρότητα του εγκλήματος. Παράλληλα, μέσω νομοθεσίας οφείλουν οι κυβερνήσεις να προστατεύουν τα θύματα και τα δικαιώματά τους, ειδικά άμα είναι σε θέση να καταθέσουν. Μέρος της κινητοποίησης είναι η προστασία των θυμάτων, ειδικά των παιδιών, ώστε να μην πέσουν θύματα ξανά εμπορίας τώρα που θα είναι σε μία πιο ευάλωτη θέση. Η εδραίωση νέων ομάδων ελέγχου πχ στα σύνορα, δικαστικών ομάδων εκπαιδευμένοι στην διακίνηση, στα άσυλα ή σε επιθεωρήσεις εργασίας, θα συνέβαλαν στον έλεγχο και στην πρόληψη.
2. Η **Προστασία**: Λόγο του μεγέθους του φαινομένου, πολλά είναι τα άτομα που δεν έχουν εντοπιστεί και χρήζουν βοήθεια. Υπάρχουν και θύματα που τα έγγραφα ταυτοποίησης έχουν καταστραφεί και δυσχεραίνεται η καταγραφή τους ενώ και σε πολλές χώρες χρειάζεται να βελτιώσουν τους μηχανισμούς κινητοποίησης. Ο ΟΗΕ ανακαλεί και το ρόλο των κρατών στην παροχή φαρμακευτικής περίθαλψης, στη σίτιση των θυμάτων και στην ίδρυση ινστιτούτων ή οργανώσεων για την παροχή ψυχολογικής βοήθειας και στέγασης.

²⁵ United Nations Office on Drugs and Crime, 2009, International Framework to Implement the Trafficking in Persons Protocol, United Nations, Vienna, σελίδες 9-13.

3. Η **Πρόληψη**: είναι από το πιο σημαντικό στάδιο για την αντιμετώπιση της διακίνησης. Η θέσπιση νόμων, οι εκπαιδεύσεις και ενημερώσεις του κοινού, η ίδρυση κέντρων προστασίας για παιδιά, προγράμματα εργασίας, εκπαίδευσης, για άτομα που έχουν ανάγκη αλλά και σε θύματα που έχουν διασωθεί ώστε να μην ξαναστρατολογηθούν.
4. Η **Εθνική Συνεργασία και Συντονισμός**: Θα πρέπει οι Αρχές να συνεργαστούν με κρατικές οργανώσεις, με την επιθεώρηση εργασίας, τον συνοριακό έλεγχο, τους υπεύθυνους ασύλων και των ινστιτούτων και να έχουν κοινό σχέδιο δράσης.
5. Η **Διεθνής Συνεργασία και Συντονισμός**: Η Διακίνηση και Εμπορία Ανθρώπων συναντάται και σε υπερεθνικό επίπεδο. Θα πρέπει να συνεργαστούν σε διεθνές και κρατικό επίπεδο, δηλαδή να μοιράζονται οι αρχές - εθνική αστυνομία με τη Διεθνή Αστυνομική Οργάνωση (Interpol), την Ευρωπαϊκή Αστυνομική Υπηρεσία (Europol) πληροφορίες, να εξοπλίζουν οι διεθνείς μηχανισμοί τα κράτη, να βρουν δράσεις για την προστασία και επανένταξη των θυμάτων (unodc, 2009)

Έχει καταστεί σαφές ότι για να αντιμετωπιστεί η Διακίνηση Ανθρώπων, τα Ηνωμένα Έθνη συνεργάζονται με διάφορους φορείς, κάποιιοι από τους οποίους αναφέρθηκαν και πιο πάνω. Στη συνέχεια θα αναλύσουμε κάποιους από αυτούς που καθορίζουν την δράση του ΟΗΕ, κατά της διακίνησης ανθρώπων.

2.2.1: Το Γραφείο των Ηνωμένων Εθνών για τα Ναρκωτικά και το Έγκλημα/ United Nation's Office on Drugs and Crime (UNODC)

Η Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών κατά του Διεθνικού Οργανωμένου Εγκλήματος και τα Πρωτόκολλά της εγκρίθηκαν από τη Γενική Συνέλευση με σκοπό να εργαστούν για την αύξηση των παγκόσμιων προσπαθειών για την καταπολέμηση του διεθνικού οργανωμένου εγκλήματος. **Το Πρωτόκολλο της Σύμβασης για την Πρόληψη, Καταστολή και Τιμωρία της Παράνομης Διακίνησης Προσώπων, ιδίως των Γυναικών και των Παιδιών** (Protocol to Prevent, Suppress and Punish Trafficking in Persons, especially Women and Children), και **το Πρωτόκολλο κατά της Λαθραίας Διακίνησης Μεταναστών από Ξηράς, Θάλασσας και Αέρος** (Protocol against the Smuggling of Migrants by Land, Sea and Air) είναι τα μόνα παγκόσμια μέσα που αντιμετωπίζουν αυτά τα εγκλήματα με έναν ολοκληρωμένο τρόπο. Ως θεματοφύλακας της Σύμβασης για το οργανωμένο έγκλημα και των πρωτοκόλλων της για την εμπορία ανθρώπων και της λαθραίας διακίνησης μεταναστών, το UNODC διαδραματίζει ηγετικό ρόλο στην ενίσχυση και συντονισμού της αντίδρασης της ποινικής δικαιοσύνης στην εμπορία ανθρώπων και τη λαθραία διακίνηση μεταναστών (United Nations Office on Drugs and Crime, 2012).

Τα Πρωτόκολλα, μετά την επικύρωσή τους, συμπληρώνουν τη Σύμβαση και όλες τις γενικές διατάξεις της και εφαρμόζονται εξίσου σε περιπτώσεις εμπορίας ανθρώπων και παράνομης διακίνησης μεταναστών. Όπως σημειώνεται, η Σύμβαση και τα Πρωτόκολλα έχουν επικυρωθεί ευρέως, αν και ο στόχος της καθολικής επικύρωσης δεν έχει ακόμη επιτευχθεί. Η επικύρωση των

πρωτοκόλλων ήταν άνιση γεωγραφικά και τα κενά στην επικύρωση εξακολουθούν να δυσχεραίνουν τη συνεργασία και να ενέχουν τον κίνδυνο να ενθαρρύνουν την ατιμωρησία (United Nations Office on Drugs and Crime, 2012).

Η ίδια η Σύμβαση αντιμετωπίζει ορισμένα ζητήματα που είναι κρίσιμα για την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων και της λαθραίας διακίνησης μεταναστών, συμπεριλαμβανομένης της δήμευσης των εγκληματικών περιουσιακών στοιχείων και της πρόληψης του ξεπλύματος χρήματος, τη διεθνή συνεργασία, την προστασία των μαρτύρων, τις τεχνικές διερεύνησης, και την ποινικοποίηση ορισμένων αδικημάτων που σχετίζονται με το οργανωμένο έγκλημα. Πολυάριθμα άλλα διεθνή μέσα, ιδίως εκείνα που αφορούν τα ανθρώπινα δικαιώματα, την εργασία και τη μετανάστευση, αντιμετωπίζουν στοιχεία της εμπορίας ανθρώπων και της λαθραίας διακίνησης μεταναστών που συμπληρώνουν το πλαίσιο που καθορίζεται στα πρωτόκολλα. Η εφαρμογή αυτών των κανόνων διευκολύνεται μέσω του διυπηρεσιακού συντονισμού, ο οποίος διασφαλίζει μια συνεκτική προσέγγιση και τη χρήση συνεκτικών προτύπων σε όλες τις εργασίες κατά της εμπορίας ανθρώπων και της παράνομης διακίνησης μεταναστών (United Nations Office on Drugs and Crime, 2012).

Το έργο του UNODC πραγματοποιείται σε τρεις αλληλένδετους και αλληλοενισχυόμενους τομείς: 1) έρευνα και ευαισθητοποίηση, 2) την προώθηση των πρωτοκόλλων και την ανάπτυξη ικανοτήτων και 3) την ενίσχυση της των εταιρικών σχέσεων και του συντονισμού. Στον τομέα της έρευνας και της ευαισθητοποίησης, το UNODC θα δημοσιεύσει την Παγκόσμια έκθεση για την εμπορία ανθρώπων τον Δεκέμβριο του 2012 και στη συνέχεια θα δημοσιεύει τα στοιχεία ανά διετία. Το UNODC επίσης παράγει ερευνητικά και θεματικά έγγραφα σχετικά με την εμπορία ανθρώπων και τη λαθραία διακίνηση μεταναστών και συμμετέχει στην ευαισθητοποίηση σχετικά με τα ζητήματα αυτά, ιδίως μέσω της εκστρατείας Blue Heart Campaign κατά της παράνομης διακίνησης ανθρώπων. Το κανονιστικό έργο του UNODC για την προώθηση των πρωτοκόλλων και τη δημιουργία ικανοτήτων συνεργάζεται με τα κράτη μέλη για την παροχή νομοθετικής βοήθειας, στρατηγικού σχεδιασμού και πολιτικής ανάπτυξης, με ενισχυμένες τις δράσεις της ποινικής δικαιοσύνης και προστασίας και στήριξης των θυμάτων της εμπορίας ανθρώπων. Τέλος, οι πρωτοβουλίες του UNODC για την ενίσχυση εταιρικών σχέσεων και του συντονισμού πραγματοποιούνται μέσω της συμμετοχής του σε διυπηρεσιακές ομάδες όπως η Διυπηρεσιακή Ομάδα για τη Συνεργασία στην Καταπολέμηση της Εμπορίας Ανθρώπων (ICAT), η Παγκόσμια Πρωτοβουλία των Ηνωμένων Εθνών για την Καταπολέμηση της Εμπορίας Ανθρώπων (UN.GIFT) και η Παγκόσμια Ομάδα Μετανάστευσης (GMG) και στη διαχείριση του Καταπιστευματικού Ταμείου των Ηνωμένων Εθνών (Trust Fund) για τα θύματα της εμπορίας ανθρώπων (United Nations Office on Drugs and Crime, 2012).

Συνεπώς, το έργο του UNODC σχετικά με την εμπορία ανθρώπων και τη λαθραία διακίνηση μεταναστών εκτείνεται σε πολλές μονάδες και τμήματα της UNODC. Προκειμένου να αντικατοπτρίζεται καλύτερα η συνοχή και η συμπληρωματικότητα των εργασιών της UNODC σε αυτά τα ζητήματα, ένα νέο τμήμα για την εμπορία ανθρώπων και το λαθρεμπόριο

μεταναστών θα δημιουργηθεί ως τρίτο τμήμα στο πλαίσιο του Κλάδου Οργανωμένου Εγκλήματος, με επικεφαλής έναν νεοσύστατο τμήματος, το οποίο θα περιλαμβάνει δύο μονάδες, εκ των οποίων η μία θα επικεντρώνεται στην εφαρμογή των πρωτοκόλλων και στην ανάπτυξη ικανοτήτων, ενώ η άλλη μονάδα θα ασχολείται με θέματα συντονισμού (που θα περιλαμβάνει τις λειτουργίες ICAT, UN.GIFT, GMG και Trust Fund) (United Nations Office on Drugs and Crime, 2012).

Επί του παρόντος, οι επιχειρήσεις του UNODC για την εμπορία ανθρώπων και τη λαθραία διακίνηση μεταναστών δεν έχουν επαρκώς πόρους, περιορίζοντας την ικανότητα των ομάδων αυτών να εκπληρώνουν αποτελεσματικά τις εντολές τους. Το UNODC θα προβεί σε προσπάθειες να αναζητήσει τακτική χρηματοδότηση από τον προϋπολογισμό για τη στήριξη των βασικών λειτουργιών των ομάδων για την εμπορία ανθρώπων και την τμήματος λαθρεμπορίας μεταναστών και να διασφαλίσει τη σταθερότητα του τμήματος και τον μακροπρόθεσμο σχεδιασμό του μέσω άλλων πηγών χρηματοδότησης. Θα καταβληθούν επίσης μεγαλύτερες προσπάθειες για να εξασφαλιστεί επαρκής στελέχωση με την τακτοποίηση της απασχόλησης μέσω της δημιουργίας μόνιμων θέσεων. Καθώς το όγκος των εργασιών σε σχέση με τη λαθραία διακίνηση μεταναστών, θα αφιερωθεί περισσότερο προσωπικό για να εργαστεί σε αυτά τα θέματα, ώστε να εξασφαλιστεί η ανάπτυξη ειδικής εμπειρογνομosύνης σε αυτά τα θέματα (United Nations Office on Drugs and Crime, 2012) .

Επίσης, το UNODC θα δημιουργήσει μια αποτελεσματική δομή διαχείρισης του ταμείου και θα προωθήσει το ταμείο ως πρωτοβουλία μεταξύ των ανθρώπων. Σύμφωνα με το πνεύμα του παγκόσμιου σχεδίου δράσης στην δημιουργία του Ταμείου, και για να εξασφαλιστεί ο μέγιστος δυνατός αντίκτυπος, το UNODC θα συνεχίσει να προωθεί την ευρύτερη ιδιοκτησία των Ηνωμένων Εθνών στο καταπιστευματικό ταμείο, μεταξύ άλλων μέσω της ICAT, με τη διαχείριση να παραμένει στο UNODC. Αντιμετωπίζοντας όλες τις πτυχές αυτών των εγκλημάτων στο πλαίσιο των εντολών του UNODC, συμπεριλαμβανομένης της έρευνας και της ευαισθητοποίησης, της εφαρμογής και της δημιουργίας ικανοτήτων και της ενίσχυσης των εταιρικών σχέσεων και του συντονισμού, το UNODC επιδιώκει να καταστεί ο επικεφαλής της πολιτικής και ο κεντρικός κόμβος για την αντίδραση της διεθνούς κοινότητας. Αυτή η ολοκληρωμένη στρατηγική καθορίζει τη συμπληρωματική φύση του έργου του UNODC για την πρόληψη και την καταπολέμηση αυτών των εγκλημάτων και καθορίζει τις προτεραιότητες για τη μελλοντική δράση και δέσμευση.

Το Πρωτόκολλο Κατά της Λαθραίας Διακίνησης Μεταναστών Δια Ξηράς, Θαλάσσης και Αέρος ποινικοποιεί την πράξη της αποκόμισης κέρδους από τη διευκόλυνση της παράνομης εισόδου, ή την παραμονή ατόμων που δεν είναι υπήκοοι ή μόνιμοι κάτοικοι ενός κράτους. στοχεύει τους εγκληματίες που διακινούν λαθραία μετανάστες και όχι τους ίδιους τους μετανάστες. Οι λαθρέμποροι μπορούν παρέχουν διάφορα είδη βοήθειας έναντι οικονομικού ή υλικού οφέλους, από πλαστογραφημένους εγγράφων έως τη μεταφορά, και παρουσιάζουν διαφορές ως προς το επίπεδο οργάνωσής τους. Ως προορισμός χώρες έχουν αυξήσει τον έλεγχο των συνόρων τους για

να αποτρέψουν την παράνομη μετανάστευση, περισσότεροι επίδοξοι μετανάστες έχουν στραφεί σε οργανωμένες εγκληματικές ομάδες προκειμένου να οργανώσουν το ταξίδι και την είσοδό τους. Οι λαθραίοι μετανάστες συχνά κακοποιούνται ή εκτίθενται σε επικίνδυνες ακόμη και απειλητικές για τη ζωή συνθήκες. Υπολογίζεται ότι σήμερα υπάρχουν 50 εκατομμύρια παράτυποι μετανάστες στον κόσμο και ότι ένα σημαντικό μέρος αυτών των ατόμων πλήρωσε για βοήθεια προκειμένου να διασχίσει παράνομα τα σύνορα (United Nations Office on Drugs and Crime, 2012).

Τα κέρδη που παράγονται από τη λαθραία διακίνηση μεταναστών τροφοδοτούν τη διαφθορά και ενισχύουν το οργανωμένο έγκλημα. Υπάρχει μια σειρά από διασυνδέσεις μεταξύ της εμπορίας ανθρώπων και της λαθραίας διακίνησης μεταναστών. Νομικά, τα εγκλήματα είναι διακριτά. Το αδίκημα της λαθραίας διακίνησης μεταναστών ολοκληρώνεται είτε με την παράνομη διέλευση των συνόρων είτε με την πράξη που επιτρέπει την παραμονή των μεταναστών σε κράτος στο οποίο δεν είναι υπήκοοι ή μόνιμοι κάτοικοι και προϋποθέτει τη συγκατάθεση του μετανάστη. Τα θύματα της εμπορίας ανθρώπων, αντίθετα, είτε δεν συναίνεσαν είτε η αρχική τους συναίνεση κατέστη άνευ νοήματος λόγω της απειλής ή της χρήσης βίας, της εξαπάτησης, του εξαναγκασμού ή της κατάχρησης εξουσίας από τους διακινητές που σκοπεύουν να εκμεταλλευτούν τα θύματά τους. Στην πράξη, υπάρχουν επικαλύψεις μεταξύ των δύο εγκλημάτων. Τόσο η εμπορία ανθρώπων όσο και η λαθραία διακίνηση μεταναστών μπορεί να περιλαμβάνουν παράτυπη μετανάστευση. Οι διακινούμενοι συχνά περνούν λαθραία τα σύνορα και οι λαθραίοι μετανάστες είναι ιδιαίτερα ευάλωτοι στη διακίνηση λόγω της επισφαλούς κατάστασής τους. Και τα δύο εγκλήματα συχνά, αν και όχι πάντα, διεξάγονται από οργανωμένες εγκληματικές ομάδες. Μπορεί να είναι δύσκολο να διαπιστωθεί αν τα εμπλεκόμενα άτομα είναι λαθραίοι μετανάστες ή θύματα εμπορίας ανθρώπων και, ως εκ τούτου, οι επαγγελματίες πρέπει να γνωρίζουν και τα δύο εγκλήματα και να είναι σε θέση να τα διακρίνουν σωστά. Και στα δύο εγκλήματα εμπλέκονται άνθρωποι και, επομένως, κάθε αντίδραση πρέπει να επικεντρώνεται στη διασφάλιση της προστασίας των θυμάτων εμπορίας ανθρώπων και των δικαιωμάτων των λαθρομεταναστών (UNODC & United Nations Office on Drugs and Crime, Legislative Guide for the Protocol to Prevent, Suppress and Punish Trafficking in Persons, Especially Women and Children, 2020).

Κατά την τελευταία δεκαετία, έχει αναληφθεί σημαντικό έργο από διεθνείς οργανισμούς, μη κυβερνητικές οργανώσεις και τα κράτη μέλη για την ευαισθητοποίηση, την πρόληψη και την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων και της παράνομης διακίνησης μεταναστών. Ορισμένα πραγματικά επιτεύχθηκαν κατά τη διάρκεια αυτού του διαστήματος. Τα πρωτόκολλα έχουν πλέον επικυρωθεί από μεγάλο αριθμό κρατών. Το πρόγραμμα για την εμπορία ανθρώπων τέθηκε σε ισχύ στις 25 Δεκεμβρίου 2003 και έχει πλέον 147 συμβαλλόμενα κράτη. Το Πρωτόκολλο για τη λαθραία διακίνηση μεταναστών τέθηκε σε ισχύ στις 28 Ιανουαρίου 2004 και έχει 129 κράτη μέλη. Τα κράτη μέλη έχουν λάβει μέτρα για τη θέσπιση εσωτερικής νομοθεσίας σχετικά με την εμπορία ανθρώπων και το λαθρεμπόριο μεταναστών. Μέχρι το Νοέμβριο του 2008, το 80% των

κρατών ανέφερε ότι είχε ποινικοποιήσει ειδικά την εμπορία ανθρώπων. Η νομοθεσία αυτή δεν εφαρμόζει πλήρως τις διεθνείς υποχρεώσεις των κρατών στο πλαίσιο της Σύμβασης ή των πρωτοκόλλων της και οι προσπάθειες του UNODC και άλλων οργανισμών για τη βελτίωση της εγχώριας νομοθετικά πλαίσια συνεχίζονται. Επιπλέον, η ύπαρξη εσωτερικών νόμων δεν αρκεί για να διασφαλιστεί ότι χρησιμοποιούνται στην πράξη, και τα τελευταία χρόνια έχει δοθεί μεγαλύτερη έμφαση στις αποτελεσματικές διώξεις, γεγονός που απαιτεί θεσμικές ρυθμίσεις, όπως η υποστήριξη των θυμάτων και η προστασία αυτών, συντονισμός με τις μεταναστευτικές αρχές και διεθνής συνεργασία. Είναι σαφές ότι απομένει πολλή δουλειά να γίνει για την ενίσχυση της ικανότητας των εθνικών συστημάτων ποινικής δικαιοσύνης για την αντιμετώπιση της εμπορίας ανθρώπων και της παράνομης διακίνησης μεταναστών. Ενώ έχει σημειωθεί πρόοδος, απαιτείται περαιτέρω έρευνα για την κατανόηση των αιτιών, συνεπειών και του πεδίου εφαρμογής της εμπορίας ανθρώπων και της λαθραίας διακίνησης μεταναστών (United Nations Office on Drugs and Crime, 2012).

Η Συλλογή δεδομένων και έρευνας είναι συχνά πολύ ανεπαρκείς και μπορεί να είναι δύσκολο να αποκτήσει κανείς πλήρη εικόνα του εύρους αυτών των προβλημάτων. Η Παγκόσμια Έκθεση για την εμπορία ανθρώπων που εκπονήθηκε στο πλαίσιο του Παγκόσμιου Σχεδίου Δράσης για την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων θα συμβάλει στη βελτίωση της κατανόησης αυτής. Πρέπει να καταβληθούν περαιτέρω προσπάθειες για να εμβαθύνει η γνώση των εγκλημάτων και των εκδηλώσεών τους στις διάφορες χώρες και περιοχές, προκειμένου να αναπτυχθούν αποτελεσματικές, τεκμηριωμένες πολιτικές και απαντήσεις. Το μεγαλύτερο μέρος της εστίασης στην πρόληψη της εμπορίας ανθρώπων και της παράνομης διακίνησης μεταναστών έχει επικεντρωθεί στην ευαισθητοποίηση τόσο στις χώρες προέλευσης όσο και στις χώρες προορισμού.

Ο ρόλος του UNODC ως θεματοφύλακα της Σύμβασης για το οργανωμένο έγκλημα και των πρωτοκόλλων της για την εμπορία ανθρώπων και τη λαθραία διακίνησης μεταναστών, το UNODC διαδραματίζει ηγετικό ρόλο στην ενίσχυση και τον συντονισμό της ποινικής αντίδρασης της ποινικής δικαιοσύνης στην εμπορία και τη λαθραία διακίνηση ανθρώπων. Πρόσθετες ειδικές εντολές έχουν δοθεί στο UNODC σχετικά με την εμπορία και τη λαθραία διακίνηση ανθρώπων μέσω του παγκόσμιου σχεδίου δράσης για την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων που εγκρίθηκε από τη Γενική Συνέλευση το 2010 και άλλα ψηφίσματα της Γενικής Συνέλευσης, του Οικονομικού και Κοινωνικού Συμβουλίου (ECOSOC), της Επιτροπής για την Πρόληψη του Εγκλήματος και την Ποινική Δικαιοσύνη (CCPCJ) και της Διάσκεψης των Μερών της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών Κατά του Διεθνικού Οργανωμένου Εγκλήματος (UNTOC) και των Πρωτοκόλλων της.

Το UNODC διεξάγει πολύτιμη έρευνα που συμβάλλει στη βελτίωση των διαθέσιμων πληροφοριών σχετικά με αυτά τα εγκλήματα και επιτρέπει μια τεκμηριωμένη αντιμετώπιση. Το UNODC χρησιμοποιεί επίσης τις πληροφορίες αυτές για να αυξήσει ευαισθητοποίηση και για να επικοινωνήσει αποτελεσματικές απαντήσεις στα εγκλήματα αυτά και στα ανθρώπινα δικαιώματα

καταχρήσεις που προκαλούν. Επίσης, το UNODC διασφαλίζει την επικύρωση και την αποτελεσματική εφαρμογή των πρωτοκόλλων για εμπορίας ανθρώπων και της λαθραίας διακίνησης μεταναστών και έχει παράσχει τόσο κανονιστικές όσο και τεχνική βοήθεια και ανάπτυξη ικανοτήτων στα κράτη μέλη στο πλαίσιο αυτό. Ομοίως, το UNODC διαδραματίζει κρίσιμο ρόλο στη συγκέντρωση των ενδιαφερόμενων φορέων για τη διευκόλυνση του διαλόγου και της συντονισμό των αντιδράσεων. Βασικό μέρος αυτού του ρόλου είναι ο αποτελεσματικός διωπηρεσιακός συντονισμός τόσο σε επίπεδο πολιτικής και σε επιχειρησιακό επίπεδο, προκειμένου να υποστηριχθούν κοινά πρότυπα και προσεγγίσεις και την ανταλλαγή εμπειρογνωμοσύνης, με παράλληλη μεγιστοποίηση της αποτελεσματικότητας (United Nations Office on Drugs and Crime, 2012).

Επιπλέον, το UNODC δίνει έμφαση στην δράση του με την προσέγγιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Η εστίαση στα θύματα της εμπορίας ανθρώπων είναι εμφανής σε όλες τις γραμμές της δράσης του UNODC κατά της εμπορίας, συμπεριλαμβανομένου του Καταπιστευματικού Ταμείου. Το UNODC δίνει παρόμοια έμφαση στην ανάγκη τα κράτη μέλη να προασπίζουν τα ανθρώπινα δικαιώματα των λαθρομεταναστών. Όπως έχει ήδη επισημανθεί, ένα από τα βασικά εργαλεία για την πρόληψη και την αντιμετώπιση της εμπορίας ανθρώπων και της διακίνησης ήταν η ευαισθητοποίηση και η εκπαίδευση του κοινού με ένα ευρύ φάσμα ομάδων ενδιαφερομένων, συμπεριλαμβανομένου του γενικού κοινού, των εταιρικών κλάδων που επηρεάζονται από την εμπορία ανθρώπων, των πολιτών κοινωνία, την επιβολή του νόμου, τον έλεγχο των συνόρων και την κυβέρνηση. Το UNODC αναλαμβάνει και υποστηρίζει την ευαισθητοποίηση με διάφορους τρόπους και έχει αναπτύξει ορισμένα αποτελεσματικές και αναγνωρισμένες μάρκες στο πλαίσιο της παγκόσμιας αντίδρασής του.

Η εκστρατεία «Blue Heart Campaign» κατά της εμπορίας ανθρώπων ξεκίνησε το 2009 για να ευαισθητοποιήσει τους πολίτες σχετικά με την εμπορία ανθρώπων, του εγκλήματος και των αρνητικών επιπτώσεών του στην κοινωνία. Στόχος της εκστρατείας είναι να εμπνεύσει τους ανθρώπους και να κινητοποιήσει την υποστήριξη για δράση κατά της εμπορίας ανθρώπων από διεθνείς οργανισμούς, κυβερνήσεις, την κοινωνία των πολιτών, τον ιδιωτικό τομέα και τους ιδιώτες. Η εκστρατεία βασίζεται σε προηγούμενες δράσεις ευαισθητοποίησης σε διεθνές και περιφερειακό επίπεδο. Πρωταρχικό κοινό για την εκστρατεία περιλαμβάνουν το ευρύ κοινό, τις κυβερνήσεις, τα στελέχη των αρχών επιβολής του νόμου, τις Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις και τα λαϊκά στρώματα, οργανώσεις, δημοσιογράφοι και επιχειρηματίες - καθένας από τους οποίους έχει πολύτιμο ρόλο στην αύξηση της ευαισθητοποίησης και στην πρόληψη και την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων. Τα εργαλεία της εκστρατείας περιλαμβάνουν, πρώτον, το ίδιο το σύμβολο -μια μπλε καρδιά-που αντιπροσωπεύει τη θλίψη όσων πέφτουν θύματα εμπορίας ανθρώπων, ενώ μας υπενθυμίζει την ψυχρότητα αυτών που αγοράζουν και πωλούν συνανθρώπους μας. Η χρήση του μπλε χρώματος του ΟΗΕ επίσης καταδεικνύει τη δέσμευση των Ηνωμένων Εθνών για την καταπολέμηση αυτού του εγκλήματος κατά των ανθρωπίνης αξιοπρέπειας. Με τον ίδιο τρόπο που η κόκκινη κορδέλα έχει γίνει το διεθνές σύμβολο της

ευαισθητοποίησης για το HIV/AIDS, η εκστρατεία στοχεύει να καταστήσει τη μπλε καρδιά ως διεθνές σύμβολο κατά της εμπορίας ανθρώπων (United Nations Office on Drugs and Crime, 2012).

Το λογότυπο είναι διαθέσιμο στο διαδίκτυο για χρήση στο Facebook και σε σελίδες στο Διαδίκτυο. Καρφίτσες που μπορούν να φορεθούν σε εκδηλώσεις, ένα φυλλάδιο με πρόσκληση για δράση, τηλεοπτικά σποτ για την εμπορία ανθρώπων, ένας ειδικός δικτυακός τόπος και ένα Facebook ομάδα αποτελούν επίσης μέρος του πακέτου της εκστρατείας. Η εκστρατεία έκανε αρχικά μεγάλη χρήση των κοινωνικών μέσων μαζικής ενημέρωσης - η ομάδα Facebook για την εκστρατεία Blue Heart Campaign κατάφερε να προσελκύσει έναν άνευ προηγουμένου 5.000 μέλη μέσα σε λίγες ημέρες από την ύπαρξή της τον Μάρτιο του 2009 και σήμερα περιλαμβάνει 20.000 υποστηρικτές. Αφού υιοθετήθηκε με επιτυχία, καταβάλλονται στρατηγικές προσπάθειες για να εξελιχθεί η μάρκα ως αποτελεσματικότερο εργαλείο ευαισθητοποίησης και πρόληψης. Αυτό περιλαμβάνει μια σειρά από βασικά πρωτοβουλίες, μεταξύ των οποίων: οι Εθνικές εκστρατείες υιοθέτησης: Αρκετές χώρες έχουν υιοθετήσει την εκστρατεία “Blue Heart” ως επίσημη εκστρατεία τους για την πρόληψη της εμπορίας ανθρώπων. Οι εκστρατείες στο Μεξικό, την Ισπανία και τη Σερβία το 2010 και το 2011 ήταν ιδιαίτερα προβεβλημένες, με τη συμμετοχή υψηλόβαθμων κυβερνητικών στελεχών και της UNODC και διασημότητες και προσέλκυσαν τεράστια κάλυψη από τα μέσα μαζικής ενημέρωσης (United Nations Office on Drugs and Crime, 2012).

Παράλληλα, το Καταπιστευματικό Ταμείο Των Ηνωμένων Εθνών για τις Αναπτυσσόμενες χώρες (Trust Fund) υιοθέτησε το σύμβολο και το σύνθημα “Blue Heart” ως μέρος της επωνυμίας του και πραγματοποιεί έρανο στο πλαίσιο του “Blue Heart”, μεταξύ άλλων μέσω εκδηλώσεων, εταιρικών χορηγιών και πώλησης προϊόντων με το σήμα “Blue Heart”. μέσω διαφόρων καναλιών. Ευρύτερη χρήση του «Blue Heart»: Αν και αναπτύχθηκε από την UNODC, η «Γαλάζια Καρδιά» δημιουργήθηκε για να είναι ένα σύμβολο κατά της εμπορίας ανθρώπων. Άλλοι οργανισμοί του ΟΗΕ, ιδίως μέσω του μηχανισμού συντονισμού, όπως η ICAT και η UN.GIFT, μπορούν να εξετάσουν το ενδεχόμενο να υιοθετήσουν επίσης τη « Γαλάζια Καρδιά» για την ευαισθητοποίηση σχετικά με την εμπορία ανθρώπων. Το UNODC έχει επίσης αναλάβει μια σειρά σημαντικών πρωτοβουλιών ευαισθητοποίησης στο πλαίσιο του UN.GIFT. Συγκεκριμένα, η UN.GIFT παρήγαγε δύο ανακοινώσεις δημόσιας υπηρεσίας για το ευρύ κοινό που προβλήθηκαν σε μεγάλα τηλεοπτικά κανάλια όπως το CNN και το BBC.

Το UNODC διαθέτει επίσης έναν αριθμό πρεσβευτών καλής θέλησης που έχουν αφιερωθεί στην εργασία για την καταπολέμηση της ανθρωποκτονίας, εμπορίας ανθρώπων. Οι πρεσβευτές καλής θέλησης του ΟΗΕ είναι εξέχουσες προσωπικότητες από τον κόσμο της τέχνης, της μουσικής, κινηματογράφου, του αθλητισμού και της λογοτεχνίας που αφιερώνουν εθελοντικά το χρόνο τους για να ευαισθητοποιήσουν τους πολίτες σε καίρια ζητήματα και στις προσπάθειες του ΟΗΕ για την αντιμετώπισή τους. Θα πρέπει να καταβληθούν προσπάθειες για την ανάπτυξη ενός σχεδίου για τη συμμετοχή των Πρεσβευτών Καλής Θελήσεως στις δραστηριότητες του UNODC

για την ευαισθητοποίηση τόσο σε παγκόσμιο όσο και σε περιφερειακό επίπεδο. επίπεδο για την εμπορία ανθρώπων και τη λαθραία διακίνηση μεταναστών (United Nations Office on Drugs and Crime, 2012).

Όσον αφορά τη λαθραία διακίνηση, το UNODC θα επικεντρωθεί στο μέλλον στην ευαισθητοποίηση, την ενημέρωση και τη συμμετοχή των μέσων ενημέρωσης σχετικά με τη λαθραία διακίνηση μεταναστών, ώστε να μειωθεί η διάδοση των παραπλανητικών πληροφοριών σχετικά με το έγκλημα της λαθραίας διακίνησης. Τα βασικά μηνύματα θα αφορούν τους κινδύνους που διατρέχουν οι λαθραίοι μετανάστες, την ανάγκη να επικεντρωθεί η αντίδραση της ποινικής δικαιοσύνης στους λαθρέμπορους και ότι η συνεργασία μεταξύ των χωρών προέλευσης, διέλευσης και προορισμού έχει καθοριστική σημασία για την καταπολέμηση της λαθραίας διακίνησης μεταναστών. Για την αποτελεσματική πρόληψη της εμπορίας ανθρώπων και της παράνομης διακίνησης, είναι επίσης σημαντικό η ευαισθητοποίηση να συνδυάζεται με άλλα μέσα πρόληψης. Ο τομέας πρόληψης των ναρκωτικών και υγείας του UNODC έχει αναλάβει προσπάθειες σε αυτό το θέμα, παρέχοντας υγειονομική περίθαλψη, βιώσιμες ευκαιρίες βιοπορισμού και υπηρεσίες προβολής σε πληθυσμούς που είναι ευάλωτοι στην εμπορία (United Nations Office on Drugs and Crime, 2012).

Το έργο του UNODC για την παροχή τεχνικής βοήθειας και την ανάπτυξη ικανοτήτων διεξάγεται τόσο από το προσωπικό της έδρας όσο και το επιτόπιο προσωπικό μέσω του δικτύου επιτόπιων γραφείων του UNODC που λειτουργούν σε 150 χώρες σε όλο τον κόσμο. Το προσωπικό της έδρας του UNODC παρέχει τεχνογνωσία, πόρους και καθοδήγηση στις επιχειρήσεις πεδίου, προκειμένου να διασφαλιστεί η συνέπεια και ο ποιοτικός έλεγχος στην παροχή των προγραμμάτων. Με τον τρόπο αυτό, το προσωπικό της έδρας του UNODC εντοπίζει την ανάγκη για εργαλεία και προϊόντα και αναπτύσσουν αυτά με τη συμβολή των εμπειρογνομόνων του πεδίου, καθιστώντας τα τελικά προϊόντα διαθέσιμα στο πεδίο επιχειρήσεις και τα κράτη μέλη (United Nations Office on Drugs and Crime, 2012).

Τα περιφερειακά και τα εθνικά προγράμματα καλύπτουν όλα τα είδη εργασίας που εκτελεί το UNODC σε συγκεκριμένη περιοχή ή τη χώρα και, ως εκ τούτου, αντιμετωπίζουν γενικά θέματα όπως το διεθνικό οργανωμένο έγκλημα, η διαφθορά, η τρομοκρατία, η ποινική δικαιοσύνη και η υγεία. Σε πολλά περιφερειακά και εθνικά προγράμματα, μία βασική συνιστώσα των προγραμμάτων αφορά την εμπορία και τη λαθραία διακίνηση ανθρώπων. Με αυτόν τον τρόπο, η UNODC παρέχει ενεργά βοήθεια και ανάπτυξη ικανοτήτων σε σχέση με την εμπορία ανθρώπων ή/και στη λαθραία διακίνηση μεταναστών τόσο σε επίπεδο χώρας όσο και σε περιφερειακό επίπεδο στις περιοχές της Κεντρικής και Νότιας Αμερικής, της Ανατολικής Ευρώπης, της Βόρειας Αφρικής και της Μέσης Ανατολής, της Νότιας Αφρικής, της Δυτικής Αφρικής, της Ανατολικής Αφρικής, της Κεντρικής Ασίας, της Νότιας Ασίας και της Ανατολικής Ασίας και του Ειρηνικού.

Το UNODC έχει ετοιμάσει πρότυπα νόμων τα οποία αναπτύχθηκαν μέσω εκτεταμένων διαβουλεύσεων με εμπειρογνώμονες και διατέθηκαν προκειμένου να διευκολυνθούν οι προσπάθειες των κρατών για την εφαρμογή των πρωτοκόλλων. Επιπλέον, το UNODC αναλαμβάνει νομοθετικές αναθεωρήσεις και παρέχει νομικές συμβουλές και κατάρτιση σε κράτη κατόπιν αιτήματός τους. Το κλειδί στην προσέγγιση της UNODC για την εμπορία ανθρώπων και τη λαθραία διακίνηση μεταναστών έγκειται όπως έχει ήδη αναφερθεί στην παροχή μιας αποτελεσματικής αντίδρασης της ποινικής δικαιοσύνης στα εγκλήματα αυτά. Η εστίαση αυτή είναι ιδιαίτερα σημαντική σήμερα καθώς η πρόοδος που έχει σημειωθεί στη θέσπιση νομοθετικών πλαισίων συχνά δεν αντιστοιχεί στην πράξη με επιτυχείς διώξεις των παραβατών (United Nations Office on Drugs and Crime, 2012).

Η εμπορία ανθρώπων και η λαθραία διακίνηση διαπράττονται γενικά από οργανωμένες εγκληματικές ομάδες διαφορετικού βαθμού κλίμακας και οργάνωσης. Το UNODC έχει βοηθήσει τις χώρες σε όλο τον κόσμο να ανταποκριθούν στις απειλές που θέτουν από το οργανωμένο έγκλημα μέσω της ενίσχυσης της ικανότητάς τους να διεξάγουν αποτελεσματικές έρευνες, να ασκούν δίωξη και να εκδικάζουν τέτοιες υποθέσεις. Η αντιμετώπιση του οργανωμένου εγκλήματος είναι πολύπλοκη και απαιτεί τη συνολική ενίσχυση των διαφόρων φορέων της ποινικής δικαιοσύνης, ενώ παράλληλα επικεντρώνεται σε πιο προηγμένες τεχνικές, όπως η αστυνόμευση βάσει πληροφοριών, οι οικονομικές έρευνες και η χρήση της εγκληματολογίας.

Υπάρχουν πολλά κοινά σημεία σε μια αποτελεσματική αντίδραση της ποινικής δικαιοσύνης στα εγκλήματα εμπορίας ανθρώπων και της παράνομης διακίνησης. Ορισμένα ζητήματα είναι ιδιαίτερα σημαντικά σε αυτά υποθέσεις που πρέπει να αντιμετωπιστούν ειδικά, μεταξύ άλλων ο εντοπισμός, η προστασία, η υποστήριξη και η πρόσβαση στη δικαιοσύνη των θυμάτων εμπορίας ανθρώπων, η βοήθεια προς τους λαθρομετανάστες και η προστασία των μαρτύρων. Λαμβάνοντας υπόψη τα παραπάνω, η προσέγγιση του UNODC για την ενίσχυση των απαντήσεων της ποινικής δικαιοσύνης στο πλαίσιο του κράτους δικαίου και με βάση τα θεμέλια των προτύπων των Ηνωμένων Εθνών και των κανόνων της πρόληψης του εγκλήματος και της ποινικής δικαιοσύνης είναι ιδιαίτερα αποτελεσματική. Ορισμένα από τα καλύτερα αποτελέσματα στη δίωξη της εμπορίας ανθρώπων και της λαθροδιακίνησης έχουν επιτευχθεί όταν η επιβολή του νόμου, συμπεριλαμβανομένου του ελέγχου των συνόρων και η δίωξη, υπηρεσίες μπόρεσαν να συνεργαστούν αποτελεσματικά, τόσο σε τοπικό όσο και σε διασυνοριακό επίπεδο. Το UNODC θα συνεχίσει να υποστηρίζει τις προσπάθειες για τη δημιουργία και την ενίσχυση εξειδικευμένων υπηρεσιών επιβολής του νόμου, δίωξης και δικαστικών δομών και για την προώθηση της διπληρεσιακής συνεργασίας σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο (United Nations Office on Drugs and Crime, 2012).

Το UNODC έχει επίσης δημιουργήσει μια βάση δεδομένων με παραδείγματα υποθέσεων εμπορίας ανθρώπων από όλο τον κόσμο. Σε σχέση με τη λαθραία διακίνηση, είναι ιδιαίτερα σημαντικό η αντίδραση της ποινικής δικαιοσύνης να επικεντρώνεται στους ίδιους τους διακινητές και όχι στους διακινούμενους μετανάστες. Μια βάση δεδομένων για τη νομολογία,

εάν δημιουργηθεί με επαρκή χρηματοδότηση, θα μπορούσε να υποστηρίξει και να προβάλει τις βέλτιστες πρακτικές στη δίωξη και την καταδίκη των λαθρεμπόρων. Μια ολοκληρωμένη προσέγγιση του εγκλήματος πρέπει να αντιμετωπίσει όλα τα βασικά χαρακτηριστικά και τις πρακτικές της λαθραίας διακίνησης μεταναστών, συμπεριλαμβανομένης της λαθραίας διακίνησης μέσω θαλάσσης, της απάτης εγγράφων, η διευκόλυνση της παραμονής των μεταναστών, τα συναφή οικονομικά αδικήματα και τα ζητήματα της επιστροφής των αυτών. Το UNODC παρέχει ιδιαίτερη εμπειρογνωμοσύνη σε θέματα που αφορούν την ασφάλεια των εγγράφων και την ανάπτυξη της ικανότητας εγκληματολογικής εξέτασης εγγράφων.

Το UNODC θα προωθήσει τη συνεργασία μεταξύ αξιωματούχων διαφόρων κρατών κατά τη διεξαγωγή ερευνών και τη δίωξη διευκολύνοντας την αποτελεσματική ανταλλαγή πληροφοριών και την κοινή δράση. Επίσης, θα ενισχύσει τη συνεργασία μεταξύ κρατικών και μη κρατικών φορέων, όπως οι αρχές επιβολής του νόμου, η δικαιοσύνη και οι παρόχους υπηρεσιών για τα θύματα στις χώρες προέλευσης, διέλευσης και προορισμού με στόχο τη βελτίωση διακρατικές παραπομπές και την υποστήριξη των θυμάτων. Παρέχεται ιδιαίτερη στήριξη στις προσπάθειες των κρατών που να εκπληρώσουν τις υποχρεώσεις τους να συνεργαστούν και να λάβουν μέτρα κατά της παράνομης διακίνησης μεταναστών μέσω θαλάσσης. Περαιτέρω, το UNODC θα εργαστεί για την ενίσχυση της διεθνούς συνεργασίας, μεταξύ άλλων στην αμοιβαία νομική συνδρομή, την έκδοση και τη δήμευση προϊόντων εγκλήματος και άλλων περιουσιακών στοιχείων, μεταξύ χωρών τόσο σε περιφερειακή όσο και σε παγκόσμια κλίμακα (United Nations Office on Drugs and Crime, 2012).

Επιπρόσθετα, ένας από τους βασικούς στόχους του Πρωτοκόλλου για την εμπορία ανθρώπων είναι η διασφάλιση της προστασίας των θυμάτων της εμπορίας ανθρώπων. Προκειμένου να προληφθεί και να καταπολεμηθεί η εμπορία ανθρώπων, τα θύματα της εμπορίας ανθρώπων πρέπει πρώτα να αναγνωριστούν με ακρίβεια ως τέτοια. Το UNODC συνεργάζεται με τις εθνικές αρχές, συμπεριλαμβανομένων αστυνομία, τον έλεγχο των συνόρων, τις κοινωνικές υπηρεσίες και τις δικαστικές αρχές, για να ενισχύσουν την ικανότητά τους να αναγνωρίζουν τα θύματα μέσω βέλτιστων τεχνικών συνέντευξης, εγκληματολογικών εξετάσεων κ.λπ. Μόλις αναγνωριστούν, τα θύματα πρέπει να υποστηρίζονται και να προστατεύονται κατά τρόπο ώστε να διασφαλίζεται η πλήρης φυσική και ψυχολογική αποκατάσταση, η οποία συχνά υλοποιείται μέσω παραπομπών σε ΜΚΟ και άλλη υποστήριξη. Τα θύματα εμπορίας ανθρώπων είναι συχνά ευάλωτα στην εξάρτηση από τα ναρκωτικά και το HIV/AIDS και πρέπει να λαμβάνουν υγειονομική περίθαλψη, ψυχολογική βοήθεια, προστασία έκτακτης ανάγκης και βοήθεια στην επανένταξη. Επειδή συχνά απαιτείται η συνεργασία των θυμάτων με τις αρχές για να μπορέσουν να επιτύχουν διώξουν τους διακινητές, τα κράτη πρέπει επίσης να διασφαλίσουν ότι διαθέτουν επαρκή μέτρα επιβολής του νόμου, διοικητικά και μεταναστευτικά μέτρα για τον εντοπισμό και στη συνέχεια την υποστήριξη και την παροχή βοήθειας στα θύματα και μάρτυρες. Το Πρωτόκολλο απαιτεί επίσης να παρέχεται στα θύματα πρόσβαση σε αποζημίωση για τη ζημία που υπέστησαν. Όπως εξηγείται λεπτομερέστερα κατωτέρω, το UNODC είναι επίσης υπεύθυνο

για τη διαχείριση του προγράμματος των Ηνωμένων Εθνών για τα θύματα της εμπορίας ανθρώπων, το οποίο έχει την εντολή να παρέχει ανθρωπιστική, νομική και οικονομική βοήθεια σε θύματα εμπορίας ανθρώπων μέσω του καθιερωμένου διαύλου βοήθειας, όπως κυβερνητικά, διακυβερνητικά και μη κυβερνητικά οργανώσεις (United Nations Office on Drugs and Crime, 2012).

Τα τελευταία δέκα χρόνια έχει σημειωθεί έκρηξη στον αριθμό των ενδιαφερομένων στην κοινότητα για την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων, η οποία περιλαμβάνει τα Ηνωμένα Έθνη, οργανισμούς, περιφερειακούς οργανισμούς, κυβερνήσεις, την κοινωνία των πολιτών, ΜΚΟ, τον ιδιωτικό τομέα και το ευρύ κοινό. Καθένας από αυτούς τους ενδιαφερόμενους φορείς συμβάλλει πολύτιμα στην αντιμετώπιση της εμπορίας ανθρώπων και της λαθραίας διακίνησης μεταναστών: από την ευαισθητοποίηση και την πρόληψη, έως τη φροντίδα των θυμάτων και την παροχή βοήθειας στους διακινούμενους μετανάστες, μέχρι την ενίσχυση των δράσεων κατά των διακινητών και των λαθρεμπόρων. Όσον αφορά ειδικότερα την εμπορία ανθρώπων και τη λαθραία διακίνηση μεταναστών, το UNODC εργάζεται για να εξασφαλίσει τον αποτελεσματικό συντονισμό σε επίπεδο ΟΗΕ, μέσω της ICAT, της UN.GIFT και της Παγκόσμιας Ομάδας Μετανάστευσης (GMG). Η UNODC και η UN.GIFT έχουν επίσης αναπτύξει ευρύτερη συνεργασία και εταιρικές σχέσεις με την ευρύτερη διεθνή κοινότητα, μεταξύ άλλων μέσω της κοινωνίας των πολιτών και του ιδιωτικού τομέα.

1. Η Διπληρεσιακή Ομάδα Συντονισμού κατά της Εμπορίας Ανθρώπων (ICAT): συστάθηκε από την Γενική Συνέλευση το 2007, για την ενίσχυση της συνεργασίας και του συντονισμού και τη διευκόλυνση μιας ολιστικής και ολοκληρωμένη προσέγγιση της διεθνούς κοινότητας στο πρόβλημα της εμπορίας ανθρώπων. Τα μέλη της ICAT αποτελούνται από 16 οργανισμούς των Ηνωμένων Εθνών και το UNODC διαδραματίζει διπλό ρόλο, καθώς ενεργεί τόσο ως μέλος όσο και ως συντονιστής της ICAT. Τα μέλη της ICAT περιλαμβάνει:

- Τμήμα Επιχειρήσεων Διατήρησης της Ειρήνης (DPKO)
- Διεθνής Οργανισμός Πολιτικής Αεροπορίας (ICAO)
- Διεθνής Οργανισμός Εγκληματολογικής Αστυνομίας (ICPO-Interpol)
- Διεθνής Οργάνωση Εργασίας (ILO)
- Διεθνής Οργανισμός Μετανάστευσης (IOM)
- Γραφείο της Ύπατης Αρμοστείας για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα (OHCHR)
- Ταμείο των Ηνωμένων Εθνών για τα παιδιά (UNICEF)
- Πρόγραμμα Ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών (UNDP)
- Εκπαιδευτικός, επιστημονικός και πολιτιστικός οργανισμός των Ηνωμένων Εθνών (UNESCO)

- Φορέας των Ηνωμένων Εθνών για την ισότητα των φύλων και την ενδυνάμωση των γυναικών (UN Women)
- Διαπεριφερειακό Ινστιτούτο Ερευνών για το Έγκλημα και τη Δικαιοσύνη των Ηνωμένων Εθνών (UNICRI)
- Ύπατη Αρμοστεία των Ηνωμένων Εθνών για τους Πρόσφυγες (UNHCR)
- Κοινό πρόγραμμα των Ηνωμένων Εθνών για το HIV/AIDS (UNAIDS)
- Γραφείο των Ηνωμένων Εθνών για τα ναρκωτικά και το έγκλημα (UNODC)
- Ταμείο των Ηνωμένων Εθνών για τον Πληθυσμό (UNFPA)
- Παγκόσμια Τράπεζα (Global bank)

Η ICAT λοιπόν, επιδιώκει να υποστηρίξει τις δραστηριότητες των Ηνωμένων Εθνών για την εξασφάλιση μιας πλήρους και ολοκληρωμένης εφαρμογή όλων των διεθνών πράξεων και προτύπων που αφορούν την πρόληψη και την καταπολέμηση της τρομοκρατίας, καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων, μεταξύ άλλων μέσω της προστασίας των θυμάτων εμπορίας. Για την εξασφάλιση του εν λόγω συντονισμό, η ICAT αξιοποιεί τα συγκριτικά πλεονεκτήματα του καθενός από τους εταίρους της και προωθεί την αποδοτική και αποτελεσματική χρήση των υφιστάμενων πόρων. Η ICAT παρέχει επίσης μια πλατφόρμα για την ανταλλαγή πληροφοριών, εμπειριών και ορθών πρακτικών σχετικά με τις δραστηριότητες καταπολέμησης της εμπορίας ανθρώπων των οργανισμών-εταίρων για την ανταλλαγή με κυβερνήσεις, διεθνείς και περιφερειακούς οργανισμούς, ΜΚΟ και άλλους σχετικούς φορείς.

2. Η Παγκόσμια Πρωτοβουλία των Ηνωμένων Εθνών για την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων(UN.GIFT): Αναγνωρίζοντας την ανάγκη για μια παγκόσμια συντονισμένη προσέγγιση για την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων, τον Μάρτιο του 2007 ξεκίνησε Με τη UNODC υπεύθυνο για την οικονομική διαχείριση και τη γραμματεία της, η UN.GIFT ιδρύθηκε ως πολυ-υπηρεσιακή σύμπραξη που διοικείται από μια διευθύνουσα επιτροπή αποτελούμενη από έξι οργανισμούς:

- Διεθνής Οργάνωση Εργασίας (ILO)
- Διεθνής Οργανισμός Μετανάστευσης (IOM)
- Γραφείο της Ύπατης Αρμοστείας για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα (OHCHR)
- Οργανισμός για την Ασφάλεια και τη Συνεργασία στην Ευρώπη (OSCE)
- Ταμείο των Ηνωμένων Εθνών για τα παιδιά (UNICEF)
- Γραφείο των Ηνωμένων Εθνών για τα ναρκωτικά και το έγκλημα (UNODC)

Η αποστολή του UN.GIFT είναι να κινητοποιήσει κρατικούς και μη κρατικούς φορείς για την εξάλειψη της εμπορίας ανθρώπων. Η UN.GIFT εστιάζει έτσι στον συντονισμό σε δύο επίπεδα: πρώτον, διασφαλίζει την επιχειρησιακό συντονισμό μεταξύ των οργανισμών μελών του και, δεύτερον, μέσω αυτής της διυπηρεσιακής προσέγγισης, διασφαλίζει κι επιδιώκει την ενίσχυση των εταιρικών σχέσεων και του συντονισμού με την ευρύτερη κοινότητα για την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων, συμπεριλαμβανομένης της κοινωνίας των πολιτών και του ιδιωτικού τομέα.

Το UN.GIFT επέτρεψε την ανάπτυξη πραγματικής διυπηρεσιακής συνεργασίας, χωρίς να περιορίζεται από τον ανταγωνισμό για οικονομικούς πόρους. Κατά τα πρώτα χρόνια της λειτουργίας του, υπήρξαν προκλήσεις όσον αφορά τη διασφάλιση αποτελεσματικού συντονισμού μεταξύ των οργανισμών μελών του UN.GIFT, που οφειλόταν εν μέρει στην ένταση μεταξύ του ρόλου του UNODC ως συμμετέχοντος οργανισμού και ως οικοδεσπότη της UN.GIFT. Ο ρόλος της UN.GIFT εξελίχθηκε με την πάροδο του χρόνου και πλέον λειτουργεί με πιο αποτελεσματικό και συμμετοχικό τρόπο.

Η διευθύνουσα επιτροπή καθόρισε τρεις ευρείς τομείς εργασίας για τη UN.GIFT: Πρώτα, τη Διαχείριση γνώσης: Περιορίζει την κατανόηση του προβλήματος και την αποτελεσματικότητα της αντιμετώπισης. Η UN.GIFT θα επιδιώξει να διευκολύνει τη χρήση και τη διάδοση από όλους τους ενδιαφερόμενους φορείς των υφιστάμενων γνώσεων σχετικά με της εμπορίας ανθρώπων, μεταξύ άλλων μέσω του UN.GIFT Knowledge Hub- εντοπισμός των κενών γνώσεων και τις ερευνητικές ανάγκες και θα αξιολογήσει την ποιότητα των διαθέσιμων δεδομένων και πληροφοριών σχετικά με την εμπορία ανθρώπων και να εμπλέξει όλους τους ενδιαφερόμενους φορείς στη συμβολή στη διεύρυνση της βάσης γνώσεων σχετικά με την εμπορίας ανθρώπων.

Έπειτα, ως προς την στρατηγική υποστήριξη και παρεμβάσεις: Προκειμένου να διασφαλιστεί η αποτελεσματικότερη αντιμετώπιση της εμπορίας ανθρώπων, η UN.GIFT θα επιδιώξει να υποστηρίξει τη συνοχή και την εφαρμογή αποτελεσματικών αντιδράσεων κατά της εμπορίας ανθρώπων σε ολόκληρο τον τομέα και σε όλα τα επίπεδα. Αυτό θα επιτευχθεί μέσω της υλοποίησης κοινών προγραμμάτων, τα οποία σχεδιάζονται και υλοποιούνται από τουλάχιστον δύο οργανισμούς-εταίρους, σε χώρες και περιοχές στρατηγικής σημασίας. Το UN.GIFT θα αναπτύξει καινοτόμα και συνεργατικά προγράμματα, όπως πιλοτικά προγράμματα για την αντιμετώπιση τέτοιων ζητήματα ή τομείς κλειδιά.

Τέλος, UN.GIFT θα επιδιώξει να δημιουργήσει μια πλατφόρμα για παγκόσμιο διάλογο με την ευρύτερη κοινότητα που καταπολεμά την εμπορία ανθρώπων. Με τον τρόπο αυτό, η UN.GIFT θα εργαστεί με θύματα και επιζώντες, διακυβερνητικές και μη κυβερνητικές οργανώσεις, οργανώσεις εργαζομένων και εργοδοτών και τον ιδιωτικό τομέα για να διασφαλιστεί ένας πραγματικά ολοκληρωμένη και συντονισμένη προσέγγιση για την εξάλειψη της εμπορίας ανθρώπων. Είναι ιδιαίτερα σημαντικό να αναγνωριστούν οι επιζώντες της εμπορίας ανθρώπων ως εμπειρογνώμονες στον τομέα και να υποστηριχθεί η συμμετοχή τους στον παγκόσμιο

διάλογο μέσω της εμπλοκής τους με ΜΚΟ και άλλα στοιχεία της κοινωνίας των πολιτών. Η διευθύνουσα επιτροπή, προκειμένου να ενισχύσει τη συνεργασία με την ICAT, μπορεί να επιθυμεί να εξετάσει το ενδεχόμενο συμμετοχής στην ομάδα εργασίας της, κατά την αξιολόγηση των αιτημάτων προσχώρησης στην UN.GIFT στην επόμενη φάση των λειτουργιών. Η UNODC θα υποστηρίξει την UN.GIFT στην επόμενη φάση των εργασιών της, ενεργώντας ως αποτελεσματικός οικοδεσπότης της γραμματείας του και ως ενεργός συμμετέχων στις κοινές, διωπηρεσιακές δραστηριότητές του.

3. Η Παγκόσμια Ομάδα Μετανάστευσης (GMG): Τόσο η ICAT όσο και η UN.GIFT επικεντρώνονται στη βελτίωση του διωπηρεσιακού συντονισμού όσον αφορά το πρόβλημα της εμπορίας ανθρώπων. Η GMG, αντίθετα, συγκεντρώνει οργανισμούς του ΟΗΕ για την αντιμετώπιση ζητημάτων που σχετίζονται με τη διεθνή μετανάστευση. Ως μέλος της GMG, το UNODC διασφαλίζει ότι η εμπορία ανθρώπων κατά της προσώπων και η λαθραία διακίνηση μεταναστών λαμβάνονται υπόψη και αντιμετωπίζονται στο πλαίσιο της ευρύτερης συζήτηση για τα ζητήματα μετανάστευσης.

Η Παγκόσμια Ομάδα Μετανάστευσης συστάθηκε από τον Γενικό Γραμματέα των Ηνωμένων Εθνών το 2006 ως ομάδα υψηλού επιπέδου των οργανισμών που εμπλέκονται σε δραστηριότητες σχετικές με τη μετανάστευση. Με την πάροδο του χρόνου, τα μέλη της GMG αυξήθηκε και σήμερα υπάρχουν 16 οργανισμοί μέλη:

- Διεθνής Οργανισμός Εργασίας (ILO)
- Διεθνής Οργανισμός Μετανάστευσης (IOM)
- Γραφείο της Ύπατης Αρμοστείας για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα (OHCHR)
- Ταμείο των Ηνωμένων Εθνών για τα παιδιά (UNICEF)
- Διάσκεψη των Ηνωμένων Εθνών για το Εμπόριο και την Ανάπτυξη (UNCTAD)
- Τμήμα Οικονομικών και Κοινωνικών Υποθέσεων των Ηνωμένων Εθνών (UNDESA)
- Πρόγραμμα Ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών (UNDP)
- Εκπαιδευτικός, επιστημονικός και πολιτιστικός οργανισμός των Ηνωμένων Εθνών (UNESCO)
- Φορέας των Ηνωμένων Εθνών για την ισότητα των φύλων και την ενδυνάμωση των γυναικών (UN Women)
- Ύπατη Αρμοστεία των Ηνωμένων Εθνών για τους Πρόσφυγες (UNHCR)
- Ινστιτούτο Εκπαίδευσης και Έρευνας των Ηνωμένων Εθνών (UNITAR)
- Γραφείο των Ηνωμένων Εθνών για τα Ναρκωτικά και το Έγκλημα (UNODC)

- Ταμείο των Ηνωμένων Εθνών για τον Πληθυσμό (UNFPA)
- Περιφερειακές Επιτροπές των Ηνωμένων Εθνών (ECA, ECE, ECLAC, ESCAP, ESCWA).
- Παγκόσμια Τράπεζα (World Bank)
- Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας (WHO)

Η Παγκόσμια Ομάδα Μετανάστευσης λειτουργεί σε επίπεδο εργασίας και σε επίπεδο επικεφαλής οργανισμών. Επίσης επιδιώκει να βελτιώσει τη συνολική αποτελεσματικότητα της πολιτικής και της επιχειρησιακής αντίδρασης στη διεθνή μετανάστευση από τα Ηνωμένα Έθνη και τη διεθνή κοινότητα κι έχει εκπονήσει έναν μεγάλο αριθμό κοινών δημοσιεύσεων και ερευνών για βασικές θεματικές που αφορούν τη διεθνή μετανάστευση. Συστάθηκε ομάδα εργασίας για το συντονισμό των δραστηριοτήτων των οργανισμών μελών που εργάζονται σε θέματα έρευνας. Τέλος, η Παγκόσμια Ομάδα Μετανάστευσης συνεργάζεται στενά με το Παγκόσμιο Φόρουμ για τη Μετανάστευση και την Ανάπτυξη (GFMD), ένα μέλος με πρωτοβουλία υπό την ηγεσία των κρατών για την αντιμετώπιση των διασυνδέσεων της μετανάστευσης και της ανάπτυξης με πρακτικούς και προσανατολισμένους στη δράση τρόπους. Το Φόρουμ είναι μια άτυπη, μη δεσμευτική, εθελοντική και καθοδηγούμενη από τις κυβερνήσεις διαδικασία που αναγνωρίζει τα όρια μιας αυστηρά εθνικής προσέγγισης σε θέματα μετανάστευσης. Λαμβάνοντας υπόψη τις κοινωνικές επιπτώσεις αυτών των θεμάτων, η κοινωνία των πολιτών συμμετέχει στο GFMD από την ίδρυσή του (United Nations Office on Drugs and Crime, 2012).

2.2.2: Ο Διεθνής Οργανισμός Μετανάστευσης / International Organization of Migration (IOM)

Ο Διεθνής Οργανισμός Μετανάστευσης ιδρύθηκε το 1951 με στόχο τη διαχείριση της μετακίνησης των μεταναστών στην Ευρώπη²⁶. Παρόλα αυτά ήταν από τους πρώτους διεθνείς οργανισμούς που ανέλαβαν ενεργό ρόλο στην εξάλειψη της εμπορίας ανθρώπων (Κυριαζή, 2010). Οι δραστηριότητες του Διεθνή Οργανισμού Μετανάστευσης (IOM) για την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων θεωρούν την σωματεμπορία ως μια εξαναγκαστική και εκμεταλλευτική διαδικασία που αρχίζει με τη στρατολόγηση στον τόπο καταγωγής και συνεχίζεται με την εκμετάλλευση στους τόπους διέλευσης και προορισμού. Παρά το γεγονός ότι γενικά η εμπορία συνεπάγεται τη διέλευση τουλάχιστον ενός διεθνούς συνόρου, μπορεί επίσης να συμβεί και εντός μιας χώρας (IOM, 2015). Προσεγγίζει το φαινόμενο από πολλά διαφορετικά πρίσματα και αναγνωρίζει με τη σειρά του τον ουσιαστικό ρόλο και την ανάγκη υιοθέτησης μίας

²⁶ Στο σημείο αυτό αναφέρεται από την Κυριαζή ότι η αρχική ονομασία ήταν: Provisional Intergovernmental Committee for the Movement of Migrants from Europe και στη συνέχεια το 1980 του δόθηκε η ονομασία Intergovernmental Committee for Migration. Η τελική και η επικρατέστερη ονομασία αποδόθηκε το 1989 με τον όρο International Organization for Migration (Κυριαζή, 2010).

ανθρωποκεντρικής προσέγγισης για την προστασία των θυμάτων και των αναγκών τους. Είναι απαραίτητο να σημειωθεί ότι ο Οργανισμός δεν έχει την δύναμη να επιβάλλει στα μέλη του νομικές υποχρεώσεις ως προς την καταπολέμηση του ζητήματος (Κυριαζή, 2010).

Προκειμένου να δράσει κατά της εμπορίας ανθρώπων στο σημείο αυτής της διαδικασίας, ο IOM υιοθετεί μια πολύπλευρη προσέγγιση για να συμβάλει στην πρόληψη της εμπορίας ανθρώπων, κυρίως στη χώρα προέλευσης, και να βοηθήσει και να προστατεύσει τα θύματα (IOM, 2015):

1. Δραστηριότητες πρόληψης: ο IOM διεξάγει ενημερωτικές εκστρατείες στις χώρες καταγωγής για να ενημερώσει τα πιθανά θύματα για τους κινδύνους της εμπορίας ανθρώπων και της παράτυπης μετανάστευσης. Οι δραστηριότητες ευαισθητοποίησης του IOM απευθύνονται σε σχολεία, ομάδες αστικών και αγροτικών κοινοτήτων και οικογένειες. Στις χώρες προορισμού ο IOM προσπαθεί επίσης να ευαισθητοποιήσει τους δυνητικούς πελάτες των γυναικών που έχουν πέσει θύματα εμπορίας και έχουν εξαναγκαστεί να εργαστούν στις βιομηχανίες του σεξ. Η μεθοδολογία, προσαρμοσμένη σε κάθε ομάδα-στόχο, περιλαμβάνει την αξιοποίηση ποικίλων δραστηριοτήτων επικοινωνίας με τη χρήση διαφόρων μέσων ενημέρωσης. Τα μέσα μαζικής ενημέρωσης εξασφαλίζουν ότι η πληροφόρηση φτάνει γρήγορα σε μεγάλα ακροατήρια, ενώ οι άμεσες επαφές σε επίπεδο βάσης παρέχουν το άτυπο περιβάλλον που απαιτείται για μια πιο εμπειριστατωμένη και ειλικρινή συζήτηση.

2. Ανάπτυξη ικανοτήτων: στον τομέα της ανάπτυξης ικανοτήτων, ο IOM παρέχει τεχνική βοήθεια για τη σύνταξη νέας νομοθεσίας για την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων. Βοηθά στην αναθεώρηση και αναβάθμιση των εθνικών πολιτικών, των νομικών πλαισίων και των δομών διαχείρισης της μετανάστευσης που απαιτούνται για την εισαγωγή ή την ενίσχυση των συστημάτων καταπολέμησης της εμπορίας ανθρώπων. Ο IOM διεξάγει επίσης δραστηριότητες κατάρτισης για κυβερνητικούς αξιωματούχους και ΜΚΟ για να εξηγήσει πώς λειτουργεί η εμπορία ανθρώπων και να διαδώσει πληροφορίες σχετικά με τις βέλτιστες πρακτικές για την πρόληψη και την καταπολέμησή της και την παροχή βοήθειας στα θύματα. Καθώς οι συνριοφύλακες και οι αστυνομικές δυνάμεις είναι κρίσιμοι παράγοντες για τη διάσπαση του κύκλου της εμπορίας ανθρώπων, ο IOM διοργανώνει κατάρτιση για την αύξηση των γνώσεων τους όσον αφορά την αναγνώριση των διακινητών και των θυμάτων και τη μεταχείριση των τελευταίων σύμφωνα με τα δικαιώματά τους και τις ανάγκες τους.

3. Επιβολή του νόμου: εργάζεται για τη δημιουργία μιας λειτουργίας συντονισμού της επιβολής του νόμου. Για τον σκοπό αυτό, ο οργανισμός δημιουργεί έναν κατάλογο επαφών πολλαπλών υπηρεσιών ανά χώρα, ο οποίος θα βελτιώσει την ικανότητά του να συντονίζει τις δράσεις καταπολέμησης της εμπορίας ανθρώπων σε όλο τον κόσμο. Αποτελεί επίσης ένα εργαλείο για την ταχεία συλλογή, αξιολόγηση και ανταλλαγή πληροφοριών σε διυπηρεσιακή βάση. Επιπλέον, ο IOM παρέχει πρακτική εκπαίδευση σε εθνικούς και διεθνείς φορείς επιβολής του νόμου σχετικά με τον τρόπο εντοπισμού και αναχαίτισης των διακινητών και τον τρόπο συλλογής και

ανάλυσης πληροφοριών. Ταυτόχρονα παρέχει υποστήριξη από εμπειρογνώμονες σε βασικούς τομείς άλλων υπηρεσιών που ασχολούνται με τα θύματα αυτού του είδους εγκλήματος

4. Έρευνα και συλλογή δεδομένων: Ο Διεθνής Οργανισμός Μετανάστευσης υποστηρίζει τον διεθνή διάλογο για την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων και από το 1994 έχει διοργανώσει σειρά παγκόσμιων και περιφερειακών σεμιναρίων, εργαστηρίων και συνεδρίων για το θέμα αυτό. Τα φόρουμ αυτά παρέχουν στις κυβερνήσεις, τις Μη Κερδοσκοπικές Οργανώσεις και τους διεθνείς οργανισμούς την ευκαιρία να ανταλλάξουν τις απόψεις τους, να ενισχύσουν τη συνεργασία τους και να αναπτύξουν έργα και σχέδια δράσης για την αντιμετώπιση του προβλήματος της εμπορίας ανθρώπων. Όλες οι δραστηριότητες καταπολέμησης της εμπορίας ανθρώπων πρέπει να υποστηρίζονται από στέρεες και ρεαλιστικές πληροφορίες. Ο IOM διεξάγει έρευνες σχετικά με τα χαρακτηριστικά και τους μηχανισμούς της εμπορίας ανθρώπων σε διάφορες χώρες, προκειμένου να προσαρμόζει κατάλληλα τις απαντήσεις του. Πρόσφατα, αναπτύχθηκε το Σύστημα Πληροφοριών του Διεθνή Οργανισμού Μετανάστευσης για την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων με σκοπό τη διευκόλυνση της διαχείρισης των δραστηριοτήτων βοήθειας, εθελοντικής επιστροφής και επανένταξης των θυμάτων εμπορίας ανθρώπων, καθώς και την ενίσχυση της ερευνητικής ικανότητας και της κατανόησης των αιτιών, των διαδικασιών, των τάσεων και των συνεπειών της εμπορίας ανθρώπων (IOM, 2015).

Επιπλέον, για να βοηθήσει και να προστατεύσει τα θύματα, ο IOM συνεργάζεται με ΜΚΟ, άλλους διεθνείς οργανισμούς και κυβερνητικούς φορείς για την παροχή νομικών και ιατρικών συμβουλών και άλλων υπηρεσιών πρόνοιας. Για τα θύματα οργανώνονται ασφαλή καταφύγια και καταλύματα και προσφέρεται επίσης βοήθεια για την εθελοντική επιστροφή και επανένταξη ως ανθρώπινη και ασφαλής εναλλακτική λύση στην απέλαση. Η βοήθεια επανένταξης μπορεί να κυμαίνεται από ένα μέτριο επίδομα έως την παραπομπή και τη συμβουλευτική σε εξειδικευμένα καταφύγια ή την υποστήριξη μικροεπιχειρήσεων μετά την επιστροφή. Οι επαναπατριζόμενοι παρακολουθούνται με σκοπό τη βελτίωση των υπηρεσιών μέσω περαιτέρω έρευνας, συνηγορίας, ενημέρωσης και αξιολόγησης. Κατά την άσκηση των δραστηριοτήτων του για την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων, ο IOM λαμβάνει υπόψη του τις ακόλουθες βασικές εκτιμήσεις:

1. **Ανθρώπινα δικαιώματα:** Ο IOM δεσμεύεται να εργαστεί για τον ουσιαστικό σεβασμό της ανθρώπινης αξιοπρέπειας και της ευημερίας των μεταναστών. Η δέσμευση αυτή αντικατοπτρίζεται στις δραστηριότητες, τα έργα και τα προγράμματά του. Συχνά, η διασφάλιση των δικαιωμάτων των μεταναστών θα προκύπτει ως συνέπεια της παρεχόμενης βοήθειας. Άλλες φορές ο IOM προωθεί ενεργά τα δικαιώματα των μεταναστών μέσω, για παράδειγμα, ενημερωτικών εκστρατειών. Η αξιοπρέπεια και ο αυτοσεβασμός των μεταναστών αποτελούν θεμελιώδεις έννοιες σε όλες τις δραστηριότητες του IOM.

2. **Φύλο:** Οι δραστηριότητες του IOM για την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων συνδέονται στενά με την πολιτική φύλου του οργανισμού, προωθώντας την εξέταση της οπτικής

του φύλου στα προγράμματα του IOM. Η εμπορία ανθρώπων στηρίζεται σε μεγάλο βαθμό σε ορισμένα στοιχεία όπως: η ευαλωτότητα των θυμάτων, ο εξαναγκασμός, η καταχρηστική εκμετάλλευση και η σεξουαλική βία. Σε πολλά μέρη του κόσμου οι γυναίκες και τα κορίτσια βρίσκονται στον πάτο της οικονομικής κλίμακας και σε υποδεέστερες υποσχέσεις οικονομικών ευκαιριών και κινούνται ευάλωτα στο να πέσουν θύματα των διακινητών. Ταυτόχρονα, με τη θηλυκοποίηση της μετανάστευσης, ο αριθμός των μεταναστριών που ταξιδεύουν μόνες τους αυξάνεται, θέτοντας περισσότερες γυναίκες σε κίνδυνο εκμετάλλευσης. Σήμερα είναι εκατομμύρια γυναίκες και κορίτσια που βρίσκονται σε συνθήκες σε ξένες χώρες, αγνοώντας τα δικαιώματά τους και τα μέσα για να λάβουν βοήθεια.

3. **Υγεία:** Ο IOM επιδιώκει να προωθήσει την καλύτερη κατανόηση των προβλημάτων υγείας των θυμάτων εμπορίας ανθρώπων και υποστηρίζει τις συντονισμένες προσπάθειες των κρατών-μελών του, των οργανώσεων-εταίρων και των ενδιαφερόμενων κοινοτήτων για την ενσωμάτωση της διάστασης της υγείας σε όλες τις παρεμβάσεις καταπολέμησης της εμπορίας ανθρώπων. Τα στοιχεία που έχει συγκεντρώσει ο IOM δείχνουν ότι τα θύματα εμπορίας ανθρώπων είναι ιδιαίτερα ευάλωτα σε διάφορους κινδύνους για την υγεία τους, με αρνητικές συνέπειες για την άμεση οικογένεια ή την κοινότητά τους. Αυτοί οι κίνδυνοι για την υγεία περιλαμβάνουν ασθένειες όπως ο ιός HIV και πλήθος σεξουαλικά μεταδιδόμενων ασθενειών. Μια βασική πτυχή της συνηγορίας και της παροχής υπηρεσιών του IOM είναι η αντιμετώπιση όλου του φάσματος των προκλήσεων για την υγεία των θυμάτων πριν, κατά τη διάρκεια και μετά την εμπειρία της εμπορίας ανθρώπων.

Η πολυπλοκότητα του προβλήματος της εμπορίας ανθρώπων και η τεράστια γεωγραφική έκταση που εμπλέκεται απαιτούν σχετικές προσπάθειες από τους αρμόδιους φορείς σε τοπικό, εθνικό, περιφερειακό και διεθνές επίπεδο. Καθώς όλο και περισσότερες κυβερνήσεις ανταποκρίνονται στο κάλεσμα να αναλάβουν δράση κατά της εμπορίας ανθρώπων, έχει αναπτυχθεί μια δυναμική για τη βελτίωση της συλλογής και ανάλυσης δεδομένων, ώστε να μάθουμε περισσότερα για την εμπορία ανθρώπων. Με τη σειρά του, καθώς περισσότερες κυβερνήσεις αναφέρουν ή επιδιώκουν να αναφέρουν την εμπορία ανθρώπων, είναι φυσικό να τυποποιούνται οι προσπάθειες συλλογής δεδομένων (IOM, 2015).

Για τον σκοπό αυτό, ο IOM, σε συνεργασία με το UNODC, έχει αναπτύξει ένα κοινό διεθνές πρότυπο ταξινόμησης, το *International Classification Standard for Administrative Data on Trafficking in Persons* (ICS-TIP), που έχει ως στόχο να διευκολύνει την παραγωγή και τη διάδοση διοικητικών δεδομένων υψηλής ποιότητας που αφορούν διάφορες πτυχές του εγκλήματος της εμπορίας ανθρώπων. Το ICS-TIP προσδιορίζει τα χαρακτηριστικά των ατόμων, των γεγονότων και των οργανώσεων που εμπλέκονται σε μια υπόθεση εμπορίας ανθρώπων, με σκοπό την παραγωγή συγκεντρωτικών ακατέργαστων δεδομένων για μια σειρά από κυβερνητικές χρήσεις και για την ανταλλαγή και την υποβολή εκθέσεων σε εθνικό, περιφερειακό και διεθνές επίπεδο (International Organization for Migration (IOM) and United Nations Office on Drug and Crime (UNODC), 2023).

Το ICS-TIP και το εγχειρίδιο καθοδήγησης που εκδόθηκε παράλληλα κι ονομάζεται “*Making Each Case Count: Leveraging administrative data on Trafficking In Persons*” είναι το αποτέλεσμα μιας κοινής πρωτοβουλίας του IOM και της UNODC, για την υποστήριξη των προσπαθειών των κυβερνήσεων και άλλων ενδιαφερόμενων μερών στη συλλογή, διαχείριση και χρήση υψηλής ποιότητας, συγκρίσιμα πρωτογενή δεδομένα για την ανάπτυξη της βάσης δεδομένων σχετικά με την εμπορία ανθρώπων. Και τα δύο έγγραφα βασίζονται και ενημερώθηκαν από μια ευρεία επισκόπηση των υφιστάμενων εγγράφων, εκθέσεων και ακαδημαϊκών άρθρων, συμπεριλαμβανομένων των πόρων του IOM και του UNODC που αναπτύχθηκαν για τις αντίστοιχες επιχειρήσεις τους, τα κράτη μέλη και άλλα ενδιαφερόμενα μέρη. Αυτό το περιλαμβάνει πρόσφατες βέλτιστες πρακτικές εθνικής και περιφερειακής συλλογής και διαχείρισης δεδομένων. Η ανάπτυξη του παρόντος εγχειριδίου βασίστηκε επίσης σε άμεσες διαβουλεύσεις με κυβερνήσεις και με εμπειρογνώμονες σε δεδομένα και την έρευνα. Το εγχειρίδιο καθοδήγησης δεν προτείνει καμία καθολική, τυποποιημένη μέθοδο οργάνωσης και την ιεράρχηση της παραγωγής διοικητικών δεδομένων, απλώς και μόνο επειδή δεν υπάρχει μια ενιαία προσέγγιση για την οργάνωση και τη θεσμοθέτηση των αντιδράσεων κατά της εμπορίας ανθρώπων ή για τον χειρισμό των διοικητικών δεδομένων που παράγονται από οργανώσεις που διαδραματίζουν διαφορετικούς ρόλους σε διαφορετικά επίπεδα. Αντίθετα, παρέχει καθοδήγηση για την πλοήγηση σε αυτό το πολύπλοκο περιβάλλον και την υποστήριξη ενός συνεργατικού, διωπηρεσιακού οικοσυστήματος σε εθνικό επίπεδο που επιτρέπει τα διοικητικά δεδομένα να αξιοποιούνται με ηθικό, ασφαλή και προστατευμένο τρόπο για την ενημέρωση της δράσης κατά της εμπορίας ανθρώπων. Τέλος, προορίζεται για ποικίλα περιβάλλοντα με διαφορετικά επίπεδα πόρων και ικανοτήτων. Όπου το κείμενο απαιτεί τεχνική γλώσσα για την περιγραφή των διαδικασιών δεδομένων, το εγχειρίδιο παρέχει παραδείγματα και λεπτομερείς ορισμούς των εννοιών, ώστε να είναι προσιτό σε χρήστες με περιορισμένο τεχνικό υπόβαθρο (IOM, 2015).

Τέλος, η έρευνα του Διεθνούς Οργανισμού Μετανάστευσης σχετικά με την εμπορία ανθρώπων «*Δεδομένα και έρευνα για την εμπορία ανθρώπων*» από τους Laczko και Gozdziaκ το 2005²⁷, ανέδειξε ορισμένα από τα κενά και τις αδυναμίες που δυσχεραίνουν τον Οργανισμό στο κομμάτι της έρευνας και συλλογής στοιχείων και κατ’ επέκταση στην εύρεση πολιτικών για την καταπολέμηση της σωματεμπορίας. Σε αυτές τις αδυναμίες²⁸ περιλαμβάνονται ακόμα: 1) η υπερβολική έμφαση στην εμπορία γυναικών για σεξουαλική εκμετάλλευση, 2) οι πολύ λίγες μελέτες που εστιάζουν στην εμπορία για εργασιακή εκμετάλλευση, 3) η έλλειψη έρευνας για την εμπορία αγοριών και ανδρών, 4) η έλλειψη εμπειρικών ερευνών, ιδίως μελετών που παρουσιάζουν τις απόψεις των θυμάτων, 5) οι πάρα πολλές μελέτες με σύντομο χρονικό πλαίσιο, χαμηλό προϋπολογισμό και στενή εστίαση για να καλύψουν τις ανάγκες των επιχειρησιακών

²⁷ “Data and Research on Human Trafficking: A Global Survey” (Laczko and Gozdziaκ 2005), (IOM, Human Trafficking: New Directions for Research).

²⁸ United Nations International Organization of Migration, Human Trafficking: New Directions for Research, (σελ.5) https://www.iom.int/sites/g/files/tmzbd1486/files/2018-07/human_trafficking_new_directions_for_research.pdf

προγραμμάτων, 6) τα μικρά και μη αντιπροσωπευτικά δείγματα, 7) οι πολύ λίγες αξιολογήσεις των πολιτικών απαντήσεων/προγραμμάτων καταπολέμησης της εμπορίας ανθρώπων, 8) η έλλειψη εξωτερικών αξιολογήσεων της διαδικασίας και των αποτελεσμάτων των προγραμμάτων βοήθειας, 9) η έλλειψη διεπιστημονικών μελετών, 10) η έλλειψη ερευνητικής ικανότητας στις αναπτυσσόμενες χώρες και 11) τα διασκορπισμένα ερευνητικά πορίσματα, που δεν είναι εύκολα προσβάσιμα στους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής (IOM, Human Trafficking: New Directions for Research). Όπως έχει αναφερθεί και παραπάνω αλλά κάνει πιο αισθητή ο Διεθνής Οργανισμός Μετανάστευσης την ανάγκη διαχωρισμού των όρων μεταξύ του εγκλήματος της εμπορίας και διακίνησης ανθρώπων με συναφή εγκλήματα (όπως οι μορφές παράτυπης μετανάστευσης ή εκμετάλλευσης μεταναστών) παρά το διαχωρισμό που συναντάται στο Πρωτόκολλο του Παλέρμο, επειδή εξακολουθούν να συγχέονται τα εγκλήματα αυτά, παρεμποδίζουν την συλλογή δεδομένων (IOM, United Nations International Organisation of Migration World Migration Report, 2024).

Τέλος, το 2023, ο Διεθνής Οργανισμός Μετανάστευσης ξεκίνησε την εφαρμογή του νέου Στρατηγικού του Οράματος (Strategic Vision), το οποίο, σύμφωνα με το «Ατζέντα του 2030 για τη βιώσιμη ανάπτυξη και το Παγκόσμιο Σύμφωνο για την ασφαλή, ομαλή και κανονική μετανάστευση»²⁹, επιβεβαιώνει τη δέσμευση του Οργανισμού να ενισχύσει την ανθεκτικότητα των μεταναστών και να τους προστατεύσει από κάθε μορφή κακοποίησης και εκμετάλλευσης (IOM, THE IOM COUNTER-TRAFFICKING THEORY OF CHANGE, 2023). Ταυτόχρονα, η κρίση COVID-19 και η επακόλουθη οικονομική ύφεση έχουν δημιουργήσει νέες απειλές για το άτομο ενώ ευνοούν την εμπορία ανθρώπων. Συνεπώς, θορυβήθηκε η διεθνής κοινότητα και οδήγησε τον Οργανισμό να επανεξετάσει την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων και να προσαρμόσει τις αντιδράσεις και τους τρόπους λειτουργίας του. Παρά τις καταστροφικές συγκρούσεις σε πολλά μέρη του κόσμου τα τελευταία δύο χρόνια, όπως στο Αφγανιστάν, την Αιθιοπία, το Σουδάν, τη Συριακή Αραβική Δημοκρατία την Υεμένη και λόγω της επίθεσης της Χαμάς ή τον πόλεμο στην Ουκρανία, εκατομμύρια άνθρωποι έχουν εκτοπιστεί λόγω συγκρούσεων, από τη Συριακή Αραβική Δημοκρατία, την Υεμένη, την Κεντρική Αφρικανική Δημοκρατία, τη Λαϊκή Δημοκρατία του Κονγκό, το Σουδάν, την Αιθιοπία και τη Μιανμάρ. Υπήρξαν επίσης μεγάλης κλίμακας εκτοπίσεις που προκλήθηκαν από κλιματικές και καιρικές καταστροφές σε πολλά μέρη του κόσμου το 2022 και 2023, μεταξύ άλλων στο Πακιστάν, τις Φιλιππίνες, την Κίνα, την Ινδία, το Μπαγκλαντές, τη Βραζιλία και την Κολομβία³⁰. Ήταν, επομένως, το κατάλληλο χρονικό περιθώριο ώστε να αναθεωρήσει τα επιτεύγματα του ο ΔΟΜ, να κάνει έναν απολογισμό των παρεμβάσεων του και να καθορίσει νέους στόχους που θα επιτευχθούν μέσω της επανεξέτασης των μεταναστευτικών πολιτικών ώστε να προστατέψει τόσο

²⁹ The 2030 Agenda for Sustainable Development and the Global Compact for Safe, Orderly and Regular Migration

³⁰ International Organization of Migration, 2024, United Nations International Organisation of Migration World Migration Report, σελίδα 1-4.

τους πρόσφυγες όσο και τους μετανάστες από οργανώσεις διακινητών (IOM, THE IOM COUNTER-TRAFFICKING THEORY OF CHANGE, 2023).

Η Ατζέντα για το 2030, εντοπίζει οκτώ μοντέλα παρέμβασης τα οποία, αθροιστικά, έχουν τη μεγαλύτερη δυναμική να δημιουργήσουν την αλλαγή που επιδιώκει ο ΔΟΜ στην καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων. Τα μοντέλα αυτά είναι τα εξής: 1. παροχή υπηρεσιών διαχείρισης περιπτώσεων, 2. ανάπτυξη ικανοτήτων για την παροχή υπηρεσιών και την προστασία, 3. ενίσχυση του συστήματος παραπομπής, 4. ενίσχυση των αντιδράσεων του ιδιωτικού τομέα, 5. προώθηση της ηθικής πρόσληψης, 6. ανάπτυξη των ικανοτήτων των συστημάτων δικαιοσύνης, 7. τεχνική βοήθεια για την ανάπτυξη νομοθεσίας και πολιτικής- και 8. έρευνα, συλλογή και διαχείριση δεδομένων. Για κάθε ένα από τα μοντέλα, το έγγραφο χαρτογραφεί τι επιδιώκει ο Διεθνής Οργανισμός Μετανάστευσης να επιτύχει και πώς, περιγράφοντας τη διαδικασία από την προσδιορισμό του προβλήματος μέχρι τις περιγραφές των αποτελεσμάτων και του επιθυμητού αντικτύπου. Συνεργασία με τοπικούς εταίρους, το προσωπικό του ΔΟΜ μπορεί να βασιστεί σε αυτά ως πηγή για να σχεδιάσει, να σχεδιάσει και να υλοποιήσει έργα στο συγκεκριμένο πλαίσιο. Το έγγραφο παρέχει επίσης καθοδήγηση, συμπεριλαμβανομένων βασικών επιλογών μέτρησης, για την ενίσχυση της αξιολόγησης, την αναπαραγωγή και την προσαρμογή των έργων του IOM για την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων (IOM, THE IOM COUNTER-TRAFFICKING THEORY OF CHANGE, 2023).

2.2.3: Το Γραφείο των Ηνωμένων Εθνών για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα/ United Nations Office of the High Commissioner for Human Rights (OHCHR)

Το Γραφείο των Ηνωμένων Εθνών για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα υπάρχει από το 2000. Εστιάζει σε μία ανθρωποκεντρική προσέγγιση του ζητήματος με κύρια έμφαση στην προστασία των δικαιωμάτων του ατόμου που καθιστά ιδιαίτερη τη δραστηριότητά του σε σχέση με άλλους φορείς. Τοποθετεί την εμπορία ανθρώπων στο παγκόσμιο πλαίσιο της μετακίνησης και της μετανάστευσης που πραγματοποιείται όλο και περισσότερο ως αποτέλεσμα της οικονομικής παγκοσμιοποίησης, των ένοπλων συγκρούσεων, της κατάρρευσης της αναδιαμόρφωσης των κρατών ή του μετασχηματισμού των πολιτικών συνόρων. Η στρατηγική εστιάζει στους μετανάστες που βρίσκονται σε ευάλωτη κατάσταση και είναι πιο πιθανό να πέσουν θύματα εργοδοτών ή διακινητών (Office of the High Commissioner for Human Rights, 2023)

Αναγνωρίζει επίσης ότι οι περιοριστικές και αποκλειστικές πολιτικές μετανάστευσης και ασύλου ωθούν τους μετανάστες σε εναλλακτικές μεθόδους μετανάστευσης, συμπεριλαμβανομένης της εμπορίας ανθρώπων με σοβαρές επιπτώσεις στα ανθρώπινα δικαιώματά τους. Συμμετέχει στην ανάλυση των επιπτώσεων των μεταναστευτικών νόμων, πολιτικών και προγραμμάτων στα δικαιώματα των μεταναστών, βοηθώντας τις κυβερνήσεις και άλλους εθνικούς φορείς να ενισχύσουν την ικανότητά τους να παρακολουθούν, να διερευνούν και να παρέχουν κατάρτιση σε υπαλλήλους μετανάστευσης, αστυνομικούς, δικαστές, σύμφωνα με τις προτεραιότητες και τις στρατηγικές, συμμετέχει στην ανάλυση των επιπτώσεων των μεταναστευτικών νόμων,

πολιτικών και προγραμμάτων στα δικαιώματα των μεταναστών, βοηθώντας τις κυβερνήσεις και άλλους εθνικούς φορείς να ενισχύσουν την ικανότητά τους να παρακολουθούν, να διερευνούν και να παρέχουν κατάρτιση σε υπαλλήλους μετανάστευσης, αστυνομικούς, δικαστές. Συμμετέχει στην ανάλυση του αντίκτυπου των μεταναστευτικών νόμων, πολιτικών και προγραμμάτων στα δικαιώματα των μεταναστών, βοηθώντας τις κυβερνήσεις και άλλους εθνικούς φορείς να ενισχύσουν την ικανότητά τους να παρακολουθούν, να διερευνούν και να παρέχουν κατάρτιση σε υπαλλήλους μετανάστευσης, αστυνομικούς, δικαστές, δικηγόρους για την ταυτότητα των μεταναστών (Office of the High Commissioner for Human Rights, 2023).

Επικεντρώνεται στην εξάλειψη της σωματεμπορίας και οργανώνει τη δράση του γύρω από τρεις πυλώνες³¹:

- i. **Ανάπτυξη Ικανοτήτων**: Το Γραφείο των Ηνωμένων Εθνών για τα ανθρώπινα δικαιώματα στοχεύει στην ενίσχυση και διασφάλιση των νόμων των κρατών-μελών με τα διεθνή πρότυπα για τα ανθρώπινα δικαιώματα. Την τελευταία δεκαετία όπως αναφέρεται σημειώθηκαν δράσεις στην Κεντρική Ευρώπη, στη Βόρεια Αφρική και στη Μέση Ανατολή. Παράλληλα, μέσω εκπαιδύσεων και εργαστηρίων εστιάζουν στην ευαισθητοποίηση κι ενημέρωση των Αρχών του κράτους, των συνοροφυλάκων, των αξιωματικών χωροφυλακής κλπ για τον τρόπο εντοπισμών των θυμάτων πχ μέσα από τα μεταναστευτικά ρεύματα και για την ορθή παροχή βοήθειας και προστασίας. Πρόσφατα το συνεργάστηκε με το Διεθνή Οργανισμό Πολιτικής Αεροπορίας (ICAO) με κύριο μέλημα την ενημέρωση των εθνικών αεροποριών και την κοινή δράση εύρεσης θυμάτων σωματεμπορίας στο χώρο των αεροδρομίων αλλά και τη συχνή δραστηριότητα τυχόν διακινητών ώστε να εντοπιστεί η κίνηση του κυκλώματος. Η συνεργασία με τις δικαστικές αρχές αποτελεί απαραίτητο βήμα για την αντιμετώπιση της σωματεμπορίας για τιμωρία των διακινητών και για τη διασφάλιση των θυμάτων ενώ η συνεργασία είναι καθοριστική σε περιοχές που καταπατώνται τα ανθρώπινα δικαιώματα όπως σε εμπόλεμες ζώνες πχ Ουκρανία, σε χώρες με υψηλά επίπεδα φτώχειας πχ Φιλιππίνες, Κολομβία αλλά και σε χώρες με έντονες θρησκευτικές πεποιθήσεις ή με αυταρχικό καθεστώς όπως Κατάρ, Λίβανος, Σαουδική Αραβία, Τυνησία κλπ.
- ii. **Έρευνα και παραγωγή**: Όπως έχει αναφερθεί στη συγκεκριμένη εργασία, έχουν παρατηρηθεί πολλές «γκρίζες ζώνες» όσον αφορά τη νομοθεσία σε κρατικό, ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο ως προς την πρόληψη αλλά ιδιαίτερα ως προς την ποινή φυλάκισης των υπαιτίων και στις κατηγορίες εγκλημάτων όπου για παράδειγμα σε κάποιες χώρες η αφαίρεση και πώληση οργάνων δεν εντάσσεται στην κατηγορία της σωματεμπορίας .

³¹Office of the High Commissioner for Human Rights:<https://www.ohchr.org/en/trafficking-in-persons/what-we-do-end-humantrafficking#:text=We%20help%20build%20the%20capacity,the%20area%20of%20human%20trafficking>.

Συνεπώς, το Γραφείο του ΟΗΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα ερευνά και μέσω προηγούμενων μελετών και υποθέσεων παράγει γνώση για αυτά τα σκοτεινά σημεία. Ενδεικτικά, αξίζει να τονιστεί ότι το Γραφείο των Ηνωμένων Εθνών για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα σε συνεργασία με το Γραφείο για τα Ναρκωτικά και το Έγκλημα αναπτύσσει νέες νομοθεσίες για να ενισχύσει το ποινικό δίκαιο και να προστατέψει το άτομο και τα δικαιώματά του ως προς την υγεία του και την κοινωνική του ασφάλεια.

- iii. **Ως προς τις Συμπράξεις:** **1.** Η σημασία των συνεργασιών ήταν ιδιαίτερα επικοινωνιακή για την καταπολέμηση της σωματεμπορίας και έμφαση δόθηκε στη συνεργασία μεταξύ του Γραφείου του ΟΗΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα και της Διηρησιακής Ομάδας Συντονισμού κατά της Εμπορίας Προσώπων, γνωστότερη ευρέως με το ακρωνύμιο ICAT. Το Σεπτέμβριο του 2017 ηγήθηκαν στο σχεδιασμό μίας παγκόσμιας δράσης βάση της οποίας προέκυψαν οι πρώτοι δείκτες που αφορούσαν τη μέθοδο στρατολόγησης των ατόμων και τον τρόπο προσέγγισης παραπλάνησης νεαρών ατόμων αλλά και παιδιών, τις περιοχές με υψηλό δείκτη επικινδυνότητας πχ οι εμπόλεμες ζώνες (προέκυψε μετά το ψήφισμα του Συμβουλίου Ασφαλείας για τα παιδιά και τις ένοπλες συγκρούσεις, SCR 2388) και μία πρώτη προσπάθεια εντοπισμού των πορειών δράσης των κυκλωμάτων σε κρατικό και διεθνές επίπεδο. **2.** Επιπρόσθετα, η Συμμαχία 8.7 (Alliance 8.7)³² : δρά με σκοπό να τερματίσει τη διακίνηση και την εμπορία ενώ ως πρωταρχικό στόχο έχει την εξάλειψη κάθε μορφής παιδικής διακίνησης πχ σεξουαλική και χειρωνακτική εργασία, στρατολόγηση σε εμπόλεμες ζώνες, απαγόρευση γάμων. **3.** Η Συμμαχία κατά της Εμπορίας (Alliance Against Human Trafficking): συνεργασία μη κυβερνητικών οργανώσεων και διεθνών φορέων για την εξάλειψη του φαινομένου και την προώθηση δράσεων για την υπεράσπιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων του ατόμου.

Όπως τονίζει το OHCHR, «οι δεσμοί μεταξύ των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και της καταπολέμησης της παράνομης διακίνησης είναι καλά εδραιωμένοι. Από τις απαρχές του φαινομένου, το δίκαιο των ανθρωπίνων δικαιωμάτων έχει διακηρύξει απερίφραστα τη θεμελιώδη ανηθικότητα και την παρανομία του να οικειοποιείται κάποιος τη νομική προσωπικότητα ή εργασία ενός τρίτου προσώπου. Το δίκαιο των ανθρωπίνων δικαιωμάτων έχει απαγορεύσει τις διακρίσεις με βάση το φύλο και τη φυλή. Έχει καταδικάσει κι απαγορεύσει την

³² Η Συμμαχία 8.7 (Alliance 8.7) είναι μια παγκόσμια στρατηγική σύμπραξη που δεσμεύεται για την επίτευξη του στόχου 8.7 (target 8.7), δηλαδή για τη βιώσιμη ανάπτυξη, η οποία καλεί τον κόσμο να λάβει άμεσα και αποτελεσματικά μέτρα για την εξάλειψη της καταναγκαστικής εργασίας, τον τερματισμό της σύγχρονης δουλείας και της εμπορίας ανθρώπων και τη διασφάλιση της απαγόρευσης και της εξάλειψης των χειρότερων μορφών παιδικής εργασίας στον κόσμο, συμπεριλαμβανομένης της στρατολόγησης και της χρήσης παιδιών-στρατιωτών, και μέχρι το 2025 σκοπεύει τον τερματισμό της παιδικής εργασίας σε όλες τις μορφές της. μέσω της ευθυγράμμισης των παγκόσμιων, περιφερειακών και εθνικών προσπαθειών και εστιάζοντας στην επιτάχυνση των χρονοδιαγραμμάτων, την ανταλλαγή γνώσεων, την προώθηση της πληροφόρησης και την αξιοποίηση των πόρων. (Mills, 2023)

αυθαίρετη κράτηση, την καταναγκαστική εργασία, τη δουλειά λόγω χρέους και τη σεξουαλική εκμετάλλευση παιδιών και γυναικών. Τέλος, έχει υπερασπιστεί την ελευθερία της μετακίνησης και το δικαίωμα να φεύγει και να επιστρέφει κανείς από τη χώρα του» (Office of the High Commissioner for Human Rights, 2023).

Παραθέτει και κάποια παραδείγματα ως προς τον τρόπο που τα μέτρα κατά της σωματεμπορίας των εκάστοτε νομοθεσιών μπορούν να επηρεάσουν αρνητικά τα ήδη καθιερωμένα δικαιώματα³³ (UN Office of the High Commissioner for Human Rights, 2014)

- Κράτηση των θυμάτων εμπορίας ανθρώπων σε εγκαταστάσεις μετανάστευσης ή καταφυγίων.
- Δίωξη των διακινούμενων ατόμων για αδικήματα που σχετίζονται με το καθεστώς, συμπεριλαμβανομένης της παράνομης εισόδου και της παράνομης εργασίας.
- Άρνηση χορήγησης θεωρήσεων ή αδειών εισόδου ή εξόδου, είτε γενικά είτε μόνο σε σχέση με μια ομάδα ατόμων που αναγνωρίζονται ως ιδιαίτερα ευάλωτα στην εμπορία ανθρώπων.
- Άρνηση του δικαιώματος όλων των ατόμων, συμπεριλαμβανομένων των ατόμων που έχουν πέσει θύματα εμπορίας, να ζητήσουν άσυλο λόγω δίωξης.
- Άρνηση βασικών δικαιωμάτων σε μετανάστες, συμπεριλαμβανομένων των μεταναστών εργαζομένων και όσων δεν βρίσκονται νόμιμα στο έδαφος του κράτους.
- Επιδρομές, διασώσεις, καταστολές που δεν περιλαμβάνουν πλήρη εξέταση και προστασία των δικαιωμάτων των εμπλεκόμενων ατόμων.
- Αναγκαστικός επαναπατρισμός θυμάτων που κινδυνεύουν από αντίποινα ή ξαναστρατολόγηση.
- Άρνηση του δικαιώματος προσφυγής.
- Παραβιάσεις των δικαιωμάτων ατόμων που είναι ύποπτα ή καταδικάζονται για συμμετοχή σε εμπορία ανθρώπων και συναφή αδικήματα, συμπεριλαμβανομένων άδικων δικών και ακατάλληλων ποινών.
- Νόμοι ή διαδικασίες που επιτρέπουν οποιοδήποτε από τους παραπάνω κινδύνους για τα ανθρώπινα δικαιώματα που μπορεί να προκύψουν από την αντιμετώπιση της ευπάθειας στην εμπορία ανθρώπων.

³³ United Nations Office of the High Commissioner for Human Rights, 2014, Human Rights and Human Trafficking, Fact sheet No 36, United Nations, Geneva, σελίδα 50.

- Δεν γίνεται διάκριση μεταξύ των παιδιών που διακινούνται σε καταστάσεις εκμετάλλευσης και των παιδιών που μεταναστεύουν μόνα τους ή βοηθούνται από άλλους να βρουν μη εκμεταλλευτικές θέσεις εργασίας στις οποίες θέλουν να παραμείνουν.
- Δεν γίνεται διάκριση μεταξύ των ατόμων που πέφτουν θύματα εμπορίας και εκείνων που μεταναστεύουν για εργασία.
- Εμποδίζουν ή παρεμποδίζουν τα παιδιά, τις γυναίκες ή τα μέλη μιας συγκεκριμένης ή φυλετικής ομάδας να εγκαταλείψουν το σπίτι τους ή να μεταναστεύσουν προς αναζήτηση εργασίας.
- Ανεπαρκής αναγνώριση και προστασία των ανδρών θυμάτων εμπορίας ανθρώπων.
- Μη εστίαση της δέουσας προσοχής σε όλες τις μορφές εμπορίας ανθρώπων.

Στη συνέχεια συγκεντρώνει τα δικαιώματα που παραβιάζονται κατά την εμπορία³⁴ (UN Office of the High Commissioner for Human Rights, 2014):

- Η απαγόρευση των διακρίσεων λόγω φυλής, χρώματος, φύλου, γλώσσας, θρησκείας, πολιτικών ή άλλων λόγων, εθνικής ή κοινωνικής καταγωγής, περιουσίας, γέννησης ή άλλης κατάστασης.
- Το δικαίωμα στη ζωή.
- Το δικαίωμα στην ελευθερία και την ασφάλεια.
- Το δικαίωμα να μην υποβληθεί σε δουλεία, υποτέλεια, καταναγκαστική εργασία, εξευτελιστική μεταχείριση ή τιμωρία.
- Το δικαίωμα να ζει ελεύθερα χωρίς έκφυλη βία.
- Το δικαίωμα να συνεταιρίζεσαι.
- Το δικαίωμα ελεύθερης μετακίνησης.
- Το δικαίωμα να έχει το άτομο τα υψηλότερα εφικτά πρότυπα σωματικής και ψυχικής υγείας.
- Το δικαίωμα για ευνοϊκές συνθήκες εργασίας.
- Το δικαίωμα για ένα επαρκές βιοτικό επίπεδο.
- Το δικαίωμα για κοινωνική ασφάλεια.

³⁴ United Nations Office of the High Commissioner for the Human Rights, 2014, Human Rights and Human Trafficking, No Fact Sheet 36, United Nations, Geneva, σελίδα 4-5.

- Το δικαίωμα των παιδιών για ειδική προστασία.

Εξαιτίας όλων των παραπάνω παραβιάσεων, η δράση του ΟΗCHR αποκτά μία ανθρωποκεντρική προσέγγιση που αναγνωρίζει και σέβεται τα αναφαίρετα δικαιώματα του ατόμου και με γνώμονα τις παραβιάσεις προσπαθεί να προτείνει νέες νομοθεσίες στο ποινικό δίκαιο για να καλύψει τα κενά και τις γκρίζες ζώνες σε ό,τι αφορά τις ποινές των εμπλεκόμενων και την προστασία των θυμάτων, κάτοχοι των παραπάνω δικαιωμάτων.

Οι υποχρεώσεις και τα δικαιώματα που προέρχονται από διεθνείς νομοθεσίες-συμβάσεις είναι υποχρεωτική η τήρησή τους από τα κράτη μέλη ενώ σε αυτές συμμορφώνονται οι διεθνείς κι ευρωπαϊκοί φορείς. Οι πιο ουσιαστικές Συμβάσεις³⁵ που επηρεάζουν τις δράσεις του ΟΗCHR είναι (UN Office of the High Commissioner for Human Rights, 2014):

- Σύμβαση για την εξάλειψη κάθε μορφής διάκρισης εις βάρος των Γυναικών (1979)
- Σύμβαση για τα δικαιώματα του παιδιού (1989)
- Προαιρετικό Πρωτόκολλο στη Σύμβαση για τα δικαιώματα του παιδιού σχετικά με την πώληση παιδιών, την παιδική πορνεία και την πορνογραφία (2000)
- Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών κατά του Διεθνούς Οργανωμένου Εγκλήματος (2000)
- Πρωτόκολλο για την Πρόληψη, Καταστολή και Τιμωρία της εμπορίας ανθρώπων (2000)
- Διεθνής Σύμβαση για την Προστασία των Μεταναστών Εργαζομένων και των οικογενειών τους (1990)
- Διεθνές Σύμφωνο για τα Ατομικά και Πολιτικά Δικαιώματα (1966)
- Διεθνές Σύμφωνο για τα Οικονομικά, Κοινωνικά και Πολιτιστικά Δικαιώματα (1966)
- Σύμβαση κατά της εμπορίας ανθρώπων του Συμβουλίου της Ευρώπης (2005)
- Χάρτης των θεμελιωδών δικαιωμάτων στο άρθρο 5 της ΕΕ και την οδηγία 2011/36/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του συμβουλίου για την πρόληψη της καταπολέμησης της εμπορίας ανθρώπων και την προστασία των θυμάτων της (2011)
- Σύμβαση για την πρόληψη και την καταπολέμηση της εμπορίας γυναικών και παιδιών με σκοπό την πορνεία της Νοτιοασιάτικης Ένωσης για περιφερειακή συνεργασία (2002)

³⁵ United Nations Office of the High Commissioner for the Human Rights, 2014, Human Rights and Human Trafficking, No Fact Sheet 36, United Nations, Geneva, σελίδα 10.

Ακόμα ως πηγή³⁶ για τις δράσεις του ανακαλεί τις Αρχές που έχουν δημοσιευτεί από τους παρακάτω φορείς (UN Office of the High Commissioner for Human Rights, 2014):

- Συνιστάμενες Αρχές και Κατευθυντήριες Γραμμές σχετικά με τα Ανθρώπινα Δικαιώματα και την Εμπορία Ανθρώπων.
- Συνιστάμενες Αρχές και Κατευθυντήριες Γραμμές σχετικά με το δικαίωμα επανόρθωσης και αποζημίωσης για τα θύματα σοβαρών παραβιάσεων του διεθνούς δικαίου των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και σοβαρών παραβιάσεων του διεθνούς ανθρωπιστικού δικαίου.
- Κατευθυντήριες γραμμές της UNICEF για την προστασία των παιδιών θυμάτων εμπορίας ανθρώπων.
- Αντιδράσεις της Ποινικής Δικαιοσύνης στην Εμπορία Ανθρώπων, κατευθυντήριες γραμμές για τους επαγγελματίες της Νοτιοασιάτικης Ένωσης.
- Κατευθυντήριες γραμμές της OHCHR για τη διεθνή προστασία με την εφαρμογή του άρθρου 1Α παράγραφος 2 της σύμβασης του 1951 ή/και του πρωτοκόλλου του 1967 σχετικά με το καθεστώς των προσφύγων στα θύματα εμπορίας ανθρώπων και στα άτομα που κινδυνεύουν να πέσουν θύματα εμπορίας ανθρώπων.

Το OHCHR με σεβασμό στα δικαιώματα του θύματος, πιστό στις συμβάσεις που επικρατούν, αναζητά τα άτομα που έχουν διακινηθεί και με απόλυτη διακριτικότητα προσπαθεί να το τακτοποιήσει χωρίς να προβάλλει πληροφορίες και το προφίλ του ατόμου με σκοπό να αποφύγει το στιγματισμό του από το κοινωνικό σύνολο ενώ στηρίζει την ανάρρωση του θύματος σωματικά και ψυχικά.

Όπως έχει προαναφερθεί, υπάρχουν σημεία στις νομοθεσίες που δεν καθορίζουν ούτε τις ποινές, ούτε τί καθιστά ένα άτομο θύμα παράνομης διακίνησης αλλά κι ιδιαίτερα τον τρόπο που οι κρατικοί φορείς θα δράσουν όχι μόνο για τον εντοπισμό αλλά και την αποκατάσταση του ατόμου. Αρχικά, προσοχή δίνεται στην συνεχή εκπαίδευση των αρχών του κράτους. Αν το άτομο δεν φέρει εμφανή χτυπήματα που θα προδίδουν τυχόν κακοποίηση, είναι πολύ εύκολο τα θύματα να θεωρηθούν παράνομοι μετανάστες, να φυλακίζονται και έπειτα να απελαθούν. Είχε τονιστεί ότι οι διακινητές καταστρέφουν οποιοδήποτε έγγραφο ταυτοποίησης ενώ μέσω απειλών διαβεβαιώνουν την απόλυτη σιωπή από το θύμα και δεν το καταγγέλλουν ποτέ. Συνεπώς το OHCHR μέσω επιμορφώσεων εκπαιδεύει αστυνομικούς, δικαστές, συνοριοφύλακες, υπαλλήλους του Γραφείου Μετανάστευσης και στοχεύει στην ίδρυση ξενώνων φιλοξενίας στα κράτη για να προσφέρουν στα άτομα αυτά προσωρινή στέγη, φαγητό, ιατροφαρμακευτική και ψυχολογική στήριξη.

³⁶ United Nations Office of the High Commissioner for the Human Rights, 2014, Human Rights and Human Trafficking, Fact Sheet No 36, United Nations, Geneva, σελίδα 10-11.

Στη συνέχεια, κύριο μέλημα του ΟΗΧΡ σε συνεργασία με το κράτος στο οποίο έχει εντοπιστεί το θύμα είναι να επιβεβαιωθεί ότι δεν ελλοχεύει ο κίνδυνος στρατολόγησης του ή να εκτεθεί εκ νέου σε κινδύνους που μπορεί να το βλάψουν. Για να επιτευχθεί αυτό οφείλουν τα κράτη στη νομοθεσία τους να απαιτούν: 1) τη μετακίνηση με ασφάλεια του θύματος από το σημείο εντοπισμού του σε ασφαλές μέρος, 2) να του προσφέρουν άμεσα ιατρική στήριξη και 3) αν το θύμα βρίσκεται κάτω από συνθήκες ριψοκίνδυνες για εκείνο, υπό οποιαδήποτε μορφή απειλής ή εξαναγκασμού. Μεγάλο μέρος της δράσης του οργανισμού είναι η συλλογή πληροφοριών από μαρτυρίες των θυμάτων ώστε να εντοπιστεί η σπείρα που ενεργεί στην περιοχή αλλά και οι πιθανοί συνεργοί (UN Office of the High Commissioner for Human Rights, 2014).

Μέσω της ανθρωποκεντρικής προσέγγισης του ΟΗΧΡ, σημειώνεται επανειλημμένως ότι η παροχή υποστήριξης, φροντίδας, στέγασης δεν είναι αναγκαστική αλλά το άτομο έχει το δικαίωμα να την αρνηθεί. Δεν είναι υποχρεωτικό να δεχτεί οποιαδήποτε υπηρεσία, ακόμα και νομική στήριξη αν το ίδιο το άτομο δεν το επιθυμεί. Γενικότερα, πρέπει να δίνεται η δυνατότητα στα θύματα να γνωρίζουν τα δικαιώματά τους και τις νομικές επιλογές που έχουν. Ο Θεσμός αντιμετωπίζει το άτομο με συμπόνοια, κατανόηση, αξιοπρέπεια και σεβασμό³⁷.

Σύμφωνα με τη Διακήρυξη των Βασικών Αρχών της Δικαιοσύνης για τα Θύματα Εγκλημάτων και Κατάχρησης Εξουσίας (παράγραφο 6) αναγράφεται ότι στα θύματα εμπορίας αλλά και στους μάρτυρες (UN Office of the High Commissioner for Human Rights, 2014):

1. Πρέπει να ενημερώνονται για το ρόλο τους και για την έκταση, το χρονοδιάγραμμα και την πρόοδο της διαδικασίας και της διάθεσης των υποθέσεών τους, ιδίως όταν πρόκειται για σοβαρά εγκλήματα και όταν έχουν ζητήσει την ενημέρωση αυτή.
2. Πρέπει να επιτρέπεται η παρουσίαση και η εξέταση των απόψεων και των ανησυχιών των θυμάτων στα κατάλληλα στάδια της διαδικασίας, όταν θίγονται τα προσωπικά τους συμφέροντα, χωρίς να θίγονται οι κατηγορούμενοι και με βάση το σχετικό εθνικό σύστημα ποινικής δικαιοσύνης.
3. Πρέπει να παρέχεται κατάλληλη βοήθεια καθ' όλη τη διάρκεια της νομικής διαδικασίας
4. Να ληφθούν μέτρα για την ελαχιστοποίηση της ταλαιπωρίας των θυμάτων, την προστασία της ιδιωτικής τους ζωής, όταν είναι απαραίτητο, και τη διασφάλιση της ασφάλειάς τους, καθώς και της ασφάλειας των οικογενειών και των μαρτύρων που εκπροσωπούν τα θύματα από εκφοβισμό και αντίποινα.
5. Να αποφευχθεί η άσκοπη καθυστέρηση στην εκδίκαση των υποθέσεων.

³⁷ United Nations Office of the High Commissioner for the Human Rights, 2014, Human Rights and Human Trafficking, Fact Sheet No 36, United Nations, Geneva, σελίδα 15-16.

Παράλληλα, μέρος της αναθεώρησης της εθνικής και διεθνούς νομοθεσίας αποτελεί όπως αναφέρθηκε προηγουμένως και η παροχή προσωρινής ή μακροπρόθεσμης κατοικίας, είτε διότι το άτομο αποφάσισε να κινηθεί εναντίον του διακινητή του, είτε επειδή επιζητά την παραμονή του στη χώρα ώστε να προστατέψει τον εαυτό του, αν κριθεί ότι στη χώρα καταγωγής του αυτό δεν είναι εφικτό. Ως εκ τούτου το κράτος οφείλει να παρέχει στο άτομο άδεια διαμονής και εργασίας ενώ επίσης μελετάται το ενδεχόμενο παροχής αποζημιώσεων από το κρατικό ταμείο. Σε ό,τι αφορά τη μη-ποινικοποίηση των θυμάτων, όπως τονίζεται επανειλημμένως, τα θύματα όντως διέπραξαν παράνομες ενέργειες πχ παράνομη έλευση στη χώρα, παράνομη εργασία, πορνεία, επαιτεία εντούτοις δεν ήταν αυτόβουλη ενέργεια, αλλά εξαπατήθηκαν ή αναγκάστηκαν δια της βίας. Τα άτομα λοιπόν λόγω ότι στη νομοθεσία δεν αναγνωρίζονται ως ξεκάθαρα θύματα σωματεμπορίας λαμβάνουν τις ίδιες ποινές με τους κοινούς παραβάτες.

Επίσης, η επιστροφή των θυμάτων από τη χώρα παραμονής και κράτησης στη χώρα καταγωγής αποτελεί φλέγον ζήτημα³⁸. Όπως αναγράφεται στη διεθνή νομοθεσία, όλα τα θύματα της διακίνησης παιδιά – ενήλικες που δεν προέρχονται από τη χώρα εντοπισμού οφείλουν να επιστρέψουν στις πατρίδες τους όσο το δυνατόν πιο γρήγορα. Το σημειώνει ότι ένα μεγάλο ποσοστό των θυμάτων κατά την επιστροφή τους τιμωρήθηκαν από τις τοπικές αρχές με φυλάκιση λόγω αδικαιολόγητης και παράνομης εξόδου από τη χώρα καταγωγής και τη διάπραξη εγκληματικών πράξεων στις τρίτες χώρες. Είναι έντονα υπαρκτός ο φόβος για αντίποινα από τους διακινητές ιδίως αν έχουν συνεργαστεί με τις αρχές ενώ αν δεν υπάρξει ομαλή επανένταξη στο κοινωνικό σύνολο και απελαθούν τα θέτει σε κίνδυνο στιγματισμού και σε ευάλωτη θέση με κίνδυνο να ξαναβρεθούν στο στόχαστρο διακινητών ή εγκληματικών ομάδων. Με βάση τους παραπάνω λόγους ζητείται η επιστροφή του ατόμου στη χώρα του να γίνεται εθελοντικά κι αφού ερευνηθεί ότι δεν διατρέχει κίνδυνο. Μεγαλύτερη προσοχή κι έρευνα τίθεται στα παιδιά που έχουν διασωθεί από τη σωματεμπορία και πρέπει να επιστρέψουν στις χώρες και στις οικογένειές τους. Σε περίπτωση που δεν είναι ασφαλής η επιστροφή, ανάλογα την εκάστοτε εθνική νομοθεσία μπορούν να δοθούν προσωρινές άδειες παραμονής στα θύματα ή μόνιμη κατοικία στη χώρα εντοπισμού. Σε τι από τις δύο ενέργειες θα προχωρήσει το κράτος βασίζεται στη διαφορετική κατάσταση του θύματος (UN Office of the High Commissioner for Human Rights, 2014).

«Οι Αρχές και Κατευθυντήριες Γραμμές για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα και την Εμπορία Ανθρώπων» (The Recommended Principles and Guidelines on Human Rights and Human Trafficking)

Η προσέγγιση αυτή διατυπώθηκε ρητά σε ένα έγγραφο μη δεσμευτικού δικαίου, τις «Αρχές και Κατευθυντήριες Γραμμές για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα και την Εμπορία Ανθρώπων» (The

³⁸ United Nations Office of the High Commissioner for the Human Rights, 2014, Human Rights and Human Trafficking, Fact Sheet No 36, United Nations, Geneva, σελίδα 17-23.

Recommended Principles and Guidelines on Human Rights and Human Trafficking)³⁹. Το κείμενο αυτό υποβλήθηκε στην Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή των Ηνωμένων Εθνών ως προσάρτημα στην έκθεση της Ύπατου Αρμοστή, Mary Robinson⁴⁰, τον Ιούλιο του 2002. Ύστερα αναπτύχθηκε και δημοσιεύθηκε ένας λεπτομερής σχολιασμός (commentary) των Συνιστώμενων Αρχών από τη Navanethem Pillay⁴¹, το 2010, ώστε να εστιάσει στην ανάγκη μίας πρακτικής, πολιτικής καθοδήγησης βασισμένη στα ανθρώπινα δικαιώματα που καταπατώνται με την σωματεμπορία (Pillay,2010). Οι Αρχές και οι Κατευθυντήριες Γραμμές για την Εμπορία ανθρώπων είναι το αποτέλεσμα μιας ευρείας άτυπης διαβούλευσης στην οποία συμμετείχαν μεμονωμένοι εμπειρογνώμονες και επαγγελματίες, καθώς και εκπρόσωποι οργανισμών και προγραμμάτων των Ηνωμένων Εθνών και άλλων διακυβερνητικών οργανισμών που ασχολούνται με την εμπορία ανθρώπων και συναφή ζητήματα.

Ο σκοπός τους είναι να προωθήσουν και να διευκολύνουν την ενσωμάτωση της προοπτικής των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στους εθνικούς νόμους, τις πολιτικές και τις παρεμβάσεις κατά της εμπορίας ανθρώπων. Παρουσιάζοντας το, η Ύπατη Αρμοστής, Mary Robinson, το 2002, σημείωσε ότι το γραφείο της έχει υιοθετήσει τις κατευθυντήριες γραμμές ως πλαίσιο και σημείο αναφοράς για το δικό της έργο στο θέμα αυτό. Ενθάρρυνε τα κράτη και τους διακυβερνητικούς οργανισμούς να χρησιμοποιήσουν τις κατευθυντήριες γραμμές στις δικές τους προσπάθειες για την πρόληψη και την προστασία των δικαιωμάτων των ανθρώπων που διακινούνται (Pillay, 2010)

Ως προς το Πεδίο Εφαρμογής (Scope and Structure): Το πρώτο μέρος περιλαμβάνει 17 Αρχές, οι οποίες μαζί έχουν ως στόχο να αποτελέσουν τη βάση για την ανάπτυξη, την εφαρμογή και την αξιολόγηση μιας βασισμένης στα δικαιώματα αντιμετώπισης της εμπορίας ανθρώπων⁴². Οι Αρχές έχουν σχεδιαστεί για χρήση ως κατάλογος ελέγχου με βάση τον οποίο μπορούν να μετρηθούν οι νόμοι, οι πολιτικές και οι παρεμβάσεις. Οι αρχές είναι οργανωμένες σε έξι

³⁹ “Report of the High Commissioner for Human Rights, Mary Robinson, to the Economic and Social Council”, (E/2002/68, Add 1).

⁴⁰ Η Mary Robinson έγινε Ύπατη Αρμοστής των Ηνωμένων Εθνών για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα στις 12 Σεπτεμβρίου 1997, μετά τον διορισμό της στη θέση αυτή από τον Γενικό Γραμματέα των Ηνωμένων Εθνών Kofi Annan και την έγκριση της Γενικής Συνέλευσης. Ανέλαβε την ευθύνη για το πρόγραμμα των Ηνωμένων Εθνών για τα ανθρώπινα δικαιώματα την εποχή που το Γραφείο της Ύπατης Αρμοστείας και το Κέντρο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων ενοποιήθηκαν σε ένα ενιαίο Γραφείο της Ύπατης Αρμοστείας για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα (OHCHR),(<https://www.ohchr.org/en/about-us/high-commissioner/past>).

⁴¹ Η Navanethem Pillay διορίστηκε ως Ύπατης Αρμοστή του ΟΗΕ για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα μετά την έγκριση από τη Γενική Συνέλευση στις 28 Ιουλίου 2008. Ανέλαβε τη θέση της την 1η Σεπτεμβρίου 2008. Η θητεία της ανανεώθηκε για δύο ακόμα έτη και ολοκληρώθηκε το 2014 (<https://www.ohchr.org/en/about-us/high-commissioner/past>)

⁴² United Nations Office of the High Commissioner for Human Rights, 2010, Recommended Principles and Guidelines on Human Rights and Human Trafficking, United Nations, New York and Geneva, σελίδα 15-16.

κατηγορίες: 1. η Πρωτοκαθεδρία των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, 2. η Πρόληψη της Εμπορίας Ανθρώπων, 3. η Προστασία και η Βοήθεια, 4. η Ποινικοποίηση, 5. η Τιμωρία και 6. η Αποκατάσταση. Οι Αρχές που περιλαμβάνονται στον πρώτο τίτλο ισχύουν για παρεμβάσεις σε όλα τα στάδια του κύκλου της εμπορίας ανθρώπων: στρατολόγηση, μεταφορά και υποβολή σε εκμετάλλευση. Οι Αρχές που περιλαμβάνονται στους τρεις επόμενους τίτλους προσδιορίζονται το αντικείμενο και οι παράμετροι της παρέμβασης σε διάφορες στιγμές του κύκλου της εμπορίας: προληπτικά μέτρα πριν ένα άτομο πέσει θύμα εμπορίας, μέτρα για την προστασία και την παροχή βοήθειας σε αυτά που έχουν πέσει θύματα εμπορίας και ό,τι αφορά τις ποινικές και αστικές διαδικασίες.

Το Δεύτερο μέρος του εγγράφου περιέχει μια σειρά από 11 Κατευθυντήριες Γραμμές, οι περισσότερες από τις οποίες σχετίζονται και επεκτείνονται σε μία ή περισσότερες από τις Αρχές της εμπορίας ανθρώπων. Σε αντίθεση με τις Αρχές της Εμπορίας Ανθρώπων, οι Κατευθυντήριες Γραμμές δεν έχουν σκοπό να είναι κανονιστικές, αλλά να παρέχουν πρακτικές κατευθύνσεις στα κράτη, τους διακυβερνητικούς οργανισμούς, τους μη κυβερνητικούς οργανισμούς και άλλους σχετικά με τα βήματα που μπορούν να ληφθούν για να διασφαλιστεί ότι οι βασικές αρχές μεταφράζονται σε αποτελεσματικές και ρεαλιστικές απαντήσεις (Pillay, 2010).

Οι Κατευθυντήριες Γραμμές (the Recommended Principles) όπως αναγράφονται στο έγγραφο είναι οι εξής:

1. Προσέγγιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Η προστασία των δικαιωμάτων των θυμάτων πρέπει να αποτελεί πρωταρχικό μέλημα. Τα κράτη θα πρέπει να θεσπίζουν και να εφαρμόζουν νόμους που σέβονται τα δικαιώματα των θυμάτων εμπορίας ανθρώπων. Τα μέτρα κατά της εμπορίας ανθρώπων θα πρέπει να αποφεύγουν πρακτικές που βλάπτουν ή παραβιάζουν την αξιοπρέπεια του θύματος.

2. Μη τιμωρία των θυμάτων. Τα θύματα εμπορίας ανθρώπων δεν θα πρέπει να αντιμετωπίζονται ως εγκληματίες. Αυτό περιλαμβάνει την προστασία από την τιμωρία για δραστηριότητες που μπορεί να έχουν εξαναγκαστεί ή να έχουν πραγματοποιηθεί υπό πίεση (π.χ. παράνομη εργασία ή πορνεία). Στα θύματα θα πρέπει να παρέχονται ευκαιρίες αποκατάστασης και επανένταξης στην κοινωνία.

3. Μη διάκριση στα θύματα εμπορίας. Οι προσπάθειες καταπολέμησης της εμπορίας ανθρώπων θα πρέπει να μην εισάγουν διακρίσεις και να απευθύνονται σε όλα τα άτομα που είναι ευάλωτα στην εμπορία ανθρώπων, χωρίς διάκριση με βάση την εθνικότητα, την εθνοτική καταγωγή, το φύλο, τον σεξουαλικό προσανατολισμό ή άλλη κατάσταση. Οι προσπάθειες θα πρέπει να αντιμετωπίζουν ειδικά την ευαλωτότητα των γυναικών, των παιδιών και άλλων περιθωριοποιημένων ομάδων.

4. Προσέγγιση με επίκεντρο το θύμα: Τα θύματα εμπορίας ανθρώπων πρέπει να αντιμετωπίζονται με αξιοπρέπεια και σεβασμό και να λαμβάνουν φροντίδα, βοήθεια και

υποστήριξη καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας ανάκαμψης και επανένταξης. Στα θύματα πρέπει να παρέχεται επαρκής πρόσβαση σε νομικές, ιατρικές, ψυχολογικές και κοινωνικές υπηρεσίες.

5. Δικαίωμα σε βοήθεια και προστασία: τα κράτη θα πρέπει να προσφέρουν κατάλληλη προστασία στα θύματα εμπορίας ανθρώπων, συμπεριλαμβανομένης της παροχής καταφυγίων και βοήθειας για την αποκατάσταση της σωματικής και ψυχολογικής ευεξίας. Τα θύματα θα πρέπει να έχουν το δικαίωμα να παραμείνουν προσωρινά στη χώρα όσο αξιολογούνται το καθεστώς και οι επιλογές τους. Τα θύματα θα πρέπει να ενημερώνονται για τα δικαιώματά τους, συμπεριλαμβανομένου του δικαιώματος να ζητήσουν άσυλο, εφόσον συντρέχει περίπτωση.

6. Δικαίωμα πρόσβασης στη δικαιοσύνη: τα θύματα θα πρέπει να έχουν πρόσβαση σε ένδικα μέσα, συμπεριλαμβανομένης της δυνατότητας να λάβουν αποζημίωση από τους διακινητές ή τους υπεύθυνους για την εκμετάλλευσή τους. τα θύματα θα πρέπει να έχουν το δικαίωμα να καταθέτουν σε ποινικές δίκες κατά των διακινητών χωρίς να φοβούνται αντίποινα ή βλάβη.

7. Πρόληψη και ευαισθητοποίηση: οι αποτελεσματικές στρατηγικές πρόληψης θα πρέπει να αναπτυχθούν για τη μείωση της ευπάθειας των ατόμων στην εμπορία ανθρώπων. Οι εκστρατείες ευαισθητοποίησης του κοινού θα πρέπει να στοχεύουν στην ενημέρωση των ανθρώπων σχετικά με τους κινδύνους της εμπορίας ανθρώπων και τα δικαιώματα των ατόμων να είναι ελεύθερα από την εκμετάλλευση.

8. Διεθνής συνεργασία: τα κράτη θα πρέπει να συνεργάζονται διεθνώς για την πρόληψη και την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων, διασφαλίζοντας ότι οι πολιτικές και οι πρακτικές συντονίζονται διασυνοριακά. Οι διεθνείς συνθήκες και συμβάσεις, συμπεριλαμβανομένης της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών κατά του διεθνικού οργανωμένου εγκλήματος (2000) και του Πρωτοκόλλου της για την πρόληψη, καταστολή και τιμωρία της εμπορίας ανθρώπων, παρέχουν το νομικό πλαίσιο για την εν λόγω συνεργασία.

9. Κατάρτιση των αρχών και των επαγγελματιών: οι αρχές επιβολής του νόμου, ο έλεγχος των συνόρων, οι υπάλληλοι μετανάστευσης, οι κοινωνικοί λειτουργοί και άλλοι επαγγελματίες θα πρέπει να εκπαιδεύονται ώστε να αναγνωρίζουν την εμπορία ανθρώπων και να ανταποκρίνονται αποτελεσματικά στις ανάγκες των θυμάτων εμπορίας ανθρώπων με τρόπο που σέβεται τα ανθρώπινα δικαιώματά τους.

10. Συλλογή δεδομένων και έρευνα: θα πρέπει να πραγματοποιείται ακριβής συλλογή δεδομένων και έρευνα για τη βελτίωση της κατανόησης των αιτιών, των συνεπειών και των προτύπων της εμπορίας ανθρώπων. Τα κράτη και οι σχετικοί οργανισμοί θα πρέπει να συλλέγουν και να μοιράζονται πληροφορίες σύμφωνα με τα δικαιώματα των θυμάτων και την προστασία των προσωπικών δεδομένων.

11. Ο ρόλος των ΜΚΟ και της κοινωνίας των πολιτών: Οι οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών, συμπεριλαμβανομένων των ΜΚΟ, διαδραματίζουν κρίσιμο ρόλο στην παροχή βοήθειας στα θύματα και στην υποστήριξη των προσπαθειών καταπολέμησης της εμπορίας ανθρώπων. Οι οργανώσεις αυτές θα πρέπει να συμμετέχουν στη χάραξη πολιτικής, στην παρακολούθηση και στην εφαρμογή των προγραμμάτων κατά της εμπορίας ανθρώπων.

Ως προς το Νομικό Πλαίσιο (Legal Status): Οι Αρχές και οι Κατευθυντήριες Γραμμές για την εμπορία δεν περιλαμβάνονται σε συνθήκη ή παρόμοιο μέσο που μπορεί να δημιουργήσει άμεση νομική υποχρέωση. Ως εκ τούτου, το μέσο αυτό δεν έχει ισχύ νόμου και δεν μπορεί από μόνο του να αναγνωριστεί ή να καταστεί πηγή υποχρεώσεων για τα κράτη. Ωστόσο, αυτό δεν σημαίνει ότι δεν έχουν νομική σημασία. Ορισμένες πτυχές των Αρχών και των Κατευθυντήριων Γραμμών για την Εμπορία Ανθρώπων βασίζονται σε καθιερωμένους εθιμικούς κανόνες του διεθνούς δικαίου με τους οποίους δεσμεύονται όλα τα κράτη, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που αφορούν την ευθύνη του κράτους και τα θεμελιώδη ανθρώπινα δικαιώματα ή/και επαναλαμβάνουν ή εξειδικεύουν στο πλαίσιο της εμπορίας ανθρώπων, κανόνες που περιέχονται σε υφιστάμενες διεθνείς συμφωνίες.

Στο βαθμό που μέρη των Αρχών και των Κατευθυντήριων Γραμμών για την Εμπορία Ανθρώπων ενσωματώνουν έναν υφιστάμενο κανόνα του διεθνούς δικαίου, τότε τα μέρη αυτά αποτελούν από μόνα τους πηγή νομικών υποχρεώσεων για τα κράτη. Είναι επίσης σημαντικό να σημειωθεί ότι οι Αρχές δημιουργούν ένα πλαίσιο για την πρακτική των κρατών, το οποίο μπορεί να αποτελέσει τη βάση για τη δημιουργία εθιμικού διεθνούς δικαίου. Το συγκεκριμένο πλαίσιο επιδιώκει να παράσχει σαφή κατεύθυνση στο ζήτημα του νομικού καθεστώτος προσδιορίζοντας τις πτυχές των αρχών και των κατευθυντήριων γραμμών για την εμπορία ανθρώπων που μπορούν να συνδεθούν με καθιερωμένα διεθνή νομικά δικαιώματα και υποχρεώσεις (Pillay, 2010).

Τα ανθρώπινα δικαιώματα των θυμάτων εμπορίας πρέπει να βρίσκονται στο επίκεντρο όλων των προσπαθειών για την πρόληψη και την καταπολέμηση της σωματεμπορίας και για την προστασία, τη βοήθεια και την αποκατάσταση των θυμάτων. Τα κράτη έχουν την ευθύνη βάσει του διεθνούς δικαίου να ενεργούν με τη δέουσα επιμέλεια για την πρόληψη της εμπορίας, να διερευνούν και να διώκουν τους διακινητές και να βοηθούν και να προστατεύουν τα θύματα της εμπορίας. Τα μέτρα κατά της εμπορίας ανθρώπων δεν πρέπει να θίγουν τα ανθρώπινα δικαιώματα και την αξιοπρέπεια των προσώπων, ιδίως τα δικαιώματα των ατόμων που έχουν πέσει θύματα εμπορίας ανθρώπων και τα δικαιώματα των μεταναστών, των εσωτερικά εκτοπισμένων και των αιτούντων άσυλο.

Συνεπώς, το Γραφείο των Ηνωμένων Εθνών για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα πρωταγωνιστεί στην καθιέρωση μίας ανθρωποκεντρικής προσέγγισης για την καταπολέμηση της σωματεμπορίας. Μέσω των δράσεων του δίνει κυρίαρχο ρόλο στην προώθηση και προστασία των δικαιωμάτων του ατόμου και κυρίως των θυμάτων των οποίων τα δικαιώματα παραβιάζονται επανειλημμένα.

Σκοπός του Οργανισμού είναι η αντικατάσταση των εθνικών και διεθνών νομοθεσιών που δυσχεραίνουν με τις ελλείψεις-ανεπάρκειες την έρευνα, τον εντοπισμό και την προστασία των θυμάτων και των δικαιωμάτων τους και φυσικά την ποινική δίωξη και τιμωρία των διακινητών καθώς και να αναθεωρηθούν οι νομοθεσίες που θίγουν και θέτουν σε κίνδυνο τα δικαιώματα του ατόμου όπως αναφέρθηκε στις Συνιστώμενες Αρχές και Κατευθυντήριες Γραμμές.

2.3: Περιορισμοί που δυσχεραίνουν το έργο του Οργανισμού των Ηνωμένων Εθνών να καταπολεμήσει την Εμπορία Ανθρώπων:

Αν και τα Ηνωμένα Έθνη έχουν κάνει σημαντικά βήματα για την αντιμετώπιση του ζητήματος της εμπορίας ανθρώπων, ωστόσο οι προσπάθειές τους περιορίζονται από αρκετούς πολιτικούς, θεσμικούς και πρακτικούς παράγοντες (Mullally, 2023). Η ανάλυση των λόγων πίσω από τις αδυναμίες και τις αποτυχίες των δράσεων των Ηνωμένων Εθνών στην καταπολέμηση της εμπορίας, ιδίως εξαιτίας των περιορισμών που επιβάλλονται από τα κράτη μέλη του, αποκαλύπτουν μια περίπλοκη σχέση αλληλεπίδρασης κι αλληλεξάρτησης⁴³. Οι περιορισμοί αφορούν τόσο τις λανθασμένες αντιλήψεις κι ανησυχίες των κρατών-μελών προς τις δράσεις και το πρόσωπο του ΟΗΕ, όσο και τα εθνικά ζητήματα που οι κυβερνήσεις οφείλουν να επιλύσουν, ώστε να επιτευχθεί η σταθερότητα και η ανάπτυξη. Η εθνική ατζέντα περιλαμβάνει την εθνική οικονομία, την εθνική ασφάλεια και την προώθηση της εικόνας του κράτους στη διεθνή κοινότητα. Ο Οργανισμός των Ηνωμένων Εθνών με το πέρασμα των χρόνων, έχει λάβει υπόψιν τις ανησυχίες και επιδιώκει με κάθε τρόπο να επιδιορθώσει τις σχέσεις του με τα κράτη-μέλη και να επιτύχει μία εποικοδομητική κι αποτελεσματική συνεργασία.

Καταρχάς, ένας από τους σημαντικότερους περιορισμούς στην ικανότητα του ΟΗΕ να αντιμετωπίζει αποτελεσματικά την εμπορία ανθρώπων είναι η **αρχή της κρατικής κυριαρχίας**. Ο ΟΗΕ λειτουργεί ως πολυμελής οργανισμός που βασίζεται στο σεβασμό της ανεξαρτησίας και της εδαφικής ακεραιότητας των κρατών μελών του. Στην πράξη, αυτό σημαίνει ότι παρά το παγκόσμιο πλαίσιο για τα ανθρώπινα δικαιώματα, τα κράτη μέλη διατηρούν την τελική εξουσία να αποφασίζουν πώς θα αντιμετωπίσουν την εμπορία ανθρώπων εντός των συνόρων τους. Εντούτοις, από **πολιτική σκοπιά**, πολλά κράτη θεωρούν τις διεθνείς προσπάθειες για την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων ως παραβίαση της κυριαρχίας τους. Ως αποτέλεσμα, ενώ οι χώρες ενδέχεται να υπογράφουν και να επικυρώνουν διεθνείς συνθήκες όπως το Πρωτόκολλο του Παλέρμο, η εφαρμογή τους συχνά παρεμποδίζεται από την απροθυμία να παραχωρήσουν τον έλεγχο επιβολής του νόμου, των δικαστικών διαδικασιών και γενικότερα σε θέματα εθνικής άμυνας και εξωτερικών σχέσεων. Τα κράτη-μέλη εκτιμούν την αυτονομία να λαμβάνουν αποφάσεις με βάση τα πολιτιστικά, κοινωνικά, πολιτικά και οικονομικά τους πλαίσια, χωρίς να υπόκεινται σε εξωτερική εξουσία ή κρίση.

⁴³ <https://www.ohchr.org/en/documents/thematic-reports/a78172-report-special-rapporteur-trafficking-persons-especially-women>. (Mullally, 2023)

Τα κράτη συχνά ανησυχούν ότι η εξωτερική παρέμβαση, ακόμη και από τον ΟΗΕ, θα μπορούσε να αποσταθεροποιήσει την εσωτερική τους ασφάλεια. Για παράδειγμα, εάν ο ΟΗΕ παρεμβαίνει σε μια σύγκρουση ή διαμάχη στο εσωτερικό ενός κράτους, μπορεί να κλιμακώσει τις εντάσεις ή να προκαλέσει την αντίδραση εσωτερικών ομάδων που απορρίπτουν την ξένη παρέμβαση. Παράλληλα, οι κυβερνήσεις μπορεί να φοβούνται ότι η εμπλοκή του ΟΗΕ θα μπορούσε να αποδυναμώσει τον έλεγχό τους σε ευαίσθητα ζητήματα, όπως οι εσωτερικές ένοπλες συγκρούσεις, οι εξεγέρσεις ή τα αποσχιστικά κινήματα, και να υπονομεύσει την ικανότητά τους να διατηρούν την τάξη. Συναντάται και η περίπτωση ορισμένων κρατών που πιστεύουν ότι ο ΟΗΕ, λόγω της σύνθεσής του από διαφορετικά κράτη μπορεί να είναι προκατειλημμένος ή να μην ενεργεί αμερόληπτα σε ορισμένες καταστάσεις (π.χ. λόγω της επιρροής ισχυρών χωρών, της ικανότητας άσκησης βέτο των μονίμων μελών του Συμβουλίου Ασφαλείας κλπ.). Ακόμα, τα κράτη ενδέχεται επίσης να αμφισβητήσουν την αποτελεσματικότητα των παρεμβάσεων του ΟΗΕ, δεδομένης της ενίοτε αργής αντίδρασης, της έλλειψης πόρων ή της ανεπαρκούς υποστήριξης για την αντιμετώπιση σύνθετων συγκρούσεων ή ανθρωπιστικών κρίσεων. Η παρέμβαση του ΟΗΕ βασίζεται συνήθως σε συγκεκριμένες εντολές, όπως η διατήρηση της ειρήνης ή η προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Τα κράτη μπορεί να φοβούνται ότι οι παρεμβάσεις αυτές θα μπορούσαν να επεκταθούν πέρα από το αρχικό τους πεδίο ή να οδηγήσουν σε ανεπιθύμητη ή αδικαιολόγητη δράση σε τομείς όπως η επιβολή του νόμου, η διακυβέρνηση ή η οικονομική διαχείριση. Υποστηρίζουν ακόμα ότι ο ΟΗΕ θα πρέπει να παρεμβαίνει μόνο σε περιπτώσεις όπου υπάρχει σαφής παραβίαση του διεθνούς δικαίου, όπως γενοκτονία ή σοβαρές παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και όχι σε καταστάσεις που είναι πιο αμφιλεγόμενες ή πολιτικής φύσης. Ενώ αξίζει να τονιστεί ότι υπάρχουν και χώρες που έχουν αρνητικές εμπειρίες με διεθνείς παρεμβάσεις, είτε από τον ΟΗΕ είτε από άλλους οργανισμούς και θεωρούν την παρέμβαση και τη συμμετοχή τους αναποτελεσματικές, προκατειλημμένες ή επιζήμιες για τα εθνικά συμφέροντα.

Συνακόλουθα, οι παραδοσιακές μέθοδοι καταπολέμησης της εμπορίας ανθρώπων, οι οποίες συχνά επικεντρώνονται στους φυσικούς ελέγχους στα σύνορα και στις παρεμβάσεις επιβολής του νόμου, δεν είναι κατάλληλες για την αντιμετώπιση των **σύγχρονων δικτύων εμπορίας** ανθρώπων. Ενώ ο ΟΗΕ έχει κάνει πρόοδο στην αντιμετώπιση της εμπορίας ανθρώπων με τις παραδοσιακές του μορφές, έχει καθυστερήσει να προσαρμοστεί στις νέες μεθοδολογίες που χρησιμοποιούν οι διακινητές. Η άνοδος της ψηφιακής εμπορίας, με την αυξημένη χρήση των μέσων κοινωνικής δικτύωσης και των ψηφιακών πλατφορμών για προσλήψεις, έχει δημιουργήσει σημαντικά κενά στις στρατηγικές του ΟΗΕ κατά της εμπορίας ανθρώπων. Οι διακινητές λοιπόν μπορούν να δραστηριοποιούνται σε δικαιοδοσίες με αδύναμη ή ασυνεπή νομοθεσία κατά της εμπορίας ανθρώπων. Αυτές οι εξελισσόμενες τάσεις απαιτούν ταχεία προσαρμογή, αλλά ο γραφειοκρατικός χαρακτήρας του ΟΗΕ και η εξάρτησή του από τη συναίνεση μεταξύ των κρατών μελών συχνά εμποδίζουν την ταχεία δράση.

Δεν είναι σπάνιες οι περιπτώσεις όπου τα κράτη-μέλη που πλήττονται από **οικονομικά και κοινωνικά προβλήματα** πχ η κοινωνική ανισότητα, η ανεργία, τα υψηλά ποσοστά φτώχειας, η ανεπάρκεια του κράτους δικαίου, η αναποτελεσματικότητα των κρατικών μηχανισμών, ο αναλφαβητισμός, όχι μόνο δεν διευκολύνει το κράτος να αντιμετωπίσει τη ζήτηση και κατ' επέκταση το φαινόμενο της σωματεμπορίας αλλά το καθιστά δευτερεύον και η προτεραιότητα δίνεται στην επίλυση των παραπάνω θεμάτων. Όταν το κράτος έχει να αναζητήσει λύσεις για τη μείωση της ανεργίας, της οικονομικής ύφεσης, ή την ανάγκη αποκατάστασης της τάξης δεν θα καταναλώσει χρόνο, προσωπικό και πόρους για να αναθεωρήσει/θεσπίσει νέους νόμους ώστε να προβεί στη δίωξη και φυλάκιση των διακινητών.

Το Πρωτόκολλο του Παλέρμο και άλλα πλαίσια του ΟΗΕ, όπως δηλαδή οι Αρχές και οι Κατευθυντήριες Γραμμές που δημοσιεύθηκαν από το Γραφείο των Ηνωμένων Εθνών για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα, αν και νομικά δεσμευτικά, στερούνται μηχανισμών επιβολής που θα μπορούσαν να υποχρεώσουν τα κράτη να το τηρήσουν. Έτσι, ενώ η καθολική δέσμευση για τα ανθρώπινα δικαιώματα κατοχυρώνεται στο διεθνές δίκαιο, η ικανότητα του ΟΗΕ να επιβάλλει αυτά τα δικαιώματα παραμένει εξαρτημένη από την εθελοντική πολιτική βούληση μεμονωμένων κρατών. Επιπλέον, η **πολιτική αστάθεια, η διαφθορά και οι αδύναμες δομές διακυβέρνησης**, αποτελούν κι αίτιο της εξάπλωσης της εμπορίας αλλά μπορούν να επιδεινώσουν την εσωτερική ισορροπία του κράτους. Σε έθνη με εύθραυστα πολιτικά συστήματα, τα δίκτυα διακίνησης συχνά λειτουργούν ατιμώρητα και δεν υπάρχει επαρκής βούληση για την αντιμετώπιση παγιωμένων εγκληματικών οργανώσεων. Ο ΟΗΕ λόγω της εξάρτησής του από τα κράτη μέλη για την εφαρμογή συστάσεων και πολιτικών, είναι περιορισμένος στην ικανότητά του να επηρεάζει τις εθνικές ατζέντες όπου η εμπορία ανθρώπων δεν έχει προτεραιότητα. Η διαφθορά εντός των κυβερνητικών θεσμών και των υπηρεσιών επιβολής του νόμου αποτελεί σημαντικό εμπόδιο για την αντιμετώπιση της εμπορίας ανθρώπων. Σε αρκετές περιοχές, η εμπορία ανθρώπων συχνά διευκολύνεται ή αγνοείται από διεφθαρμένους αξιωματούχους που μπορεί να είναι συνένοχοι στην εκμετάλλευση των θυμάτων. Αυτή η διαφθορά εκτείνεται πέρα από τα εθνικά σύνορα, καθώς οι εγκληματικές οργανώσεις εκμεταλλεύονται τις αδύναμες δομές διακυβέρνησης και την έλλειψη λογοδοσίας.

Τα ποικίλα νομικά πλαίσια, η ανικανότητα επιβολής και τα **ετερόκλητα μέτρα** για την αντιμετώπιση της εμπορίας ανθρώπων. Αυτή η ασυνέπεια υπονομεύει το παγκόσμιο πλαίσιο ανθρωπίνων δικαιωμάτων, καθώς οι διακινητές, όπως έχει αναφερθεί, εκμεταλλεύονται τα κενά μεταξύ των εθνικών νόμων και των μηχανισμών επιβολής. Σε περιοχές με αδύναμες δομές διακυβέρνησης, τα δίκτυα εμπορίας μπορούν εύκολα να λειτουργήσουν διασυνοριακά, αποφεύγοντας τις εθνικές και διεθνείς προσπάθειες να διαταραχθούν. Ως αποτέλεσμα, η εξάρτηση του ΟΗΕ από τις εθνικές κυβερνήσεις για την επιβολή της νομοθεσίας κατά της εμπορίας ανθρώπων είναι προβληματική όταν αυτές οι ίδιες κυβερνήσεις μπορεί να είναι συνένοχοι στις επιχειρήσεις εμπορίας ανθρώπων. Αυτή η έλλειψη λογοδοσίας υπονομεύει σοβαρά την αποτελεσματικότητα των διεθνών συνθηκών και συμβάσεων. Ο ΟΗΕ έχει

περιορισμένη ικανότητα να επέμβει άμεσα σε αυτές τις καταστάσεις, καθώς ο ρόλος του είναι σε μεγάλο βαθμό συντονιστής και συμβούλου, όχι άμεσος επιβολής της πολιτικής.

Για να λυθεί αυτή η διαφορά ως προς τα μέτρα τα κράτη-μέλη θα πρέπει να θεσπίσουν/αναθεωρήσουν νόμους στο σύνταγμα τους που θα βασίζεται στο **Πρωτόκολλο του Πατέρμο**, στις **Αρχές και τις Κατευθυντήριες Γραμμές** που εκφράστηκαν από τον ΟΗΕ. Αναλυτικότερα, θα πρέπει αρχικά να αναγνωριστεί η σωματεμπορία ως έγκλημα και να καταδικάζονται όλες οι μορφές της. Θα πρέπει να τεθούν υπό προστασία όλα τα δικαιώματα και να μην επηρεάζουν τα μέτρα αρνητικά την αξιοπρέπεια του ατόμου (Κατευθυντήρια Γραμμή 1). Μετέπειτα, μέσα από τη θέσπιση και εφαρμογή των νόμων θα πρέπει να παρέχεται κατάλληλη κατάρτιση στις αρμόδιες κρατικές αρχές (αξιωματούχους, αστυνομικούς, συνοριοφύλακες, εισαγγελείς, τελωνειακών, υπαλλήλων σε μεταναστευτικές υπηρεσίες και εργαζομένων στη δημόσια υγεία) σε θέματα εντοπισμού και περίθαλψης των θυμάτων (με ιδιαίτερη έμφαση στον εντοπισμό και προστασία των παιδιών-Κατευθυντήρια Γραμμή 8) και εντοπισμού / δίωξης / εκδίκασης των υπαιτίων και συνολικά των εγκληματικών οργανώσεων (Κατευθυντήρια Γραμμή 3 και 10). Επιπλέον, θα πρέπει να ιδρύσει δομές φιλοξενίας των θυμάτων ενώ θα πρέπει να συγκροτηθούν και ομάδες από εξειδικευμένους ιατρούς, νοσοκόμους, ψυχολόγους για την περίθαλψη των διασωθέντων (Κατευθυντήρια Γραμμή 2).

Ακολούθως, η νέα νομοθεσία θα πρέπει να θέτει ως προτεραιότητα την ταυτοποίηση του ατόμου και να διευκρινίζει ότι τα θύματα δεν θα πρέπει να κρατούνται σε σωφρονιστικές δομές και δεν θα βρίσκονται σε καμία συνθήκη υπό κράτηση, ενώ παράλληλα δεν θα εκδικάζονται για τις πράξεις (Κατευθυντήρια Γραμμή 9) στις οποίες προβήκαν κατά τη διάρκεια της στρατολόγησής τους (πχ παράνομη διέλευση συνόρων, πορνεία κλπ). Οι νέοι νόμοι θα πρέπει να υποχρεώνουν το κράτος να παρέχει άσυλο και να δέχεται την αίτηση παραμονής των θυμάτων στη χώρα, να παρέχεται νομική υποστήριξη (Κατευθυντήρια Γραμμή 6) καθ' όλη τη διάρκεια παραμονής ενώ ο επαναπατρισμός θα πρέπει να γίνεται εθελοντικά με την συγκατάθεση του ίδιου του ατόμου. Μέσα στα πλαίσια της επικείμενης νομοθεσίας θα ληφθεί και το ζήτημα των αποζημιώσεων προς τα άτομα που διακινήθηκαν (Κατευθυντήρια Γραμμή 9). Ιδιαίτερη σημασία θα πρέπει να τεθεί και στην προστασία τόσο των θυμάτων και των οικογενειών τους όσο και των μαρτύρων σε περίπτωση που οι διακινήτες κινηθούν εναντίον τους είτε για αντίποινα είτε για παραδειγματισμό (Κατευθυντήριες Γραμμές 4 και 7).

Προσοχή δίνεται στην περίπτωση του **δημόσιου τομέα και της επικείμενης συμμετοχής του** σε δραστηριότητες σωματεμπορίας (στρατολόγηση, συγκάλυψη, διευκόλυνση των δράσεων των διακινήτων κλπ) και στη συναφή εκμετάλλευση όπου οι συμμετέχοντες θα πρέπει να τιμωρηθούν αυστηρά χωρίς αναστολές, ώστε να αποκατασταθεί η πίστη των πολιτών στις δικαστικές, στην αστυνομία και γενικότερα στον ίδιο τον κρατικό μηχανισμό. Στο επίκεντρο της νέας νομοθεσίας θα πρέπει να βρεθεί και η δήμευση των μέσων, των προϊόντων και των εσόδων από τις δραστηριότητες της σωματεμπορίας και των παρεμφερή εγκλημάτων και να κατανεμηθούν τα χρήματα για τη δημιουργία δομών και την ιατροφαρμακευτική/ψυχολογική

στήριξη των θυμάτων , ώστε με αυτό τον τρόπο να μην επιβαρυνθεί ο κρατικός προϋπολογισμός (Κατευθυντήρια Γραμμή 5). Τέλος, τα κράτη-μέλη οφείλουν να αναπτύξουν προγράμματα ενημέρωσης κι ευαισθητοποίησης για τον κίνδυνο της σωματεμπορίας και να προσφέρουν μέσω του δημοσίου τομέα επιλογές βιοπορισμού και εκπαίδευσης σε γυναίκες, εφήβους και άτομα σε μειονεκτούσες θέσεις και συνολικά να ληφθούν μέτρα για τη μείωση της ευαλωτότητας (Κατευθυντήρια Γραμμή 7).

Οι **οικονομικοί περιορισμοί** που αντιμετωπίζει ο ΟΗΕ αποτελούν κρίσιμο παράγοντα στην αδυναμία του να καταπολεμήσει αποτελεσματικά την εμπορία ανθρώπων. Ενώ τα Ηνωμένα Έθνη διαδραματίζουν κρίσιμο ρόλο στο συντονισμό των διεθνών προσπαθειών, η ικανότητά του να παρέχει πόρους για την υποστήριξη των θυμάτων, την εκπαίδευση των αρχών επιβολής του νόμου και την εφαρμογή προγραμμάτων κατά της εμπορίας ανθρώπων συχνά περιορίζεται από την ανεπαρκή χρηματοδότηση. Η χρηματοδότηση των προγραμμάτων κατά της εμπορίας ανθρώπων εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από τις εθελοντικές συνεισφορές των κρατών μελών. Η οικονομική αυτή ενίσχυση μπορεί να χαρακτηριστεί ως μια μορφή εξωτερικής πίεσης και οι κυβερνήσεις μελλοντικά θα αντισταθούν στην παρέμβαση του ΟΗΕ σε αυτούς τους τομείς για να προστατεύσουν τα δικά τους οικονομικά συμφέροντα. Ειδικά οι χώρες εκείνες που αντιμετωπίζουν τις δικές τους οικονομικές προκλήσεις, ενδέχεται να μην συνεισφέρουν επαρκώς στις παγκόσμιες πρωτοβουλίες κατά της εμπορίας ανθρώπων, διότι δεν είναι σε θέση να στηρίζουν τη δική τους οικονομία, πόσο μάλλον τα προγράμματα του ΟΗΕ. Παραπάνω σημειώθηκε ότι για την αντιμετώπιση της σωματεμπορίας χρειάζεται η οργάνωση των υπηρεσιών υγείας, των δικαστικών αρχών και των ένοπλων δυνάμεων για να επιτευχθεί η δίωξη/εκδίκαση των διακινητών και ο εντοπισμός, η προστασία, η περίθαλψη, ο επαναπατρισμός κι η επανένταξη των θυμάτων. Τίθεται το ζήτημα ίδρυσης ξενώνων φιλοξενίας και εκστρατειών ενημέρωσης. Όλα αυτά αποτελούν νέα έξοδα για τον κρατικό προϋπολογισμό, σε μία περίοδο που τα κράτη (ιδιαίτερα μετά την πανδημία, τους νέους πολέμους που πραγματοποιούνται στην Ευρώπη και τη Μέση Ανατολή και την αποκατάσταση των ζημιών που προκλήθηκαν από φυσικές καταστροφές) επιδιώκουν την οικονομική τους σταθερότητα, την ενίσχυση και εκσυγχρονισμό των ένοπλων δυνάμεων για την προστασία της εδαφικής τους ακεραιότητας και τη βελτίωση διάφορων τομέων όπως πχ του εμπορίου, της παιδείας, της υγείας στο εσωτερικό του κράτους. Για τους παραπάνω λόγους τα κράτη-μέλη θα στοχεύσουν στην αντιμετώπιση του φαινομένου με τα μέσα που ήδη διαθέτουν και θα προσεγγίσουν τη συνεργασία με τους διεθνείς οργανισμούς ως ένα βαθμό (Κατευθυντήρια Γραμμή 11), με ιδιαίτερη προσοχή να μην διακινδυνεύσουν την οικονομική και κοινωνική εθνική ευημερία.

Συμπερασματικά, οι αδυναμίες των προσπαθειών του ΟΗΕ για την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων μέχρι είναι βαθιά ριζωμένες στην περίπλοκη πολιτική δυναμική που ορίζει τις διεθνείς σχέσεις. Η ένταση μεταξύ των οικουμενικών αρχών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και η προστασία/προώθηση της κρατικής κυριαρχίας και ο περιορισμός των πόρων δημιουργεί σημαντικά εμπόδια. Επιπλέον, η ασυνεπής εφαρμογή των μέτρων κατά της εμπορίας ανθρώπων

στα κράτη μέλη, σε συνδυασμό με την περιορισμένη ικανότητα επιβολής του ΟΗΕ, εμποδίζει περαιτέρω την πρόοδο. Υπό το πρίσμα αυτών των προκλήσεων, ο ρόλος του ΟΗΕ θα πρέπει να επανεξεταστεί, εστιάζοντας σε ισχυρότερο διεθνή συντονισμό, αποτελεσματικότερη κινητοποίηση πόρων και ανάπτυξη προσαρμόσιμων νομικών πλαισίων που μπορούν να αντιμετωπίσουν τόσο τις παραδοσιακές όσο και τις αναδυόμενες μορφές εμπορίας ανθρώπων. Ωστόσο, για να επέλθει ουσιαστική αλλαγή, είναι απαραίτητη η μεγαλύτερη πολιτική δέσμευση από τα κράτη μέλη του, καθώς τα Ηνωμένα Έθνη μπορούν να είναι τόσο αποτελεσματικά όσο το επιτρέπει η συλλογική βούληση των κρατών μελών του.

Συμπεράσματα:

Εν κατακλείδι, στα πλαίσια της διπλωματικής εργασίας εξετάστηκε το σύνθετο φαινόμενο της Εμπορίας και Διακίνησης Ανθρώπων. Η Σωματεμπορία αναπτύσσεται με ταχύτατους ρυθμούς κι έχει επεκταθεί σε διεθνές επίπεδο, ελλοχεύοντας τον κίνδυνο στρατολόγησης όλο και περισσότερων ανθρώπων, αποφέροντας στα οργανωμένα εγκληματικά δίκτυα τεράστια εισπρακτικά ποσά. Τα θύματα της διακίνησης υπόκεινται σε πολλές παραβιάσεις των δικαιωμάτων τους, θίγεται η αξιοπρέπεια τους και κρατούνται κάτω από άθλιες συνθήκες, γι' αυτό και στο φαινόμενο έχει αποδοθεί ο όρος «Σύγχρονη μορφή Δουλείας».

Στο πλαίσιο του πρώτου μέρους της εργασίας δόθηκε ο ορισμός του φαινομένου αλλά και οι μορφές που συναντώνται με σκοπό να εξηγήσουμε γιατί αποτελεί ένα σύγχρονο και πολυσύνθετο φαινόμενο. Αναφέρθηκαν οι αιτίες πχ φτώχεια, πόλεμοι κλπ. από τις οποίες πηγάζει αλλά και πόσο αλληλένδετες είναι μεταξύ τους, γεγονός που δικαιολογεί την ραγδαία εξέλιξή του και την δυσκολία αναχαίτισης της εξάπλωσής του. Μετέπειτα, δόθηκε έμφαση στους μύθους και τα στερεότυπα που επισκιάζουν και υποβαθμίζουν τη σοβαρότητα του φαινομένου, παραπληροφορούν τους πολίτες με αποτέλεσμα να μη γνωρίζουν τον τρόπο να προστατέψουν τους εαυτούς τους και επίσης εκφράστηκε ο τρόπος με τον οποίο η διακίνηση και η εμπορία ανθρώπων απειλεί την εθνική και διεθνή ασφάλεια γεγονός που πυροδοτεί την προσοχή των Ηνωμένων Εθνών για την άμεση καταπολέμησή του.

Έπειτα, ως προς το δεύτερο σκέλος της εργασίας, επισημάνθηκαν οι ενέργειες των Ηνωμένων Εθνών για την αντιμετώπιση της διεθνούς σωματεμπορίας, ενώ τέθηκε στο προσκήνιο και οι αδυναμίες των δράσεων του μέχρι σήμερα. Το 2000, με το Πρωτόκολλο του Παλέρμο, ο ΟΗΕ έθεσε τις βάσεις για την εξάρθρωση του οργανωμένου εγκλήματος, εντάσσοντας τη διεθνή διακίνηση ως ένα από αυτά και εστίασε σε μία ενιαία, κοινή ποινική νομοθεσία. Με την ίδρυση κι άλλων οργανισμών όπως αναφέρθηκε παραπάνω (UNODC, IMO, UNHCHR, ILO κλπ.) και με τη συνεργασία Κρατικών, Διεθνών και Μη Κερδοσκοπικών Οργανώσεων (Polaris Project, A21 Campaign) επικεντρώνεται στην οργάνωση και τη συμμόρφωση τους με τις διεθνείς

συμβάσεις ώστε να αποτρέψουν την εξάπλωση του φαινομένου, να προστατέψουν τα θύματα και να καταδικάσουν τους εγκληματίες.

Επιπλέον, ουσιαστικό ρόλο για την καταπολέμηση της διακίνησης και της εμπορίας είναι εκτός της συνεργασίας μεταξύ των θεσμών και της νομοθεσίας, είναι η ενημέρωση για το έγκλημα ως μέσο πρόληψης και προστασίας. Ενημέρωση τόσο των πολιτών, όσο και των φορέων για να αναγνωρίζουν τυχόν θύματα διακίνησης αλλά και πως μπορούν να τα βοηθήσουν και να τα προστατέψουν. Το Γραφείο των Ηνωμένων Εθνών για τα Ναρκωτικά και το Έγκλημα (UNODC), Ο Διεθνής Οργανισμός Μετανάστευσης (IOM), το Γραφείο της Ύπατης Αρμοστείας για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα (OHCHR) έχουν σπουδαία δράση κατά της διεθνούς διακίνησης. Εστιάζουν καταρχάς στη συνεχή ενημέρωση των πολιτών και των κρατικών-διεθνών φορέων με συνεχείς εκπαιδεύσεις, συνέδρια, σεμινάρια. Προάγουν τη συνεργασία και την προώθηση και δημοσίευση νέων δεδομένων για την κοινή ανάπτυξη στρατηγικών, ικανοτήτων και τεχνικών.

Το Γραφείο των Ηνωμένων Εθνών για τα Ναρκωτικά και το Έγκλημα επιδιώκει την καθιέρωση ενός κοινού ποινικού κώδικα, μίας κοινής νομοθεσίας για την προστασία και αποκατάσταση των θυμάτων ενώ παράλληλα θα αποσκοπεί στην υποδειγματική τιμωρία των διακινητών. Προαναφέρθηκε παραπάνω ότι η εμπορία και διακίνηση ανθρώπων είναι ένα έγκλημα που μπορεί να διαπραχθεί εύκολα με μηδαμινό κόστος για τον διακινητή λόγω της νομοθετικής ανεπάρκειας εξού και δεν υπάρχει ο φόβος της τιμωρίας και αφετέρου λόγω των μεγάλων εισοδημάτων που αποφέρει δεν διστάζουν οι διακινητές να διαπράξουν το έγκλημα. Παράλληλα, για να έχει πιο αποτελεσματική δράση μέσω διωπηρεσιακών, κρατικών και μη κερδοσκοπικών ομάδων εστιάζει και στον τομέα της υγείας, της εκπαίδευσης και της άμυνας. Αποσκοπεί δηλαδή στην πολύπλευρη καταπολέμηση του φαινομένου σε διάφορους τομείς.

Ο Διεθνής Οργανισμός Μετανάστευσης εστιάζει ιδιαίτερα στη θέσπιση νέων πολιτικών μετανάστευσης. Δίνει έμφαση στα κενά που υπάρχουν τόσο στις νομοθεσίες όσο και στην εφαρμογή τους με σκοπό να προστατεύσουν τους μετανάστες και να αποτρέψουν την παράνομη διέλευση και τη διακίνηση. Παρατηρώντας τις σύγχρονες εξελίξεις όπως η φτώχεια, οι πόλεμοι (πχ Ουκρανία, Παλαιστίνη), η κλιματική αλλαγή και οι καταστροφές που επιφέρει και τη δυσκολία εύρεσης τροφής και νερού σε κάποιες περιοχές, είναι αισθητό ότι τα μεταναστευτικά ρεύματα όλο και θα αυξάνονται και τα άτομα θα επιχειρούν οποιοδήποτε τρόπο επιβίωσης, Για το λόγο αυτό, επιδιώκει μέσω της δράσης του να εξαλείψει τις κοινωνικές ανισότητες και να αποκαταστήσει την ειρήνη στις περιοχές αυτές ή μέσω πολιτικών να ομαλοποιήσει τη μετάβαση και το πέρασμα στη χώρα προορισμού ώστε να αποφευχθεί η αιχμαλωσία τους και η διακίνησή των ατόμων αυτών. Αξίζει να σημειωθεί ότι έχει επικεντρωθεί και στο κομμάτι της εκπαίδευσης ώστε να ενημερώσει τους πολίτες για τον κίνδυνο που ελλοχεύει σε περίπτωση παράνομης διέλευσης συνόρων.

Αντίστοιχα με τη σειρά του, το Γραφείο της Ύπατης Αρμοστείας των Ηνωμένων Εθνών για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα προσεγγίζει την αντιμετώπιση του φαινομένου υπό το πρίσμα των

ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Σεβόμενο τα δικαιώματα, την ελευθερία και την αξιοπρέπεια των θυμάτων στοχεύει οι νέες πρακτικές και πολιτικές να διαμορφώνονται με τέτοιο τρόπο που δεν θα θίγονται τα δικαιώματα και που η ανθρώπινη ύπαρξη θα αποτελεί κεντρικό γνώμονα, ενώ βασικό θέμα θα αποτελεί η ψυχική και σωματική περίθαλψη των θυμάτων και η ομαλή αποκατάστασή τους στην κοινωνία. Επιχειρεί ακόμη την παροχή ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης, ασύλου, αποζημιώσεων, το δικαίωμα παραμονής στη χώρα εντοπισμού και την απαγόρευση της άδικης παρακράτησης των θυμάτων από τις αρχές σε σωφρονιστικά ιδρύματα. Συνεπώς με αυτούς τους γνώμονες ως πηγή της στρατηγικής του ο Οργανισμός των Ηνωμένων Εθνών επιδιώκει να μειώσει σημαντικά και γρήγορα τα ποσοστά διακίνησης και εμπορίας προστατεύοντας τους πολίτες και αποκαθιστώντας την ελευθερία και το σεβασμό προς τους ίδιους και τα δικαιώματά τους.

Με όλες τις παραπάνω δράσεις των φορέων του, με την προώθηση των Πρωτοκόλλων του και μέσω της ανάπτυξης και εξέλιξης των δράσεων του στα επίπεδα της πρόληψης, της δίωξης και της επιτυχής συνεργασίας σε εθνικό, περιφερειακό και διεθνές επίπεδο, ο Οργανισμός των Ηνωμένων Εθνών σκοπεύει έως το 2030 να έχει ελαττώσει αισθητά το φαινόμενο της εμπορίας και διακίνησης ανθρώπων ενώ μέχρι το 2050 να έχει εξαλειφθεί οριστικά.

Βιβλιογραφία:

- A21 Campaign. (2015, Αυγούστου 28). somatemporia.wordpress.com. Retrieved from Σωματεμπορία Εμπορία Ανθρώπων : Τι είναι το Trafficking: <https://somatemporia.wordpress.com/2015/06/15/hello-world/>
- Bigio and Vogelstein . (2019). The Security Implications of Human Trafficking. New York: Council on Foreign Affairs.
- Bigio and Vogelstein. (2021). Ending Human Trafficking in the Twenty-First Century. New York: Council on Foreign Relations.
- Boria, M. G. (2016). Human Trafficking and Natural Disasters: An Empirical Analysis. Retrieved from escholarship@BC: <http://hdl.handle.net/2345/bc-ir:106784>
- Browning, C. S. (2013). International Security: A very short Introduction. Oxford University Press.
- Christina Bain, L. S. (2020, Αυγούστου 13). Council on Foreign Affairs. Retrieved from The Evolution of Human Trafficking During the COVID-19 Pandemic: <https://www.cfr.org/blog/evolution-human-trafficking-during-covid-19-pandemic>

- Department of State, U. S. (n.d.). U.S. Department of State.gov. Retrieved from About Human Trafficking: <https://www.state.gov/humantrafficking-about-human-trafficking/>
- Dumienski, Z. (2012, March). Myths and Reality of Human Trafficking: A view from Southeast Asia. *Interdisciplinary Politics Studies*, Volume 2(No 1 Special Issue), pp. 59-66.
- EU, D.-G. f. (2020). Publication Office of the European Union. Retrieved from Study on the economic, social and human costs of trafficking in human beings within the EU: <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/373138c5-0ea4-11eb-bc07-01aa75ed71a1/language-en>
- Harry, M. (2008). *Αποικιοκρατία: Η Ευρωπαϊκή επέκταση μετά το 1763*. Αθήνα: Μελάνα.
- International Organization for Migration (IOM) and United Nations Office on Drug and Crime (UNODC). (2023). *International Classification Standard for Administrative Data on Trafficking in Persons (ICS-TIP)*. Geneva: IOM.
- IOM. (2015). *IOM COUNTR-TRAFFICKING ACTIVITIES*. Geneva: International Organization of Migration.
- IOM. (2023). Retrieved from *THE IOM COUNTER-TRAFFICKING THEORY OF CHANGE*: <https://migrantprotection.iom.int/en/resources/guideline-manual/iom-counter-trafficking-theory-change>
- IOM. (2024). *United Nations International Organisation of Migration World Migration Report*. Geneva : International Organisation of Migration.
- IOM. (n.d.). *Human Trafficking: New Directions for Research*. Retrieved from International Organisation of Migration: https://www.iom.int/sites/g/files/tmzbd1486/files/2018-07/human_trafficking_new_directions_for_research.pdf
- Jonsson, A. (2012). *HUMAN TRAFFICKING AND HUMAN SECURITY*. London and New York: Routledge.
- Magdoff, H. (2008). *Αποικιοκρατία: Η Ευρωπαϊκή επέκταση μέχρι το 1763*. Αθήνα: Μελάνα.
- M'Cormack, F. (2011). *Hepldesk Resesrch Report: The impact of human trafficking on people and countries*. United Kingdom: GSDRC: Governance and Social Develpoment Resource Center.
- Mills, B. (2023). *Human Trafficking: A Global Perspective*. Denver, US: Ukiyoto Publishing.
- Office of the High Commissioner for Human Rights. (2023). *United Nations Office of the High Commissioner for Human Rights*. Retrieved from *What we do to end Human Trafficking-*

OHCHR and Trafficking in Persons: <https://www.ohchr.org/en/trafficking-in-persons/what-we-do-end-human-trafficking>

Pillay, N. (2010). Recommended Principles and Guidelines on Human Rights and Human Trafficking: Commentary. New York and Vienna: United Nations Office of the High Commissioner for the Human Rights.

Project, P. (2024). Polaris Project. Retrieved from Myths, Facts, and Statistics -: <https://polarisproject.org/myths-facts-and-statistics/#:~:text=The%20most%20pervasive%20myth%20about,commercial%20sex%20or%20exploitative%20labor.>

Robinson, M. (2002). Recommended Principles and Guidelines On Human Rights and Human Trafficking. New York and Geneva: United Nations Office of the High Commissioner for Human Rights.

Shelley, L. (2010). Human Trafficking: A Global Perspective. New York: Cambridge University Press.

UN Office of the High Commissioner for Human Rights. (2014). Human Rights and Human Trafficking . Geneva: United Nations .

United Nations Office on Drugs and Crime. (2012). A Comprehensive Strategy to Combat Trafficking in Persons And Smuggling of Migrants. Vienna: United Nations.

UNODC. (2009). Anti-Human trafficking manual for criminal justice practitioners, Module 1: Definitions on trafficking in persons and Migrant Smuggling. New York: United Nations.

UNODC. (2009). Anti-human trafficking manual for criminal justice practitioners Module 2: Indicators of trafficking in persons. In Unodc, Anti-human trafficking manual for criminal justice practitioners (p. 20). Vienna: United Nations.

UNODC. (2009). Anti-Human trafficking manual for criminal justice practitioners Module 3: Psychological reactions of victims of trafficking on Persons. In UNODC, Anti-Human trafficking manual for criminal justice practitioners (pp. 4-9). Vienna: United Nations.

unodc. (2009). United Nations Office on Drugs and Crime. Retrieved from United Nations Office on Drugs and Crime International Framework for Action to Implement the Trafficking in Persons Protocol: https://www.unodc.org/documents/middleeastandnorthafrica/human-trafficking/International_Framework_for_Action_To_Implement_the_Trafficking_in_Persons_Protocol.pdf

UNODC. (2016). Global Report on Trafficking in Persons. Vienna: United Nations.

- UNODC. (2020). Global Report On trafficking in Persons. Vienna: United Nations.
- UNODC. (2022). Global Report on Trafficking in Persons. Vienna: United Nations .
- UNODC, & United Nations Office on Drugs and Crime. (2020). Legislative Guide for the Protocol to Prevent, Suppress and Punish Trafficking in Persons, Especially Women and Children. Vienna: United Nations.
- UNODC, U. (2009). Anti-Human trafficking manual for Criminal Justice Practitioners, Module 3: Psychological reactions of victims of Trafficking in Persons. In U. N. Crime, Anti Human Trafficking Manual for Criminal Justice Practicionners (p. 20). Vienna: United Nations. Retrieved from https://www.unodc.org/documents/human-trafficking/TIP_module3_Ebook.pdf
- VanOrder, S. M. (2022). Myths, Misconceptions and Misrepresentations: An Examination of Erroneous Human Trafficking Beliefs. Georgia Southern University.
- Vijayarasa, R. (2016). Sex, Slavery and the trafficked woman: Myths and Misconceptions about trafficking and its victims. New York: Routledge.
- ΔΙΟΤΙΜΑ. (2022). ΔΙΟΤΙΜΑ-ΚΕΝΤΡΟ ΓΥΝΑΙΚΕΙΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ ΚΑΙ ΕΡΕΥΝΩΝ. Retrieved from Η ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΗΣ ΕΜΠΟΡΙΑΣ ΑΝΘΡΩΠΩΝ-ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΤΟΥ ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΙ ΔΙΕΘΝΩΣ: <https://diotima.org.gr/wp-content/uploads/2018/12/%CE%9D%CE%9F%CE%9C%CE%99%CE%9A%CE%9F-%CE%A0%CE%9B%CE%91%CE%99%CE%A3%CE%99%CE%9F-1.pdf>
- Καραδήμα Σίσσυ, Π. Ε. (2009, Οκτώβρη 27). Trafficking_and_smuggling: Από τον ορισμό στην πράξη. Retrieved from eody.gov.gr: https://eody.gov.gr/wp-content/uploads/2019/12/Trafficking_and_smuggling.pdf
- Κυριαζή, Τ. (2010). Εμπορία Ανθρώπων: Διεθνές και Ευρωπαϊκό Δίκαιο Προστασίας των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου. Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη.
- Λουλέ, Ε. (2019, Σεπτέμβριος). (pergamos.lib.uoa.gr). Retrieved from «Η εμπορία ανθρώπων στα διεθνή συμβατικά κείμενα και στο ελληνικό δίκαιο. Ζητήματα ουσιαστικού δικαίου»: <https://pergamos.lib.uoa.gr/uoa/dl/frontend/file/lib/default/data/2894301/theFile>
- Ποθουλάκη, Α. (2019). Trafficking: ΕΣΩΤΕΡΙΚΕΣ "ΠΟΡΕΙΕΣ" ΣΕ ΕΚΤΟΣ ΝΟΜΟΥ "ΔΙΑΔΡΟΜΕΣ". Ηθικές, Νομικές και Ψυχολογικές προεκτάσεις. Αθήνα: Πεδίο.
- Τένια, Κ. (2010). Εμπορία Ανθρώπων: Διεθνές και Ευρωπαϊκό Δίκαιο Προστασίας των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου. Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη.

Τσακλάγκανου , Γ. (2001). Η ΔΙΕΘΝΙΚΗ ΣΩΜΑΤΕΜΠΟΡΙΑ-TRAFFICKING. Αθήνα: Κέντρο Ερευνών Για Θέματα Ισότητας (Κ.Ε.Θ.Ι).

Ύπατη Αρμοστέία του ΟΗΕ για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα. (2002). Recommended Principles and Guidelines on Human Rights and Human Trafficking- Report of the UN High Commissioner for Human Rights to the Economic and Social Council. New York and Geneva: United Nations Office of the High Commissioner for Human Rights.

Διαδικτυακοί Ιστότοποι:

<https://www.unodc.org/>

<https://www.ohchr.org/en/about-us/high-commissioner>

<https://humantraffickinghotline.org/en/human-trafficking/myths-facts>

<https://treaties.un.org/>

http://ec.europa.eu/justice_home

<https://www.iom.int/iom-results-and-annual-reports>

https://eody.gov.gr/wp-content/uploads/2019/12/Trafficking_and_smuggling.pdf

<http://www.state.gov/humantrafficking-about-human-trafficking/#understanding>

<https://www.ice.gov/features/human-trafficking>

https://www.unodc.org/pdf/HT_indicators_E_Lowres.pdf

https://osce.org/documents/pc/2005/07/15594_en.pdf

https://www.iom.int/sites/g/files/tmzbdl486/files/2018/07/human_trafficking_new_directions_for_research.pdf

<https://migrantprotection.iom.int/en/resources/guideline-manual/iom-counter-trafficking-theory-change>

<https://migrantprotection.iom.int/en/resources/guideline-manual/iom-counter-trafficking-theory-change>

<https://publications.iom.int/books/making-each-case-count-leveraging-administrative-data-trafficking-persons>

<https://migrantprotection.iom.int/en/resources/guideline/international-classification-standard-administrative-data-trafficking-persons>

<https://www.ohchr.org/en/press-releases/2023/10/un-expert-deplores-lack-accountability-crime-human-trafficking-conflict>